

Veletrh

Animal Tech vás s bohatým program a akcemi přivítá ve dnech 22. - 26. dubna na Výstavišti v Brně

▶ STR. 12

Tomáš Šubrt,

děkan Provozně ekonomické fakulty ČZU představuje v rozhovoru šíři a rozsah studijních programů

▶ STR. 22

Jak je to

se zneužitím postavení na trhu s potravinami a kdo nejvíce zdražuje, vysvětluje ekonom Lukáš Kovanda

▶ STR. 30

KAŽDÉ VYDÁNÍ AGROBASE můžete mít v **PŘEDSTIHU** ve vašem e-mailu, objednávky na www.akcr.cz

24. BŘEZNA
2023

AGRObase ZPRAVODAJ

**INFORMAČNÍ NOVINY AGRÁRNÍ
KOMORY ČESKÉ REPUBLIKY**

VYCHÁZÍ JAKO MĚSÍČNÍK

www.akcr.cz

Sledujte nás i online

Chceme spotřebitelům vysvětlit, s čím se zemědělci dnes a denně potýkají a proč za ně bojujeme

Omezování pěstování české zeleniny, likvidace tisíců hektarů našich sadů, dlouhodobě nerovný souboj s řetězci, dovozy dotovaných potravin, ale i soutěž rozpočtů a pasivní přístup vlády k řešení problémů sektoru jsou okruhy, kterým se věnuje prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

Tématem, které stále velmi silně rezonuje, je obava o budoucnost náročnějších odvětví, jako je pěstování zeleniny, brambor a ovoce. Jaký je pohled zemědělců a jak by to měli vnímat spotřebitelé?

Produkce takzvaných citlivých komodit je pro domácí pěstitele stále méně rentabilní. Důvod je jasný. Trvale čelíme dodávkám levně, mnohdy méně kvalitní, a naopak více dotované produkce ze zahraničí, kterou si nechávají

dovážet do Česka velké obchodní řetězce, navíc – a to si spotřebitelé mnohdy neuvědomují – za cenu vyšší ekologické zátěže. Přitom se bavíme o produktech, pro jejichž pěstování zde máme podmínky.

Pěstitele jablek drtí od uvalení unijních sankcí na Rusko v roce 2014 konkurence v podobě polských přebytků, které byly původně určeny právě pro východní trh. Tento přetlak, nabízený za nízké ceny a často i zavádějícím způsobem označovaný za českou produkci, podráží výkupní ceny, za něž prodávali naši zemědělci. Jde to vydržet dva tři roky, nezlomní optimisté možná odolají i více let a dotují ztráty ze ziskovějších odvětví, ale ekonomická realita vás stejně jednou dožene. Řada pěstitelů se rozhodla tento každoročně se opakující hazard vyřešit tím, že zeleninu nahradí obilím a vyloučené sady řepkou, což jsou zpravidla již nevratné kroky.

Jaká je tedy současná realita a je situace opravdu tak vážná, aby došlo k likvidaci dlouhodobých investic, které jsou do pěstebních technologií a sadů vloženy?

V loňském roce cena jablek podle oficiálních statistik na pultech řetězců klesla o 1 %, ale farmářská cena se za stále rostoucích nákladů propadla o 10 %. Někteří pěstitelé měli plné sklady ještě z předešlé úrody, a proto třetina jablek zůstala na stromech. Sklízet je vůbec nemělo smysl. Částečně pomohly samosběry, které propagovala i naše komora, ale krizi zastavit nešlo. Proto nenávratně zmizí další milión ovocných stromů, především jabloní. A to jich za posledních 15 let z české krajiny zmizelo již 2,5 miliónu.

Jablka jsou ukázkovým příkladem negativního trendu, který má značný přesah, což si možná řada lidí ani neuvědomuje. S úbytkem sadů totiž dojde ke snížení pestrosti krajiny a ke snížení její ekologické hodnoty, ale zároveň bude chybět surovina producentům, kteří vyrábějí například přesnídávky či jablečné mošty a šťávy. Snad je každému jasné, že zrovna jablka jsou přitom tradiční komoditou, kterou se v našich podmínkách daří pěstovat. O to více je pak smutnější konstatování, že se pěstitelé do této situace dostali kvůli pravidlům Společné zemědělské politiky EU,

nevyrovnanému systému dotací a národních pobídek i kvůli absenci vize pro budoucí vývoj českého zemědělství ze strany státu.

Pokles ploch ovocných sadů představuje nebezpečný precedens, kam směřují všechna náročnější odvětví. Pro představu u jablek se soběstačnost pohybuje mezi 40–60 %. U většiny ostatních druhů ovoce určeného k přímé konzumaci je soběstačnost nižší – u švestek je to 50 %, u hrušek 25 %, u jahod a meruněk 20 %, u malin a broskví 10 %. Stejná je realita u tradiční zeleniny, jako je mrkev, celer, petržel nebo cibule. A jak dosavadní průběh naznačuje, bude to jen horší.

Jaké jsou možnosti řešení, jaké nástroje by nyní nejvíce pomohly, třeba vyšší propagace, apel na tuzemskou produkci nebo rozhodnutí o nižší sazbě DPH?

Komora se situací trvale zabývá a řeší ji s profesními svazy i státní správou. Opakovaně jsme vyzvali tuto vládu právě ke snížení sazby DPH, která u základních potravin patří k nejvyšším v EU. To přechodně udělalo například Polsko, které u vybraných potravin snížilo DPH na nulu, či Španělsko, které od letošního ledna potravin jako chléb, sýry, vejce, ovoce a zelenina snížilo daň ze 4 % na nulu a u dalších potravin jako oleje či těstoviny z 10 % na 5. Ve Francii se vláda a řetězce právě nyní dohodly na jakémsi smířčím memorandu o dočasném zastropování cen u základních potravin.

Podobné kroky by pomohly k zajištění kvalitních a cenově dostupných potravin i pro české zákazníky a k uklidnění bouře na trhu. Je však třeba ohlídat, aby se snížení skutečně projevilo v cenách a nepřispělo jen ke zvýšení zisků obchodních řetězců. Nižší DPH by pomohlo i odbytu kvalitních domácích potravin a tím ke zlepšení situace českých zemědělců a potravinářů a pomohlo tak i celému národnímu hospodářství.

Iniciativnější a rozhodnější v jednání musí být právě stát, který by se měl svých producentů, zpracovatelů, a nakonec či v první řadě samozřejmě i spotřebitelů mnohem více zastat. Současné vládní proklamace a rétorika zodpovědných ministerstev jsou stanoveny na jakémsi středně a dlouhodobém výhledu zřejmě s úvahou, že se situace vyřeší časem sama. My přitom voláme o pomoc už více než rok a půl a žádné konkrétní koncepční výsledky stále nevidíme. Přitom že to jde, jsem uvedl i na konkrétních příkladech ze zahraničí.

Nebyla jedním ze zásadních kroků Ministerstva zemědělství diskuse u kulatého stolu k cenám potravin za účasti ministra Nekuly, odborníků z Ústavu zemědělské ekonomiky a informací, představitelů zemědělců a potravinářů a zástupců obchodních řetězců?

Jednání za přítomnosti všech článků vertikály určitě lze vnímat jako významný milník v nekončící debatě, kdo je viníkem drahých potravin. Ale je potřeba si uvědomit, že dodavatelé, mnohdy zemědělci s obratem v řádech miliónů korun a zanedbatelným tržním podílem, stojí proti pouhým 11 obchodním řetězcům, které ovládají 75 % tuzemského maloobchodního trhu. Z toho je jasné, kdo má větší vyjednávací sílu a kdo si může diktovat podmínky na trhu. Čeští zemědělci to rozhodně nejsou. Samozřejmě není možné očekávat zázračné řešení tohoto vleklého problému od jedné schůzky. Nicméně pokud chceme skutečně pochopit nějaký problém, je třeba získat relevantní vstupní data, která v tuto chvíli zejména na straně maloobchodu nemáme. Jsem přesvědčený, že si spotřebitelé zaslouží vědět, kdo se jakým dílem podílí na ceně potravin a kdo z nich vytáhne s nejmenší námahou nejvíce peněz.

V návaznosti na to Ministerstvo zemědělství založilo meziresortní skupinu k cenovému vývoji potravin na domácím trhu, jaké do ní vkládáte naděje?

Pokud budeme hledat skutečné příčiny a řešení neduhů českého zemědělství, je to jednoznačně dobře, i když v některých případech možná pozdě. V médiích v posledních měsících debata eskalovala až na hranici zbytečných invetiv a „sportem“ číslo jedna se stalo hledání viníka. To nikam nevede a potraviny to nezlevní. Je třeba si uvědomit, že za zdražováním stojí především drahé vstupy, energie, hnojiva a ve finále také vtaž nabídky a poptávky. Jen na dovozy se zkrátka spoléhat nemůžeme a je třeba hledat způsoby, jak zemědělce motivovat k tomu, aby u náročnějších oborů, jako je chov zvířat nebo pěstování ovoce, zeleniny a brambor dále zůstali.

To ale nebude jednoduché. V zemědělské prvovýrobě se náklady postupně zvýšily o desítky až stovky procent, ovlivňují nás drahé energie a pohonné hmoty, průmyslová hnojiva, krmné směsi pro hospodářská zvířata, mzdy nebo pachtovné. Některé vstupy, již navíc byly

zainvestovány na podzim minulého roku. Tak zkrátka zemědělská výroba funguje, řídí se jinými principy než třeba výroba automobilů. Máme dlouhé výrobní cykly a některé typy produkce nelze skladovat vůbec (čerstvé mléko), některé zase jen s vysokými náklady. To znamená, že prodat musíme, zatímco obchod od nás může nebo také nemusí nutně koupit. Na jednotném trhu EU pak má vždy kam sáhnout. Obzvláště když Česko sousedí s dvěma, co se týče produkce potravin, velmi silnými státy, Německem a Polskem a v obchodech je to vidět.

Nicméně zpět k cenám. Zemědělci, potravináři i obchodníci mají nejen různou míru závislosti jeden na druhém, ale také rozdílný manévrovací prostor, jak promítnout zvýšené náklady do cen, za něž prodávají. Obchod může zdražit z týdne na týden, u zboží, které není v letáku klidně z minuty na minutu. Zpracovatelé obvykle uzavírají smlouvy na několik měsíců a musejí doufat, že náklady nebudou v daném období výrazně růst, zemědělci investují čas a prostředky a na konci dlouhého a finančně náročného procesu doufají, že se jim alespoň pokryjí náklady. Příklad, který dobře ilustruje rizikovitost zemědělského podnikání je doba, než se z telete stane produkční dojnice, což je 3 a půl roku, na zpracování jejího mléka má mlékárna 3 dny a pak trvá jen 3 hodiny, za které máslo obvykle prodá řetězec.

V takovém prostředí je velmi těžké pohlídat si, aby za ony 3 a půl roku trh ještě danou komoditu, v tomto případě mléko, dokázal ocenit. Platí to ale i u dalších sektorů a dokazují to oficiální statistiky. U některých komodit, jako jsou výše zmíněná jablka nebo vejce a drůbeží maso, zemědělci zdražovali v průběhu loňského roku jednoznačně nejpomaleji.

Považujeme za správné, že se cenovým vývojem vybraných potravin začal i na základě našich podnětů zabývat Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. A na to navázala i iniciativa ministerstva k prošetření 4 základních komodit či potravin. Co se nás týká, nemáme co skrývat a jsme připraveni s ÚOHS spolupracovat. Samozřejmě je otázkou a výzvou, jak zodpovědně k tomu přistoupí další zúčastnění partneři.

Po třech letech se v mnoha regionech opět objevila populační exploze hraboše polního, bude to mít vliv na porosty plodin a následnou úrodu?

Hraboši patří mezi nejobavanejší škůdce v zemědělství. Jedná se o nenasytného r-stratega, který se množí takřka geometrickou řadou a neuvěřitelně rychle obsazuje stanoviště. Není vybíravý a sežere vše od klíčících rostlin po mladé stromy. Máme informace od našich členů, že s hrabošem jsou z důvodu mírné zimy mnohde velké problémy, které brzy nebudou mít daleko k hraboši „apokalypse“ roku 2019. Uvítali jsme proto rozhodnutí Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu

zemědělského, který dovolil aplikovat zvýšené dávky rodenticidů do nor a tím umožnil alespoň částečně účinnější hubení tohoto škůdce. Hraboš se množí tak rychle, že by dravců muselo být 100krát tolik, aby to řádění hlodavců alespoň přibrzdilo. Rodenticid je tak jediné efektivní řešení. Při 10 až 20násobném překročení prahu škodlivosti a desítkách nor na m² je aplikace do nor neefektivní. I tam, kde ještě není pozdě a aplikace do nor ještě může pomoci, je třeba si uvědomit, že tato forma použití rodenticidů je velmi náročná na lidskou práci. Pro ilustraci si zkusíte představit třeba takové fotbalové hřiště, které může mít řekněme zhruba tři čtvrtě hektaru, kolikrát by se na něm jeden člověk musel otočit, aby dokázal do každé z 3 nor na m² nasypat 2–3 granule rodenticidu.

Zrovna hubení hrabošů během jeho minulé populační exploze přineslo ohromnou vlnu diskusí na téma pesticidů a jejich možných dopadů na život v krajině. Myslíte, že se situace za tu dobu nějakým způsobem změnila a veřejnost má již větší představu, proč se tyto látky v prvovýrobě používají?

Rád bych věřil tomu, že naší dlouhodobou kampaní a trpělivým vysvětlováním zvyšujeme povědomí o tom, proč a jak se ochrana porostů, úrody, ale i třeba skladů provádí. Na druhou stranu jsem realista a vím, že zelenému populismu se velice těžko čelí a naše racionální argumenty jsou často hrubě překřičeny.

Mohu veřejnost opakovaně ubezpečit, že používání přípravků na ochranu a ošetřování rostlin podléhá velmi přísné kontrole ze strany státní správy, a to jak ve směru jejich evidence, využití či skladování, tak ve striktních požadavcích na lidi, kteří s nimi nakládají. Kontroly jsou tak přísné, že liknavost nebo podvodny se nevyplácí.

Ostatně ona i ta spotřeba se neustále snižuje. Jak spontánně – protože použití je velmi ná-

kladné, tak omezeními, což však s sebou nese značně agrotechnické obtíže a stále horší situaci v hledání alternativ, protože se zakazují celé skupiny účinných látek, avšak zcela bez náhrady. Česká republika spotřebu pesticidů trvale snižuje a je v tomto směru jednoznačně mezi lídry EU, ale z hlediska fungující praxe má i tato hranice svůj minimální limit, který je potřeba také respektovat.

Lze v tomto směru nějak lépe a hlouběji komunikovat s veřejností a vysvětlovat jí, jaký je význam, účel a přínosy ochrany rostlin?

Opakovaně je vědecky i praxí prokázáno, že pěstování plodin bez jakékoliv ochrany je v současnosti holá utopie, stejně tak jako představa, že dnešní populaci uživíme pouze produkcí z ekologického zemědělství. Tlak škůdců a chorob nejrůznějších forem, ať už jsou to plevele, houby, plísně, různý hmyz, nebo i obratlovci, třeba zmíněný hraboš, je velmi vysoký a trvalý. Bez určitého stupně ochrany, ať již chemické, biologické, přímé, či nepřímé, se dnes prostě neobejdeme a při překročení prahu škodlivosti musíme zasáhnout. Zde chci ocenit dlouholetou iniciativu společnosti CropLife ČR, která opakovaně organizuje akci Podívej se do pole.

V podstatě touto kampaní zemědělci na konkrétních příkladech ukazují, co se stane, když neprovedou žádná standardní či mimořádná opatření proti škodlivým činitelům. Pokusná políčka jsou například blízko turistických cest, či jinak přístupná, aby kolemjdoucí měli možnost vidět na vlastní oči, jaká džungle zde vyroste a jak zásadně je původní vysetá plodina potlačena v růstu i produkci. To vše je vysvětleno i na přiložené tabuli. Věřím tedy, že i v letošním roce se zapojí další zemědělci a svým dílem přispějí k osvětě principů a zásad zemědělství.

Redakce Agrobaze

Letos zmizí desetina sadů a další plochy zeleniny

Vyvážený jídelníček by měl obsahovat kolem půl kilogramu ovoce a zeleniny každý den. Zařadit do něj jablka, švestky, cibuli, brambory nebo rajčata z domácí produkce, které jsou zdrojem vitaminů, minerálních látek, vlákniny a antioxidantů, však je a bude stále náročnější. Tuzemským pěstitelům se produkce ovoce a zeleniny vyplácí stále méně a Zelinářská unie Čech a Moravy a Ovocnářská unie České republiky odhadují, že plochy se v letošním roce sníží o další jednotky procent.

Cibule má v Česku dlouhou tradici, a i proto si tato plodina vysloužila přezdívku královna české kuchyně. Jde o nejčastěji konzumovaný druh zeleniny hned po rajčatech, její spotřeba dosahuje podle oficiálních statistik 12,3 kg na osobu za rok. Pro pěstování cibule jsou v tuzemsku zkrátka ideální podmínky, přesto se její soběstačnost pohybuje na úrovni pouze kolem 45%. Proto je k uspokojení poptávky na českém trhu nezbytné tuto plodinu dovážet, a to především z Nizozemska, Slovenska a Německa, ale i z mnohem větších vzdáleností, jako jsou Egypt nebo Nový Zéland. To může představovat do budoucna velký problém, protože globální ceny cibule rostou a některé státy dokonce přistoupily kvůli obavám z jejího nedostatku k omezení vývozu.

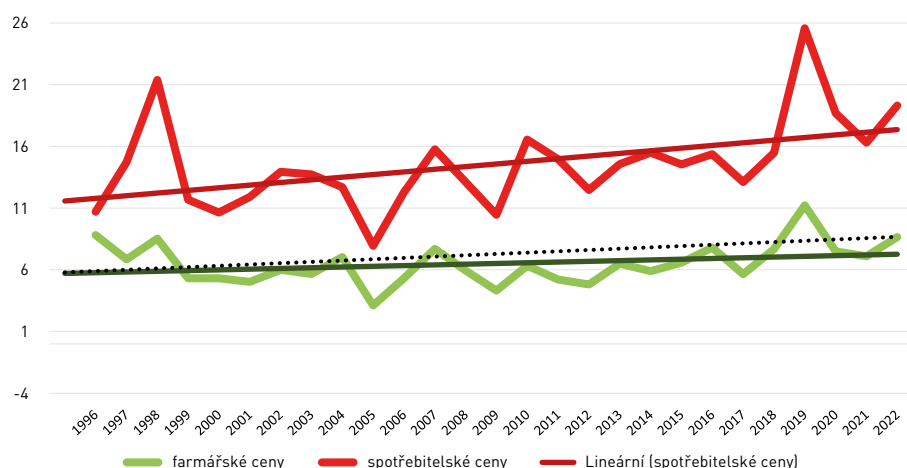
„Nedostatek a vysoké ceny cibule jsou důsledkem potravinové závislosti České republiky. Čím více jsme závislí na jejím dovozu, tím zranitelnější jsme vůči cenovým výkyvům a tím více si zaděláváme na problémy se zásobováním domácího trhu. Naše zásoby české cibule nyní činí zhruba 2 000 t, přičemž do další sklizně na přelomu června a července je k uspokojení poptávky zákazníků potřeba zhruba 40 tis. t. Toto množství budeme muset dovézt ze zahraničí a je otázkou, odkud a za kolik. Jisté je, že na to doplatí český zákazník,“ říká předsedkyně Zelinářské unie Čech a Moravy Monika Nebeská. Zemědělské ceny cibule rostou také na domácím trhu, nicméně stále tvoří pouhou polovinu z částky, kterou zaplatí spotřebitelé v obchodech.

S podobnými problémy se potýkají také pěstitelé ostatních druhů zeleniny a řada z nich, především těch menších, zvažuje, že podnikání v tomto oboru omezí, nebo s ním úplně skončí. Zelinářská unie Čech a Moravy odhaduje, že z loňských 11,6 tis. ha se plochy profesionálního pěstování zeleniny sníží o 5%. Snižuje se tak i druhová rozmanitost českých polí.

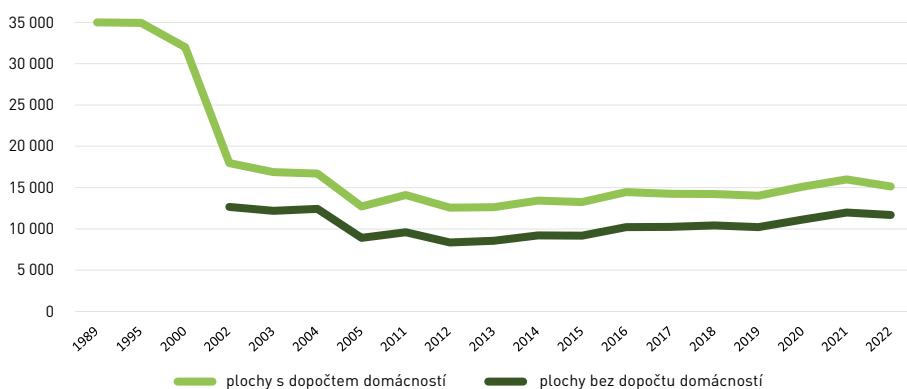
Další hektary českých sadů a zeleniny bez zájmu a zodpovědnosti politiků nenávratně mizí.

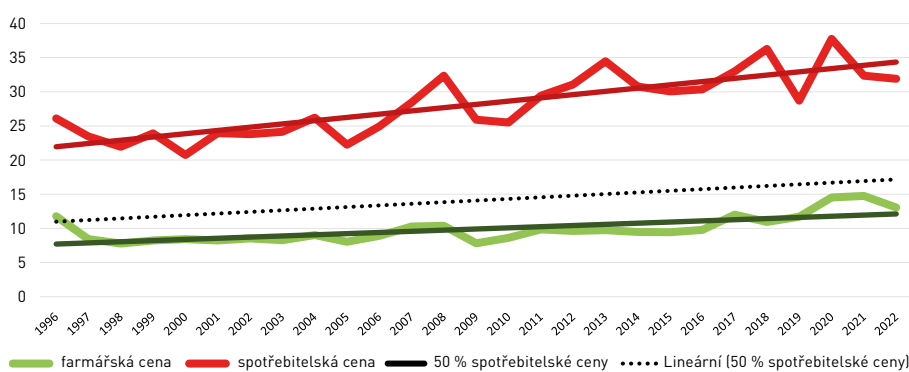
Vývoj spotřebitelských a farmářských cen cibule v Kč/kg (ČSÚ)

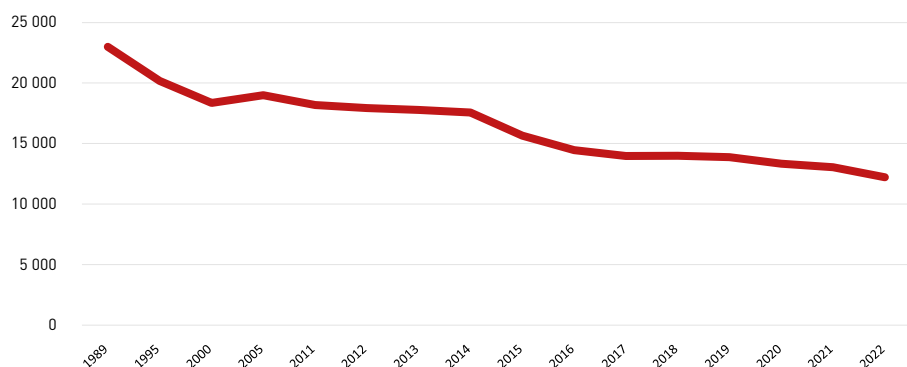
Vývoj ploch zeleniny v ČR v ha (ČSÚ)

Vývoj spotřebitelských a farmářských cen konzumních jablek v Kč/kg (ČSÚ)

Vývoj ploch sadů v ČR v ha (ČSÚ)

Obecně lze říci, že tuzemský trh je charakteristický nízkými výkupními cenami nejen zeleniny, ale také ovoce. Dalším odstrašujícím příkladem, kam směřuje kvůli nízké rentabilitě česká zemědělská prvovýroba, jsou jablka. Pro pěstování tohoto nejoblíbenějšího druhu ovoce, jehož spotřeba činí podle oficiálních statistik 25,2 kg na osobu za rok, jsou v Česku rovněž ideální podmínky. Přesto se soběstačnost v produkci konzumních jablek pohybuje podle Ovocnářské unie České republiky mezi 40–60 % v závislosti na objemu sklizně a spotřebě.

Na českém trhu je aktuálně dostatečné množství tohoto druhu ovoce, a to přibližně 30 tis. t, ale pěstitele jablek dlouhodobě drtí levná a předotovaná konkurence ze zahraničí. Nechávjí si ji dovážet především z Polska velké obchodní řetězce, navíc za cenu vyšší uhlíkové stopy. V loňském roce se na evropském trhu hromadily přebytky polských jablek, které byly původně určené pro východní trh, nicméně směřovaly na český trh. To vytvořilo tlak na zlevňování jablek a podráždilo výkupní ceny, za něž prodávali čeští zemědělci. Jablka na pultech zlevnila v loňském roce podle oficiálních statistik o procento oproti předšlému období, zatímco farmářská cena jablek se za stejné období propadla o 10 %.

Náklady českých pěstitelů na hnojiva, přípravky na ochranu rostlin, pohonné hmoty, energie, mzdy a další položky se však zvyšovaly, a to meziročně o vyšší desítky procent. Ovocnářská unie České republiky odhaduje na každém kilogramu jablek ztrátu 4 Kč, což znamená v přepočtu celkovou ztrátu pěstitelů jablek za loňský rok ve výši 250 mil. Kč.

„Pěstitele jablek i dalších druhů ovoce to vede k úvahám o omezení produkce a někteří již začali vykloučovat sady. Jen za poslední dekádu a půl zmizelo z české krajiny 2,5 miliónu ovocných stromů, především jabloní. V letošním roce dojde patrně k dalšímu poklesu z loňských 12 tis. ha o dalších 10 %. Utrpí tím nejen čeští zákazníci, ale i pestrost české krajiny,“ sděluje předseda Ovocnářské unie České republiky Martin Ludvík.

Agrární komora České republiky se situací zabývá a pravidelně ji konzultuje s profesními svazy i státní správou. „Opakovaně jsme vyzvali vládu ke snížení sazby DPH na základní potraviny, která patří k nejvyšším v Evropské unii. Je však třeba ohlídat, aby se toto snížení skutečně projevilo na spotřebitelských cenách a nepřispělo jen ke zvýšení zisků obchodních řetězců. Současně by snížení DPH na základní potraviny pomohlo odbytu kvalitních domácích potravin a tím přispělo ke zlepšení situace českých zemědělců a potravinářů. Chceme také navrhnout úpravy zákona o cenách,“ uvádí prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Barbora Pánková, tisková mluvčí AK ČR

Komora podala podnět ke zneužití tržního postavení

Na domácím trhu s potravinami mají dominantní postavení 2 německé skupiny. Schwarz provozující prodejny Lidl a Kaufland a REWE s obchody Penny a Billa mají celkové roční tržby ve vyšších desítkách miliard korun, což jim dává velkou vyjednávací sílu při jednání s dodavateli, mezi něž patří čeští zemědělci a potravináři. Agrární komora České republiky se proto koncem února obrátila na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, aby prověřil případné zneužívání jejich tržní síly.

Skupina Schwarz sídlící v jihoněmeckém Neckarsulmu, kterou vlastní jeden z nejbohatších lidí v Německu miliardář Dieter Schwarz, utržila za své účetní období na přelomu let 2020 a 2021 prostřednictvím svých českých prodejen Lidl a Kaufland dohromady 136 mld. Kč. Jiný německý kolos se sídlem v Kolíně nad Rýnem – skupina REWE – měl za rok 2021 v tuzemských obchodech Penny a Billa tržby ve výši 73 mld. Kč. Novější data zatím nejsou v obchodním rejstříku k dispozici.

Jednička a dvojka tuzemského maloobchodu Lidl a Kaufland, dále obchodní řetězce Penny, Billa a dalších 7 řetězců ovládá 75 % trhu. Toto rozložení sil dává obchodníkům sílu, které se zhruba 60 tis. českých pěstitelů plodin a chovatelů hospodářských zvířat nemůže rovnat. Velké zahraniční obchodní řetězce si proto mohou diktovat podmínky a určovat, co se bude na domácím trhu prodávat a co ne.

„Ve veřejném prostoru se nyní hledá viník drahých potravin. Musíme se při pohledu na tržní sílu německých skupin Schwarz a REWE na našem trhu s potravinami ptát, do jaké míry mohou ovlivňovat ceny na pultech. Agrární komora ČR proto svými podněty požádala Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, aby prověřil případné zneužívání

tržní síly těchto skupin. Rychle rostoucím nákladům čelí všechny články dodavatelsko-odběratelské vertikály. Zemědělci, potravináři i obchodníci mají ale různé manévrovací možnosti, jak promítnout tyto náklady do cen, za něž prodávají. Komu a s jakou úspěšností se to daří, ukazují jednoznačně oficiální statistiky. U řady potravin, jako jsou cukr, drůbeží maso nebo jablka, zemědělci zvyšovali ceny nejpomaleji ze všech. Jednoznačně proto odmitám, že by čeští zemědělci zdražovali lidem potraviny,“ říká prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

CUKR je známým příkladem potravin, u které cena na pultech vystřelila do závratných výšin. V období od loňského září do prosince zdražil v obchodech o 77 %, zatímco u výrobců se cena zvýšila o 51 %. Výkupní ceny cukrové řepy se v tomto období dokonce snížily o 14 %. Současně je třeba říct, že pěstování cukrové řepy se v Česku věnuje kolem 950 pěstitelů, přičemž na každého z nich připadá průměrná výměra kolem 60 ha. Tomu odpovídá i jejich vyjednávací síla ve vztahu k odběratelům a vliv na výkupní ceny.

To, co si k dodavatelům a spotřebitelům dovolí řetězce u nás, na to v mateřských zemích ani nepomyslí.

KUŘATA v obchodech zdražila v loňském roce podle oficiálních statistik v meziročním srovnání o 26 % a u zpracovatelů o 27 %, zatímco výkupní ceny kuřat u zemědělců stouply pouze o 18 %. „Ve výkrmu kuřat jdou náklady zvýšené o desítky až stovky procent na energie, pohonné hmoty, krmné směsi, obaly a jejich zpětnou recyklaci (poplatek EKO-KOM) nebo mzdy především za chovatele a zpracovatele. Jejich možnosti promítnout růst nákladů do výkupních cen jsou mizivé. Na každý obchodní řetězec připadá

více než 10 českých výkrmů kuřat. Slova prezidenta Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR Tomáše Prouzy o agrobarenech mi proto připadají jako ubohé a trapné urážky zemědělců, které nahrazují chybějící argumenty,“ uvádí předsedkyně představenstva Českomoravské drůbežářské unie Gabriela Dlouhá.

JABLKA, která byla určená pro ukrajinský a ruský trh, se kvůli válce hromadila na evropském trhu. Tyto přebytky si velké obchodní řetězce nechávaly dovážet především z Polska, čímž pokrývaly tuzemský trh a podrážely ceny pěstitelů. Farmářská cena jablek loni klesla o průměrných 10 % oproti předešlému roku, zatímco v obchodech se cena snížila o pouhé procento. Hrozilo proto, že až třetina jablek zůstane na stromech, protože ve skladech byla ještě úroda z předešlé sklizně. Situaci pomohly částečně až samosběry jablek. „Dlouhodobě nepříznivá situace nutí pěstitele zvažovat, zda se jim produkce jablek vyplatí. Za poslední dekádu a půl ubylo z české krajiny 2,5 miliónu jabloní. Očekáváme, že jen v nadcházející sezóně nenávratně zmizí další milión stromů,“ sděluje předseda Ovocnářské unie ČR Martin Ludvík.

Omezené možnosti promítnout vysoké náklady do výkupních cen drtí české pěstitele i chovatele dlouhodobě. Ke zlepšení situace by podle Agrární komory ČR mohla přispět novela zákona o cenách. „V mnoha případech nebyla vůle ze strany orgánů státní správy aplikovat zákon o cenách v praxi. Prodej za podnákladové či podnákupní ceny představuje pro české zemědělce obrovský problém, o kterém bychom se měli bavit a měli bychom jej konečně začít řešit,“ dodává prezident Agrární komory ČR Doležal. Současně Agrární komora ČR upozorňuje, že novelizace zákona o významné tržní síle byla promarněnou příležitostí a nesouhlasí s výkladem, že by vzhledem k tržnímu podílu byly řetězce vůči dodavatelům v závislém postavení.

Barbora Pánková, tisková mluvčí AK ČR

Ministr vyzval spotřebitele, aby posílali podněty na nekalé chování

O problematice cen potravin jednal 27. února 2023 ministr zemědělství Zdeněk Nekula (KDU-ČSL) se zástupci Agrární komory ČR, Potravinářské komory ČR, Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR (SOCR) a Ústavu zemědělské ekonomiky a informací. Kulatý stůl ministr Nekula svolal proto, aby se vyjasnily otázky ohledně výše cen a nákladů. Ministr zemědělství dnes také kvůli nárůstu cen cukru podal oficiální podnět Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS), aby prověřil a zjistil, proč ho obchodníci výrazně zdražili.

„Dnešní jednání jsem svolal proto, že se někteří hráči na našem trhu s potravinami snaží zneužívat spotřebitele a šponují ceny ve snaze maximalizovat své zisky. Rozumím rostoucím nákladům i nutnosti mít přiměřený zisk, nicméně data Českého statistického úřadu ukazují, že zvýšení obchodních přírůžek bylo extrémní a u některých subjektů neodpovídá růstu nákladů. Všechny účastníky jsem proto vyzval k maximální transparentnosti, abychom se bavili nad jasnými čísly,“ řekl ministr zemědělství Zdeněk Nekula.

Ze strany SOCR ani ze strany zástupců řetězců podle ministra Nekuly nebyla minimální snaha o konstruktivní diskusi nad cenou cukru v době, kdy jen za poslední 4 měsíce roku 2022 stoupla o 77 %, zatímco zpracovatelé kvůli cenám energií navýšili své ceny pouze o 51 %. „Neodpovídá to podle mě růstu nákladů v obchodech a signalizuje to, že hospodářská soutěž mezi obchodníky příliš nefungovala. Proto jsem podal oficiální podnět antimonopolnímu úřadu, aby věc prověřil a zjistil, proč obchodníci zdražili v jeden moment o takto výraznou částku,“ uvedl Zdeněk Nekula.

Za zásadní nástroj, který umožní ÚOHS prověřit celý řetězec výroby potravin, od zemědělců přes potravináře až po obchod, označil novelu zákona o významné tržní síle, která platí od letošního ledna. Předseda antimonopolního úřadu Petr Mlsna na setkání minulý týden ministru Nekulovi slíbil, že několik vybraných základních potravin zkontrolují.

Podle Zdeňka Nekuly poté, co ministerstvo na základě veřejně dostupných dat poukázalo na extrémní růst obchodní přírůžky u cukru, jeho cena v lednu v obchodech klesla téměř o 2 koruny na kilogram. Ministr věří, že data za únor tento trend potvrdí a cena nejen cukru se bude nadále snižovat. V tomto ohledu obchodníky ocenil. Stejně jako za slevy, které jsou nyní z reálných

cen, takže je možné v akci koupit kilo cukru za zhruba 26 Kč.

**Mailová adresa
pro posílání podnětů:
podnetypotraviny@mze.cz**

„Bohužel i v tomto směru jsou výjimky, a to například před dvěma týdny inzerovaná sleva cukru jednoho z obchodních řetězců z téměř 40 Kč na 33 Kč za kilogram, tedy na cenu, která je v dnešní době běžná, není to proto žádná sleva. I v tomto případě jsem proto

podal podnět, konkrétně České obchodní inspekci, aby prověřila, zda nešlo o klamání zákazníka,“ řekl ministr Zdeněk Nekula. Vyzval také spotřebitele, aby na MZe zasílali jakékoliv podněty na nekalé, nemorální nebo jinak závadné chování obchodních řetězců, výrobců potravin či zemědělců, které se týká výroby a prodeje potravin.

„S kolegy z našeho resortu podněty občanů projdeme, přidáme k nim ty, které už máme, a já osobně v zájmu všech spotřebitelů v Česku tyto podněty zanesu panu předsedovi Mlsnovi na jeho úřad a požádám ho, aby je prošetřil,“ uvedl ministr Nekula.

*Vojtěch Bílý
tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství*

Ke snížení počtu přemnožených hrabošů pomůže MŽP 40 milióny

V letošní zatím mírné zimě hraboši prosperují a po 3 letech se opět přemnožili. Kritická je situace zejména v Jihomoravském, Olomouckém a Zlínském kraji. Ministerstvo životního prostředí (MŽP) a Ministerstvo zemědělství (MZE) se domluvily na principu jejich hubení, který bude efektivní, ale zároveň neohrozí další živočichy. Zemědělci budou na udělenou výjimku hraboše hubit pouze cíleně pomocí ukládání přípravku do děr. Od MŽP dostanou dotaci, která jim nahradí zvýšené náklady na práci.

Bezpečnost zásahu proti přemnožení hraboše adresnou aplikací rodenticidů (přípravků na ochranu rostlin, kterými se hubí hraboši) se ověřila v letech 2019–2021. Ta umožnila lokálně snížit výskyt hrabošů, a tedy snížit škody na porostech. Zároveň potvrdila, že nedošlo k otravám jiných živočichů.

„Chceme chránit řadu druhů ptáků jako poštolky, káňata, sýčky, kalousy, tuhyky, volavky, čápy, koroptve, bažanty, ale i zajíce, lišky, srnce, nebo dokonce i domácí mazlíčky jako kočky a psy, proto je pro nás klíčová dohoda s resortem zemědělství, že na výjimky ÚKZÚZ (Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský) bude povolována zvýšená a adresná aplikace do děr. Ať už se provádí ručně, nebo strojem, jed jde cíleně pod povrch. Novým dotačním titulem budeme navíc kompenzovat zemědělcům jejich vícepráce s aplikací. Ze Státního fondu životního prostředí ČR proto poskytneme 40 miliónů Kč na pokrytí zhruba 80 tis. ha zemědělské půdy. Parametry jsme nastavili na základě dat ÚKZÚZ za období hraboší kalamity před 3 lety. Přítom dotace na 1 ha bude na základě expertních analýz ve výši 500 Kč,“ vysvětluje náměstek ministra životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

„Nedopustíme, aby se opakovala kalamita s hraboši, jaká zemědělce postihla v roce 2019 a 2020. Chceme maximálně ochránit ostatní živočichy, proto neumožníme aplikaci přípravku rozhozem na povrch. Cílenou podporou pro zemědělce jim pokryjeme zvýšené náklady na boj s hrabošem, a zároveň nepoškodíme životní prostředí. Situace se nesmí podcenit, je třeba využít všechny dostupné a povolené metody ochrany k omezení výskytu tohoto škůdce,“ vyzývá zemědělce ministr zemědělství Zdeněk Nekula (KDU-ČSL) s tím, že jen za jaro 2020 vyplatil resort zemědělství na jednorázovou asanaci pozemků se zjištěným přemnožením hrabošů 35 mil. Kč. Jde o zaplacení nákladů zemědělcům, kteří rodenticid aplikují.

Ministerstvo zemědělství proto umožnilo rozšíření možnosti adresné aplikace přípravků na ochranu rostlin proti hraboši. Cílem je zabránit škodám na zemědělských plodinách. Minulý týden Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) vydal nařízení o povolení použití zvýšené dávky přípravků na ochranu rostlin do nor. Toto nařízení platí od 21. února do 21. června 2023. V maximální možné míře ochrání ostatní živočichy, protože

nejde o povrchové použití, ale o aplikaci do nor pod povrch. Při kalkulaci sazby se vychází striktně z prokázaných a ověřených nákladů, které zemědělci doložili ÚKZÚZ při prokazování nákladů v rámci mimořádných rostlinolékařských opatření, které byly spojeny v minulých letech s aplikací přípravků proti hraboši rozhozem.

Od kdy bude možné o kompenzaci na práci v podobě dotací žádat, upřesňuje Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR: „Žádosti začneme elektronicky přijímat od 6. března od 10:00 hod. přes Agendový informační systém (AIS SFŽP ČR). Administrace podpory bude rychlá a jednoduchá, klíčové pro nás bude udělení výjimky od ÚKZÚZ.“

Úřad AK ČR

Lucie Ješátková
tisková mluvčí Ministerstva životního prostředí

Vojtěch Bílý
tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství

Hraboš polní

Hraboši patří mezi nejobávanější škůdce v zemědělství. Jedná se o býložravce, kteří se živí pícevinami, travinami, semeny nebo kořeny rostlin, které okusují a poškozují takto i mladé stromy. K přemnožení může dojít velmi rychle. Za jeden rok má samice 4 až 6 vrhů, přičemž pokaždé porodí 4 až 6 mláďat. V mnoha regionech začínají být s hrabošem problémy a množí se obavy z jeho přemnožení. Rozhodnutí Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, který dovolil na omezenou dobu aplikovat zvýšené dávky rodenticidů do nor, umožňuje zemědělcům snížení vysokých stavů a jedná se prakticky o jediný účinný způsob, jak lze proti hraboši bojovat. Čím dříve se tento problém začne řešit, tím menší škody hraboš způsobí a bude také třeba méně přípravků na jeho hubení. Při povolené aplikaci přípravků do nor nemůže docházet k nežádoucímu úhynu necílových organismů. Na druhou stranu je tento způsob velmi náročný na lidskou práci, které je v zemědělství dlouhodobě nedostatek. Dochází tedy ke zvýšení již tak vysokých nákladů na provozování zemědělské prvovýroby, která je zásadní pro produkci potravin.

Pravidla pro udělení výjimky

Aplikace musí být provedena v souladu s dalšími obecně závaznými právními předpisy, např. zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, s ohledem na minimalizaci rizik pro necílové organismy a prováděna pouze osobou disponující tzv. odbornou způsobilostí podle zákona o rostlinolékařské péči, tedy řádně proškolená k nakládání s přípravky na ochranu rostlin. Zemědělci musí aplikaci přípravku nahlásit ÚKZÚZ nejpozději 3 dny před jejím zahájením. ÚKZÚZ bude provádět kontroly dodržování podmínek nařízení.

ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ
POJIŠTĚNÍ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

**Známe i jednodušší způsob,
jak chránit vaše chovy**

Pojištění zvířat s nejširší pojistnou ochranou na trhu

- pojištění všech druhů hospodářských zvířat a koní
- kvalitní a rychlá likvidace škod

241 114 114
www.generaliceska.cz

 GENERALI
ČESKÁ POJIŠŤOVNA

Partner Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR

Strategie EU týkající se hnojiv, ano, nebo ne?

Hnojiva obsahují tři živiny, které jsou pro růst rostlin nepostradatelné, tedy dusík, fosfor a draslík. Tak jako v minulosti, i dnes v moderní zemědělské výrobě představují klíčový vstup do prvovýroby. Jejich fyzická a cenová dostupnost tak má zásadní význam pro potravinové zabezpečení naší společnosti.

Asi většina lidí vnímá krizi, která začala po odeznění pandemie covid-19. Krize se dotkla všech komodit a stejně tak čelíme celosvětové krizi v oblasti minerálních hnojiv. Co to způsobilo? Na začátku byl prudký nárůst poptávky v důsledku oživení všech činností po pandemii covid-19. Ale již po zahájení konfliktu na Ukrajině došlo k omezení dodávek hnojiv z Ruska, Běloruska a Ukrajiny, což jsou tři hlavní celosvětové dodavatelé hnojiv. Pro nás a celou Evropu je krize obzvláště akutní, Evropská unie je totiž významným čistým dovozcem hnojiv. Dále je trh EU s hnojivy obsahujícími dusík a fosfor chráněn dovozními cly, kvůli nimž jsou ceny na domácím trhu vyšší než ceny světové, a za třetí, dovoz hnojiv z Ruska, Běloruska a Ukrajiny, který dříve představoval 43 % dovozu do EU, se od března 2022 výrazně snížil.

Výsledkem byla extrémně vysoká cena hnojiv na domácím trhu, kdy ceny vzrostly na rekordní úroveň. Příkladem je porovnání cen minerálního dusíku z ledna 2021 a listopadu 2022, kdy bylo navýšení trojnásobné. Rekordně vysoké ceny spolu s nedostatečnými dodávkami hnojiv a zpožděnými nákupy vedlo k výraznému poklesu používání hnojiv v EU pro sklizeň v roce 2022. V několika členských státech můžeme konstatovat až nedostatek hnojiv, což ovlivní i sklizeň v roce 2023.

Zemědělci jsou zároveň omezováni Zelenou dohodou pro Evropu (známým Green Deal) a strategií „Od zemědělce ke spotřebiteli“,

kteou zveřejnila Evropská komise již v květnu 2020. Jenže od roku 2020 se situace nejen v EU, ale i na celém světě výrazně změnila. Přesto nám zůstal nadmíru ambiciózní celounijní cíl, „snížit únik živin alespoň o 50 %, nedopustit zhoršení úrodnosti půdy a do roku 2030 omezit používání hnojiv alespoň o 20 %“.

Zemědělci v Evropě se ale v současnosti potkávají nejen s rekordními cenami, ale i nedostatkem dodávek. Situace tedy ohrožuje evropské zemědělství, evropskou soběstačnost v potravinách a stejně tak celosvětové potravinové zabezpečení, protože Evropa je největším exportérem kvalitních potravin. Na jednání Evropského hospodářského a sociálního výboru na začátku března 2023 členové výboru zdůraznili, že k omezení dopadu krize v oblasti hnojiv je nutné přijmout mimořádná opatření. Kromě možnosti poskytnout výrobcům dusíku a zemědělcům, na které tato situace doléhá nejvíce, přímou podporu prostřednictvím státní podpory (která podléhá rozpočtovým omezením a nese s sebou riziko narušení hospodářské soutěže) jsou nezbytná nápravná opatření ke zlepšení fungování trhu s hnojivy v EU.

O jaké doporučení konkrétně jde? EHSV doporučuje, aby se v zájmu řešení problémů týkajících se dodávek a cen hnojiv prostřednictvím podpory dovozu a vnitrostátní hospodářské soutěže přijala opatření, která budou zahrnovat pozastavení dovozních cel EU na všechna hnojiva a stejně tak usnadnění logistiky hnojiv. Výbor se rovněž domnívá, že jsou zapotřebí střednědobá opatření, která umožní omezit závislost EU na dovážených minerálních hnojivech a zmenší environmentální stopu hnojení plodin. Tato opatření by se měla zaměřit na omezení používání hnojiv prostřednictvím zvýšení účinnosti rostlinných živin, částečného nahrazení syntetických hnojiv recyklovaným statkovým hnojivem a zlepšení soběstačnosti Evropy při výrobě hnojiv. Reálně je však důležité uvědomit si, které státy jsou producenty například fosforu a jaká je jeho dostupnost.

Nutné je uvědomit si, že základem živin pro rostliny jsou organická hnojiva, tedy hnojiva, které získáme chovem hospodářských zvířat,

chovem prasat, krav či drůbeže. Jenže mnozí chovatelé z důvodu zvyšujících se nákladů na jejich provoz však zvažují omezení, anebo již zavřeli své chovy úplně. Chov zvířat se nevyplácí, komodity se prodávají za podnákladové ceny a nástroj, který to mohl změnit, tedy Zákon o významné tržní síle, nebyl přijat ve stavu, ve kterém by našim chovatelům, našim zemědělcům a domácím zpracovatelům dokázal pomoci. Jinak jsou na tom zemědělci z Německa, Francie, Belgie a jiných vyspělých zemí, kde zákon na tomto principu funguje již několik let.

EHSV dále vyzývá k tomu, aby byly při přijímání nových opatření zohledněny sociální aspekty týkající se zemědělců (na něž mají ceny hnojiv značný dopad), spotřebitelů potravin (kteří čelí inflaci cen potravin) a pracovníků působících v tomto odvětví. EHSV zároveň vyzývá EU, aby zintenzivnila opatření zaměřená na boj proti celosvětovému nedostatku potravin, včetně podpory transparentnosti, dostupnosti a účinného používání hnojiv. Celosvětový obchod s hnojivy by měl být usnadněn tím, že trhy zůstanou otevřené, zamezí se omezením a zákazům vývozu, zvýší se výroba hnojiv a rozšíří se logistické trasy. Protože v minulosti nám embargo uvalené na Rusko ukázalo, že nedošlo k poškození zájmu Ruska, ale naopak, na omezení a embargo doplatily země EU a nejvíc ty nejslabší.

Současná krize na trzích s hnojivy představuje zvláštní hrozbu pro lidi s nízkými příjmy, které jsou vážně postiženy nedostatkem potravin. Krize však ohrožuje také Evropu jako celek, kde se zranitelné skupiny již potýkají s problémy v oblasti cenové dostupnosti potravin. Krize v oblasti hnojiv může vést k menší úrodě, což bude mít dopad na potravinové zabezpečení po celém světě, neboť EU je významným producentem a vývozcem obilovin. V každém případě bude rok 2023 opět netypickým a nestandardním rokem. Celé stanovisko výboru, které je zaměřeno na strategii EU týkající se hnojiv, bude zveřejněné po plenárním jednání na konci března.

Mgr. Ing. Jarmila Dubravská, PhD., členka EHSV skupiny III, nominovaná Agrární komorou ČR

Informace z jednání KR pro obiloviny a olejniny

V únoru proběhlo jednání komoditní rady, které zhodnotilo celkovou sklizeň v roce 2022, odbyt komodit, ceny na trhu, plochy a stav ozimů pro marketingový rok 2023/2024.

Spotřeba obilí se neustále snižuje především kvůli klesajícímu stavu chovaných zvířat.

200 mil. t a Rusko z toho zajišťuje jednu čtvrtinu. Lze tedy jen konstatovat, že kdo prodal včas, tak na tom vydělal, kdo spekoval a čekal na ještě vyšší ceny, tak prodělá.

Plochy ozimů pro letošní sklizeň jsou zasety zhruba ve stejné výši jako loni, o 2 % je méně pšenice, u řepky je zaseto o 5 % více. Stav porostů je doposud většinou dobrý, obiloviny jsou odnožené a většina porostů řepky v dobré kondici. Jen část porostů v oblastech s nadměrnými srážkami na podzim trpěla přemokřením půdy a je slabšího vzrůstu, jedná se především o části jižních a středních Čech. V současné době je největší problém nárůst populace hrabošů. Silný výskyt začíná být vlivem mírné zimy na celém území. Ale lokálně na jižní a střední Moravě začíná jít o výskyt kalamitní. Ministerstvo životního prostředí povolilo bodovou ruční aplikaci do nor, ale v lidských silách není možnost zvládnout ruční aplikaci na desítkách, až stovkách tisíc hektarů zasažených vysokou populací hraboše. To bychom to museli udělat tak, jak pamtujeme koncem 50. let minulého století, kdy ještě nebyly pesticidy a všechny školy chodily sbírat amerického brouka mandelinku. Také hraběcí rada instalovat posedy pro dravce při kalamitním výskytu je platná jako mrtvému zimník. Dravec denně sežere 3–5 ks a při výskytu tisíců hrabošů na 1 ha bychom rázem potřebovali stovky káňat, kde je ale vzít.

Pokud nebude povolená plošná aplikace a bude sušší a teplejší průběh počasí, tak dojde ke kalamitnímu namnožení hraboše na velkých plochách a k obrovským škodám, tak jako v r. 2018. Ministerstvo životního prostředí by si mělo připravit adekvátní množství peněz na náhradu škod.

*Ing. Josef Kubiš,
předseda Komoditní rady pro obiloviny
a olejniny při AK ČR*

Konečná sklizeň obilovin včetně kukuřice na zrno je 8 170 tis. t, tedy mírně nad dlouhodobým průměrem. Celkovou sklizeň vylepšila kukuřice, které se sklídilo 600 tis. t, což bylo zhruba o 200 tis. t více, než jsme předpokládali. Kvalita sklizně byla dobrá. Méně je sladovnického ječmene, kde bylo dost partií s vysokým dusíkem. S tím, jak klesají plochy a stoupá vývoz sladu, tak roste podíl sklizně jarního ječmene pro výrobu sladu. V minulosti byla potřeba třetina sklizně, nyní již dvě třetiny. Zároveň se potvrzuje další trend, se stoupajícími výnosy a poklesem spotřeby a využití obilí jako krmiva, což je zapříčiněno klesající

živočišnou výrobou, se zvyšuje podíl vývozu z celkové sklizně. Roční domácí spotřeba již není ani 5 mil. t, a tak vývoz představuje skoro 40 % sklizně a neustále se zvyšuje. V tomto objemu se ale vyváží stovky tisíc tun živin, které patří zpátky do půdy, ideálně přes využití v živočišné výrobě, a my pak dovážíme drahá průmyslová hnojiva.

O obiloviny a řepku byl po sklizni enormní zájem. V souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině a nedostatkem drahých hnojiv se očekávala nižší celková sklizeň, a tak vysoká poptávka zvedla i vysoko také ceny. U pšenice na úroveň 8–9 tis. Kč/t a u řepky na 18–22 tis. Kč/t. Pak se postupem času ukázalo, že sklizeň byla vyšší, než byla prognóza, a k tomu se na náš a evropský trh ve velkém vozi pšenice a řepka z Ukrajiny, které nemají odbyt přes moře a situace se koncem roku úplně obrátila. Klesá odbyt, ceny se propadly na 6–6,5 tis. Kč/t u potravinářské pšenice a na 13–14 tis. Kč/t u řepky. Horší situace je ještě v Polsku, kde se vlivem dovozu z Ukrajiny hrouť trh. Rekordní sklizeň mělo Rusko, které od embarga z roku 2014 mohutně investovalo do zemědělství a z dovozce obilí se stal největší vývozcem. Postupně se podařilo zvednout výrobu o 100 %, původní roční sklizeň kolem 75 mil. t navýšilo na loňských již 153 mil. t. Světový trh s pšenicí je okolo

ANIMAL TECH a Národní výstava hospodářských zvířat

22. dubna 2023 budou na brněnském výstavišti zahájeny akce Mezinárodní veletrh pro živočišnou výrobu ANIMAL TECH, Národní výstava hospodářských zvířat a Národní výstava myslivosti. Tradiční součástí Národní výstavy hospodářských zvířat jsou národní šampionáty masného i dojného skotu, nově se mezi nimi objeví národní šampionát českého strakatého skotu. V úterý 25. dubna 2023 proběhne veterinární kongres, který pořádá Výzkumný ústav veterinárního lékařství a Výzkumný ústav živočišné výroby.

Na výstavišti se představí celkově téměř 200 firem. Veletrh ANIMAL TECH a Národní výstava hospodářských zvířat jsou umístěny v pavilonech P, F a na přilehlých volných plochách. Zemědělskou techniku vystaví například firmy Agrafa, Agrotec, Agrotechnika

Vaněk, Agrozet, Cime nebo Strom. Z oblasti krmivářství budou na veletrhu ANIMAL TECH vystavovat mimo jiné Mikrop, Sano, VVS Verměřovice a De Heus, v oblasti zemědělských staveb se představí KSK-Belt nebo S.O.K. stavební. S dojící technikou přicházejí například DeLaval a Merkanta, řešení pro chytré farmy nabídne VNT electronics.

Skot, ovce, kozy a prasata uvidí návštěvníci v pavilonu P, kde budou na dvou předváděcích přehlídkách také národní šampionáty a soutěžní přehlídky. Pavilon F bude stejně jako v minulém ročníku patřit koním.

Základem doprovodného programu jsou národní šampionáty, soutěžní a chovatelské přehlídky vystavených hospodářských zvířat. V ročníku 2023 proběhnou národní šampionáty plemen masného skotu, národní šampionát holštýnského skotu, národní šampionáty plemen jersey a brown swiss a nově národní

Oblíbený komplex veletrhů nabídne osvědčené akce i novinky a bohatý doprovodný program.

šampionát českého strakatého skotu. Šampionáty budou probíhat od neděle do úterý, přesný rozpis je k dispozici na webu Národní výstavy hospodářských zvířat. Chystá se také soutěžní přehlídka normandského skotu, přehlídka prasat, ovcí a koz a chovatelské přehlídky koní. Novinkou je mezinárodní setkání chovatelů plemene charolais „World Charolais Technical Congress“ nebo společná aukce plemenných jalovic a embryí chovatelských svazů skotu. Veletrh ANIMAL TECH a Národní výstava hospodářských zvířat se konají souběžně s Národní výstavou myslivosti, která zaplnila celý pavilon loveckými zbraněmi, optikou a dalšími potřebami pro myslivce. Na brněnském výstavišti se objeví unikátní trofeje a bude se konat mistrovství Evropy ve vábení jelenů, myslivecký ples nebo koncert klubu trubačů. Po celou dobu výstavy bude probíhat program na pódiu v pavilonu G1.

Mezi další doprovodné aktivity patří včelařská výstava, prodej farmářských a regionálních potravin nebo oblíbená anketa Miss Sympatie. V neděli a v pondělí se mohou návštěvníci těšit na timbersport.

Výstaviště bude otevřeno od 9 do 17 hodin, ve středu do 16 hodin. Základní vstupenka stojí 110 Kč a je dostupná pouze při online nákupu na webu veletrhu, vstupné na místě stojí 180 Kč. Organizované skupiny nad 15 osob mají v pondělí a úterý výhodnější vstupné a ve středu 26. dubna organizované skupiny navštíví výstaviště zdarma.

Více informací na www.animaltech.cz.

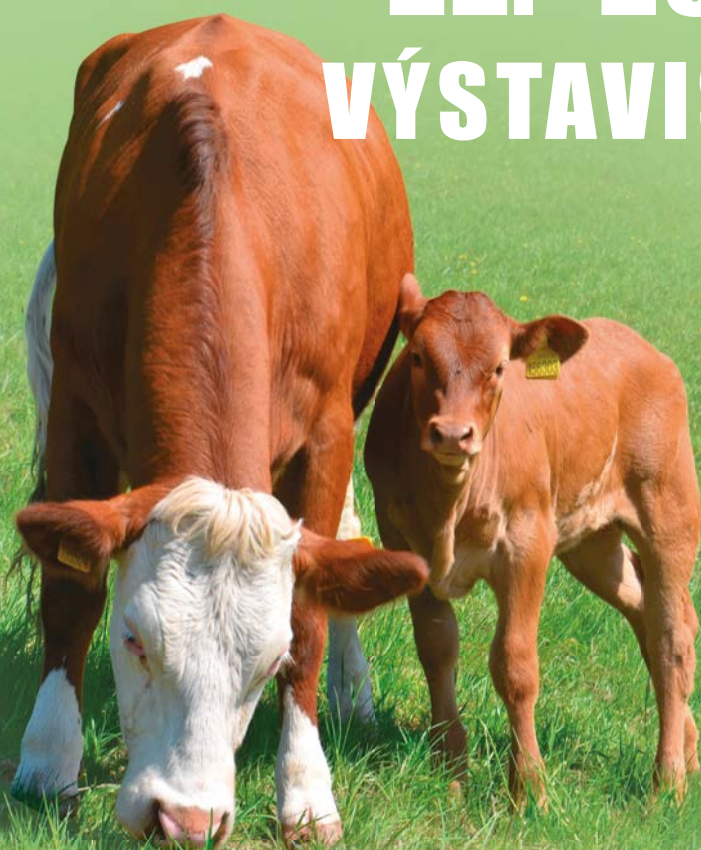
TECHNOLOGIE PRO CHOV

HOSPODÁŘSKÁ ZVÍŘATA

MYSLIVOST

22.–26. 4. 2023

VÝSTAVIŠTĚ BRNO

www.animaltech.cz

Chmelařský institut s.r.o. v Žatci

Chmelařský institut s.r.o. byl založen v roce 1992 Svazem pěstitelů chmele ČR jako nástupnická organizace Výzkumného ústavu chmelařského v Žatci, zřízeného státem v roce 1925. Tato organizace se zabývá komplexní vědecko-výzkumnou a poradenskou činností na úseku šlechtění, biotechnologie, chemie, ochrany, agrotechniky pěstování, sklizně a posklizňové úpravy chmele.

Výzkumné pracoviště je rozděleno oborově do 5 oddělení:

Oddělení šlechtění provádí novošlechtění a udržovací šlechtění chmele. Do současnosti již bylo registrováno 25 nových odrůd chmele. Hlavním šlechtitelem je Ing. Vladimír Nesvadba, Ph.D., který se svými pomocnicemi Ing. Jitkou Charvátovou a Sabinou Trnkovou uvedli v nedávné době do praxe nové hořké odrůdy Gaia a Boomerang, zakrslé odrůdy na nízké konstrukce Country a Blues, aromatické odrůdy pro České pivo Saaz Brilliant, Saaz Comfort a Saaz Shine a dále pak nové odrůdy se specifickou vůní Mimosa, Saturn, Juno, Jupiter, Eris, Ceres a Pluto. V současné době probíhá intenzivní šlechtění pro japonský pivovar Suntory s cílem získat novou odrůdu typu Žateckého poloraného červeňáku odolnou k suchu. Oddělení také spravuje národní kolekci genetických zdrojů chmele v programu MZe ČR, čítající více než 350 položek.

Chmelařský institut s.r.o.

Svaz pěstitelů chmele ČR jako zřizovatel nechal Chmelařský institut s.r.o. (CHI) v Žatci zapsat 1. 10. 1992

do obchodního rejstříku. Tato organizace ovšem navazuje na mnohaletou tradici chmelařského výzkumu v ČR, datovaného do roku 1925. V tomto roce byla v Deštnici založena zemědělská výzkumná stanice, která se specializovala na chmelařskou problematiku, zejména na šlechtění chmele, ale též na výzkum v oblasti ochrany chmele. Jeho nejvýznamnější osobností byl doc. Dr. Ing. Karel Osvald, který provedl výběr nejvhodnějších klonů Žateckého poloraného červeňáku pěstovaných do dnešních dní. Po druhé světové válce byla tato stanice přesunuta do Žatce a v roce 1952 přejmenována na Výzkumný ústav chmelařský (VÚCH). VÚCH se zasloužil v oblasti pěstitelských technologií o přestavbu na širokosponné výsadby, o uplatnění progresivních způsobů obdělávání chmelnic, o rozvoj mechanizace, sklizňové techniky a posklizňového zpracování chmele. Mimořádná pozornost výzkumu byla a je orientována na kvalitativní parametry českého chmele a jeho využití v pivovarnictví. Za dobu aktivit VÚCH a Chmelařského institu-

tu s.r.o. získalo pracoviště bohaté vědecko-výzkumné zkušenosti ve všech oblastech chmelařského výzkumu a praxe, což jej řadí mezi respektovanou světovou pracoviště. Podobně centralizovaná vědecko-výzkumná pracoviště chmelařského výzkumu existují ve světě pouze v Německu (Hüll), Slovinsku (Žatec) a USA (WSU v Prosseru a OSU v Corvallis).

Výzkumná infrastruktura organizace je na vysoké přístrojové a odborné úrovni a dostatečná pro vědecko-výzkumnou činnost na úseku šlechtění, genomiky, chemie, agrotechniky pěstování, ochrany, sklizně a posklizňové úpravy chmele. Přesto při řešení výzkumných projektů CHI spolupracuje s vysokými školami (ČZU Praha, VŠCHT Praha, MU Brno, MENDELU Brno), s resortními výzkumnými ústavami (VÚRV Praha-Ruzyně, VÚMOP Praha-Zbraslav, VÚPS Praha, VÚP Praha, VÚB Havlíčkův Brod, VŠÚO Holovousy), ústavami AV ČR (BC ÚMBR České Budějovice, ÚEB Praha a Olomouc, BFÚ Brno), podniky (Chmelařství, družstvo Žatec) a pivovary (Pivovary CZ Group, ASAHI, Heineken, Budvar). V mezinárodní spolupráci jsou to pak vysoké školy, výzkumné instituce, podniky a pivovary ve Slovinsku, Polsku, na Slovensku, Ukrajině, v Rusku, Velké Británii, Německu, USA a Japonsku. Náplní výzkumných projektů je jak základní výzkum (GAČR), tak aplikovaný výzkum (TAČR, NAZV MZe, MŠMT) a inovace (MPO ČR).

Na oddělení biotechnologie se Ing. Josef Patzak, Ph.D. a Ing. Alena Henychová zaměřují na studium genů biosyntézy sekundárních metabolitů, molekulární markery, hodnocení šlechtitelského materiálu, molekulární detekci viroidů, virů a houbových patogenů. V rámci činnosti laboratoř nabízí kontrolu autenticity odrůd chmele z celého světa a ověření původu při podezření na falšování, a je tak jedinou celosvětovou referenční laboratoří pro chmel. Ing. Petr Svoboda, CSc. a Ing. Ivana Malířová se od vzniku organizace zabývají ozdravováním a produkcí viruprosté sadby. CHI je s roční produkcí kolem 350 tis. ks významným producentem ozdravené chmelové sadby všech odrůd pro pěstitelů chmele v ČR.

V oddělení ochrany chmele působí dlouhodobí pracovníci Ing. Josef Vostřel, CSc. a Ing. Ivo Klapal společně s doktorandkou Ing. Markétou Trefilovou. Výzkum je orientován na studium nových chorob a škůdců chmele, systémy integrované a ekologické produkce chmele, ověřování účinnosti nových substancí přípravků na ochranu rostlin v rámci registračních a demonstračních pokusů, včetně testování bioagens (certifikát „GEP“). CHI je referenčním pracovištěm pro registraci nových přípravků ochrany chmele v ČR a na mezinárodním poli působí jako člen expertní komitativní skupiny EUMUDA (European Minor Use Database) a člen harmonizační komise

IHGC (International Hop Growers Convention). Ve spolupráci s legislativními orgány jsou pořádány akreditované kurzy odborné způsobilosti (I. až III. stupeň) pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin a každoročně vydávána závazná metodika ochrany rostlin pro všechny pěstitele chmele v ČR.

V oddělení agrotechniky, pod vedením Ing. Josefa Ježka, Ph.D., jsou experimenty zaměřeny na optimalizovanou výživu rostlin chmele, zkoušení hnojiv, pomocných látek a inovativních přístupů v obdělávání chmelnic včetně využití závlah a analýzy multispektrálních dat získaných z přeletů bezpilotních letadel a dronů nad chmelnicemi v rámci precizního zemědělství. Ing. Pavel Donner, Ph.D. se v rámci projektu „Chytrá chmelnice“ stará o síť 57 instalovaných meteostanic ve všech chmelářských oblastech, které kontinuálně monitorují teplotu a vlhkost vzduchu, množství srážek a umožňují tak online sledovat základní povětrnostní podmínky a půdní parametry, vodní bilanci chmelových rostlin, výskyt chorob a škůdců chmele. Nově také spolupracuje s firmou Microsoft Corporation na projektu PRO CHMEL pro Plzeňský Prazdroj a.s. Každoročně jsou organizována školení strojníků česaček a sušáren chmele.

Také v oddělení chemie chmele se snoubí zkušenost s mláďím a spolupráce matadora Ing. Karla Krofty, Ph.D., a absolventky Ing. Gabriely Fritschové. Výzkum je orientován především na kvalitativní parametry českého chmele (analýzy vlhkosti, obsahu jednotlivých sekundárních metabolitů, nežádoucích látek a reziduí pesticidů, HSI) a jeho využití v pivovarnictví (analýza hořkosti pív). Pro vybrané chemické analýzy chmele je laboratoř akreditovaná podle ČSN EN ISO/IEC 17025:2018.

Pracoviště disponuje pokusným minipivovarem s klasickou technologií (varna – spilka – sklep) a technologií CKT (objem varen 60l) pod vedením sládky Jana Herverta. V experimentálních várkách lze ověřovat nové odrůdy chmele a novošlechtění, ale i technologické postupy a nové výrobky. Pokusné várky slouží k prezentaci nových odrůd chmele na výstavách, seminářích, konferencích, workshopech a degustacích nejen v ČR, ale i v zahraničí. Pravidelně je na konci prázdnin organizována odborná soutěžní degustace pív při Žatecké Dočesné.

Pro polní pokusy a produkci chmele disponuje CHI 130 ha chmelnic na účelovém hospodářství ve Stekníku a je tak významným producentem a obchodníkem chmele. Vedoucím farmy je Ing. Jaroslav Pokorný, Ph.D., a hlavním chmelářem Pavel Kozlovský. Pravidelný srpnový Chmelářský den pro pěstitele a firmy má již 70 letou tradici. Celá farma je součástí nominační dokumentace „Žatec a krajina žateckého chmele“ ke kandidatuře na seznam Světového dědictví UNESCO.

CHI v rámci transferu informací vydává odborně-společenský měsíčník Chmelářství, věnovaný otázkám pěstování, zpracování a prodeje chmele. Vychází nepřetržitě od roku 1953 jako pokračovatel odborných periodik „Chmelářské listy“ a „Český chmelář“. Dále pořádá pravidelné odborné semináře pro pěstitele chmele, workshopy na účelovém hospodářství a u jednotlivých pěstitelů, bonitace perspektivních genotypů chmele. Společně se Svazem pěstitelů chmele ČR a MZe se podílí na každoročním vydání propagačně-naučných periodik Český chmel, Situační výhledová zpráva „Chmel, pivo“ a Chmelářská ročenka. Informace o českém chmelářství jsou průběžně zveřejňovány ve veřejnoprávních médiích (ČT, ČR, ČTK) a tisku (Zemědělec, Deník – severočeský region) pro společenské povědomí o této komoditě. Český chmel a chmelářské dědictví jsou prezentovány odborně i laické

veřejnosti na tuzemských výstavách (Země živitelka, Gastrofest) i zahraničních veletrzích a konferencích (BrewExpo USA, BrauBeviale, Drinktec).

V rámci edukativní činnosti a výchovy nové generace jsou na pracovištích CHI umožněny odborné praxe a krátkodobé stáže studentům středních i vysokých škol (např. Obchodní akademie a střední škola zemědělská a ekologická v Žatci, Česká zemědělská univerzita v Praze, VŠCHT Praha). Edukativní činnost probíhá též v rámci exkurzí studentů a zaměstnanců z vysokých škol, univerzit, výzkumných ústavů, pivovarů a dalších organizací z ČR i světa.

*Ing. Josef Patzak, Ph.D.,
e-mail: info@chizatec.cz,
www.chizatec.cz*

Ovocné sady mizí bez náhrady

Když se nyní v médiích objevují znepokojivé reportáže o likvidacích sadů a příčinách, které k tomu sadaře vedou, několik známých, neznalých problémů v ovocnářství se mě ptalo, zda to není škoda.

Loňská úroda jablek se v mnoha českých sadech kvůli nízkým výkupním cenám vůbec nesklízela a ve snaze neprohlubovat ekonomické ztráty v tomto odvětví nyní dochází u řady podniků k úplné likvidaci ovocných stromů, foto archiv Ovocnářské unie ČR

Byli v podstatě šokováni tím, co v reportážích a v televizi viděli, protože si do poslední chvíle mysleli, že si v supermarketu kupují pouze česká jablka a české ovoce. Že tomu tak není a ani asi dlouho nebude, je bohužel neměnný fakt. Otázkou zůstává, zda se tomu dalo zabránit.

Není to tak dávno, co skončilo české předsednictví EU. Od jeho aktérů stále ještě slyšíme chválu, jak úžasné jsme to zvládli. Opravdu ale nevím, zda problém polských jablek a exportu do zemí EU, hlavně však do ČR, byl na programu našeho předsednictví a zda jsme tuto šanci k řešení opravdu nabídli, nebo zda jsme vůbec učinili pokus k jejímu řešení, v tomto směru ministerstvo mlčí. Redukce ovocných sadů v ČR není totiž zcela novým problémem a již vůbec nezačala v únoru 2022 po vstupu ruských vojsk na Ukrajinu. Problém má své kořeny již v roce 2014, kdy začalo platit embargo na vývoz ovoce a zeleniny do Ruska. Od tohoto okamžiku začali polští ovocnáři tlačit svoji masivní nadvýrobu ovoce i na středoevropský, a tedy i český trh. V řadě případů se jim cenou podařilo vytlačit také zaběhlou italskou produkci. Příčinou vzniku polské nadprodukce nebyl pouze válečný

konflikt na Ukrajině, ale i zájem „českých“ supermarketů o nákupy ovoce za nízké ceny. Jejich příčiny jako nízká DPH, nedostatek pracovních sil na sklizeň, výkupní ceny, slevové akce byly již popsány řadou médií, není třeba je zde opakovat. Otázkou zůstává, zda jsme tento problém v době českého předsednictví EU také přenesli do Bruselu, zda vůbec a s jakým výsledkem?

Co tomu řekne krajina

Pro média je likvidace ovocných sadů věčným tématem pro televizní reportáže, články, živé rozhovory. Potud vše dobře, veřejnost byla zděšena. Nikde jsem ale nezaznamenal vyjádření ze strany všech ekologů, ochránců přírody, přírodovědných spolků a nadací, odborníků na erozi, regenerativní zemědělství, výzkumných ústavů, vědců a českých europoslanců. Europoslankyně Michaela Šojdrová v jednom svém vyjádření tvrdila, že „EU vnímá potřebu ochrany přírody a biodiverzitu velmi silně.“ Proč se tedy s kácením ovocných sadů všichni výše uvedení mlčky smiřují? Dokonce mi to připadá, že jim to vyhovuje a jejich oku lahodí! Vždyť k tomuto kroku přistupují ty velké podniky, které všichni nemilují, a je to asi „dobře“. Nic nevědí, ale

možná ani nechtějí vědět o tom, že česká jablka pocházejí z integrované produkce ovoce, kterou zajišťuje 226 členů na výměře 8 000 ha, z čehož právě zmiňovaná jablka v integrovaném systému produkuje 159 členů na výměře 4 314 ha, i když tato čísla se jistě zmenší. Kde ale zůstala tolik požadovaná biodiverzita krajiny, česky řečeno její pestrost? A co tomu říká ministr zemědělství Zdeněk Nekula, když i v jeho obci firma Pomona Těšetice, stejně jako ti druzí po celé republice, redukuje výměru ovocných sadů? Kam budou létat jeho milované včely? V jednotlivých podnicích dostaly přednost ve vykloučení starší výsadby, ty ale mohly produkovat jablka například ještě příštích 5 let.

Vyřeší vše obchod?

Asi ne ten klasický s jablky, třešněmi a jiným ovocem, ale ten druhý, nyní mohutně podporovaný státem. Pravděpodobně to bude obchod s půdou a fotovoltaikou. Nebude třeba výzkumně řešit umístění solárních panelů na protimrazové konstrukce ovocných sadů, protože zde vzniká volný prostor pro umístění slunečních elektráren distributorů elektrického proudu na uvolněnou půdu po vykloučení sadu. Nabídky se jen hrnou. Třeba s cenou 20 000 Kč/ha smlouvou na 20 let, a hlavně s připojením na distributora. O připojení malých uživatelů s několika panely na střeše rodinného domu není a nebude zájem. Zájem je o velké sluneční elektrárny na velké ploše. Co tomu ale řekne naše živá krajina? Zdá se, že toto z výzkumných ústavů, univerzit a ochránářských kruhů i ministerstev zatím nikoho nezajímá. Škoda.

Kdy dojde na další?

Ne, že bych si to přál. To v řádném případě. Stejně jako ovocné sady jsou vytrvalými kulturami i vinnice a chmelnice. Tam však nic podobného snad zatím nehrozí. Vinnice mají nastavenou výměru, kterou v EU nesmějí překročit. I když se do ČR dováží víno z celého světa a spotřeba je vyšší než domácí produkce, tichá vlna nejsou v ČR zatížena spotřební daní. Nové vinnice lze vysazovat jen jako náhradu zlikvidovaných starých. Chmel je předmětem exportu a zatím má dotační podporu. Celostátní výměry vinnic a chmelnic jsou zatím stabilní. Zbývá jen doufat, že hlavně ve chmelových konstrukcích brzy nevidíme řepku, pšenici, nebo dokonce sluneční elektrárny! Vždyť na Žatecku, mnoho neprší a slunce svítí.

Ing. Michal Vokřál, CSc.

www.renomiaagro.cz

Obchodní sdělení RENOMIA, a. s.

Nové možnosti pro Váš růst

RENOMIA AGRO dlouhodobě patří mezi největší odborníky v oblasti řízení zemědělských rizik, pojišťujeme již více než třetinu českých zemědělců. Naše služby neustále zlepšujeme a rozšiřujeme. Díky partnerství s firmami GRANTEX dotace a Agdata Vám můžeme pomoci i se zajišťováním dotací a implementací nejmodernějších technologií pro precizní zemědělství. Obratě se na náš tým specialistů.

PARTNEŘI AGRÁRNÍ KOMORY ČR

Atmosférický dusík jako dar z nebe

Umělá hnojiva jsou drahá, ale stále je nelze zcela vypustit z plošného použití v rostlinné výrobě. Náhradní řešení se však hledají všude. Nyní lze potvrdit, že pokud se týká dusíkatých hnojiv, nové možnosti již existují. Dokonce jsou tak originální, že by si zasloužila nějaké ocenění.

Princip těchto alternativ je jednoduchý, můžeme jen litovat, že s těmito objevy přicházejí firmy v komerční podobě až dnes. Nevadí, řešení se nyní nabízí k využití i českým zemědělcům! Dusík, jak je známo, totiž tvoří 78 % zemské atmosféry. Pro většinu zemědělců – ať již aplikovaný ve formě hnoje, nebo ve formě syntetických dusíkatých hnojiv, je drahým vstupem. Bohužel většina dusíkatých hnojiv se také rychle ztrácí v prostředí, což je nejen drahé, ale má to také obrovský vliv na globální udržitelnost. Do hry tak dnes razantně vstupují mikroorganismy. Z hlediska použití zažívají renesanci a asi je čeká velká budoucnost.

Fixátoři vzdušného dusíku

Toto označení přesně potvrzuje to, co tyto znovuobjevené „novinky“ dokáží. Fixují dusík v kořenové i listové oblasti. Ještě ze školních let si pamatujeme, že rody *Rhizobium*, *Bradyrhizobium*, *Sinorhizobium* jako hlízkové bakterie žijí v symbióze s kořeny bobovitých rostlin. Volně v půdě žijí rody *Azotobacter*,

Azotococcus nebo *Beijerinckia*. Bylo jen otázkou času, kdy se toto poznání využije komerčně v podobě hotových přípravků. Ta doba již je zde. Téměř jako na zavolání přicházejí na český trh rostlinné biostimulanty *Utrisha N* (Corteva) a *Vixeran* (Syngenta), které mění zažitý způsob výživy rostlin dusíkem.

Utrisha N je biostimulant

To znamená, že dusík je dodáván symbiotickou fixací ze vzduchu v zelených částech rostlin. Jedná se o živý biologický produkt, který roste s plodinou, aby poskytoval správné množství dusíku ve správném čase a bez rizika nadprodukce, vyplavení nebo těžkosti. *Utrisha N* vstupuje do rostliny přes listy a v průběhu 3 týdnů je plně kolonizuje. Bakterie *Methylobacterium symbioticum* váže vzdušný dusík v symbióze s hostitelskou rostlinou v jejich zelených částech. Za pomoci enzymů nitrogenázy mění molekulární dusík ze vzduchu na amoniak. Jelikož syntéza aminokyselin pochází právě z amoniaku během celého vegetačního období, tak to znamená

konstantní tok dusíku a značnou úsporu energie pro rostlinu. Tímto způsobem *Utrisha N* zaručuje účinný a kontrolovaný přísun dusíku pro rostlinu biologickým a udržitelným způsobem. Přípravek je určen pro foliární aplikaci. Výsledkem aplikace je schopnost porostu asimilovat ze vzduchu minimálně 30 kg dusíku na hektar.

Dávka a termín aplikace Utrisha N

Pokud je dostatečně vyvinuta listová plocha (minimálně 50% pokryvnost plochy), aplikuje se *Utrisha N* ve všech polních plodinách v dávce 333 g/ha. U řepky olejky se aplikuje na podzim v období 6–8 listů nebo na jaře od období listové růžice do konce kvetení. U jarních a ozimých plodin se přípravek používá v období od druhé poloviny odnožování (BBCH 25) do začátku kvetení (BBCH 61). V jarních plodinách se *Utrisha N* používá v termínu 4–8 listů (BBCH 14–18).

Vixeran

Tento přípravek je nejen rostlinným biostimulantem fixujícím dusík, ale také stimulantem růstu. Jedná se o výrobek na bázi endofytního mikroorganismu *Azotobacter salinestris*, kmen CECT 9690. Ten je znám zejména pro svou účinnost fixovat dusík v listové a kořenové oblasti. Produkt se vyznačuje schopností vázat vzdušný dusík i v přítomnosti kyslíku. *Vixeran* dokáže zajistit růst, výnos a kvalitu rostlin i ve stresových podmínkách.

Dávka a termín aplikace Vixeran

Vixeran se v polních plodinách aplikuje na list od výsevu až do konce vegetačního cyklu v dávce 25–50 g/ha v jedné aplikaci. U zeleniny v termínu od výsevu do začátku dozrávání plodů, nebo do jednoho měsíce před sklizní činí jednorázová dávka 25–75 g/ha. Aplikace lze opakovat 4krát, do maximálního limitu 200 g/ha. Kromě listové aplikace lze popřípadě zvolit alternativní metodu, která zajistí přístup prostředku do kořenové zóny. Stejně způsob aplikace se týká i ovoce, víceletých dřevin, například révy vinné. Termín aplikace dávky 50 g/ha při 2–3 aplikacích je stejný jako u zeleniny. Lze předpokládat, že na český trh brzy dorazí i další podobné výrobky využívající například *Bacillus sp.* k fixaci fosforu nebo draslíku. Lze doufat, že vstup uvedených biostimulantů povede i ke snížení cen umělých hnojiv.

Ing. Michal Vokřál, CSC.

Školkařské dny 2023

Ve dnech 6.–7. února 2023 proběhly v Hotelu Skalský dvůr tradiční Školkařské dny a volební Valná hromada pořádaná Svazem školkařů České republiky (SŠČR). Na akci plynule navázaly Školkařské dny Školkařského svazu Ovocnářské unie České republiky (ŠSOUČR).

Valná hromada

Po čtyřech letech tak 6. února 2023 proběhla volební valná hromada, kterou zahájil Ing. Pavel Halama. Ve svém projevu shrnul poslední dvouletou činnost předsedy SŠČR v době covidu-19 a po ní a upozornil na zásadní problémy týkající se činnosti svazu. Apeloval na solidaritu a jednotu mezi školkaři, která se projevila například po větrné smršti v roce 2021. Zdůraznil, že je potřeba v očích veřejnosti rehabilitovat školkařský a zahradnický obor. Za další zásadní téma považuje větší spolupráci s kmenovými zahradnickými školami, jejich studenty a učiteli a pořádání pro ně dalších vzdělávacích akcí. V návaznosti na to zmínil akci pro studenty středních odborných škol, kterou SŠČR společně s firmou Arboeko a ÚZEI za podpory Olomouckého kraje a za využití národních dotací v roce 2022 uspořádal v Obříství.

Předseda vyzval členy k převzetí osobní zodpovědnosti za budování prestiže školkařského oboru a vyzdvihl důležitost SŠČR jako sjednocující organizace. Plány do budoucna byly věnovány především výstavě Zelená burza, Školkařským dnům, školení učitelů odborných škol a pořádání akce Dny školkařské techniky v roce 2024. Zmíněn byl také Zelený portál a nastíněn potenciál této elektronické encyklopedie a prodejního portálu výpěstků našich členů.

Novinky ve svazu

Na valné hromadě bylo zvoleno nové předsednictvo a nová kontrolní komise. Do předsednictva Svazu školkařů České republiky, z.s. byli nominováni a zvoleni Ing. Pavel Halama – předseda, Ing. Marie Bartíková, Ph.D. – místopředseda, Ing. Petr Franc, Ph.D. – druhý místopředseda a jako členové doc. Dr. Ing. Petr Salaš, Ing. Karel Zeman, Ing. Ondřej Ottomanský, Ph.D., Ing. Petr Kostelník, DiS., Ing. Radek Horák, Vlastimil Pasič. Do kontrolní komise byli zvoleni Ing. Jiří Valtera, Ing. Jan Pich, Ing. Vojtěch Němec. Jsme rádi, že v předsednictvu můžeme uvítat dva nové členy. Je jim fytopatoložka Ing. Marie Bartíková, Ph.D. a provozní ředitel firmy Starkl – zahradník Ing. Petr Kostelník, DiS. Oběma blahopřejeme a těšíme se na další spolupráci.

Pietní vzpomínka byla věnována osobnosti školkařského oboru, která nás v roce 2023 navždy opustila a již byl Josef Holzbecher.

Předseda poděkoval dalším významným osobnostem SŠČR. Osobně k významnému životnímu jubileu 90. let popřál Ing. Josefu Schuchovi a Ing. Jiřímu Velebovi. Gratulace budou zaslány i jubilantům, kteří se nemohli osobně dostavit. Mezi ně patří Ing. Alena Matúšů, Ing. František Zábojník a Ing. Kristián Korner.

Seminář plný informací

Svaz školkařů ČR sdružuje podnikatele v oblasti okrasného, lesního a ovocného školkařství a zastřešuje tak jejich společné zájmy, potřeby a také pořádá odborné akce a semináře. Školkařský svaz Ovocnářské unie ČR sdružuje především profesionální pěstitele ovocných výpěstků, podnoží nebo roubového materiálu. Mezi členy patří rovněž šlechtitelské stanice a odborné školy nebo školní statky.

Letošní „Školkařské dny“ byly určeny především pěstitelům okrasného, ovocného či lesního sadebního materiálu, ať už se jedná o členy sdružené v jednom ze tří profesních sdružení školkařů reprezentující ovocné, okrasné a lesní školky, nebo i o zájemce z řad nečlenů. Připravena byla řada zajímavých přednášek na rozličné tematické okruhy.

Během Školkařských dnů SŠ ČR zazněly kromě nových legislativních a rostlinolékařských opatření či národní zemědělské politiky také informace o praktických možnostech biologické ochrany, zvyšování vitality rostlin, sledování sucha na portále Intersucho a vyhodnocení jeho dopadů na pěstované rostliny v minulých letech. Účastníci se také dozvěděli novinky z oblasti šlechtění perspektivních odrůd rodu Rhododendron. Představen byl také Zelený portál, na němž by měl nově probíhat prodej výpěstků českých pěstitelů. Přednášky se zaměřily na novinky a vize z oboru precizního zemědělství v oblasti automatizace, robotizace a pokročilého dálkového průzkumu Země. Na večerním setkání mohli účastníci shlédnout moderní technologie a řízení školkařské výroby v nizozemských školkách, které Svaz školkařů navštívil v červnu roku 2022.

Následně v rámci semináře Školkařského svazu OUČR rezonovala témata automatizace školkařských provozů a ekonomika produkce školkařských výpěstků, které s předchozím tématem úzce souvisí. Zajímavým obohacím klasického programu bylo rovněž

diskusní fórum na téma perspektiv ovocného školkařství a uplatnění školkařských výpěstků na trhu, které moderoval tajemník SŠ OUČR Roman Chaloupka. Pozvání do řízené diskuse přijali předseda SŠ ČR Pavel Halama, majitel okrasné školky a zahradního centra DIKÉ a člen představenstva Zahradní centra CS, dále Tomáš Letocha, místopředseda SŠ OUČR a jednatel ovocné školky Ókoplant international s.r.o., Jaroslav Verbík, spolumajitel zahradnického centra a internetového obchodu Prodejestromků s.r.o., Martin Příbyl, spolumajitel školkařské a realizátorské firmy Arbia s.r.o., Petra Kobělušová z ovocné školky Koběluš a Helena Zahradníková z Ovocné školky Litenčice s.r.o.

Klasickou součástí Školkařských dnů SŠ OUČR je rovněž blok ÚKÚZ věnovaný uznávacímu řízení množitelských porostů a legislativě uvádění ovocných školkařských výpěstků do oběhu. Další přednáškový blok byl věnován novým pravidlům Společné zemědělské politiky EU a oblasti dotačních podpor vázaných na školkařství. Posledním, neméně zajímavým tématem, jehož se zhostili experti Výzkumného a šlechtitelského ústavu ovocnářského v Holovousích, byla ochrana v ovocných školkách s vazbou na eliminaci vektorů fytoplasma a virů a rovněž vyhodnocení screeningu Phytophthora na podnožích. Čestnými hosty obou akcí byli rovněž experti Výzkumného ústavu zemědělské techniky v Praze.

V průběhu obou dvoudenních setkání v předšálí jednacího sálu probíhaly prezentace více než 30 obchodních partnerů školkařských subjektů z Polska, Belgie, Slovenska a České republiky, nabízejících zboží a služby pro školkařské provozy.

Závěr a pozvání do Švédska

Organizační garanti Školkařských dnů děkují všem účastníkům a vystavovatelům za jejich aktivní účast a těší se na setkání na těchto akcích pořádaných v příštím roce, a to přibližně ve stejný termín. Svaz školkařů ČR by touto cestou také rád pozval případné zájemce na studijní cestu do švédských školek, která se uskuteční od 10. do 16. června 2023. Bližší informace k cestě i seminářům najdete na www.svaz-skolkaru.cz nebo na vyžádání na info@svaz-skolkaru.cz.

Václav Hurt, tajemník SŠ ČR
a Roman Chaloupka, tajemník SŠ OU ČR

Nemoce zvířat a extrémní počasí způsobily loni nejvíce škod, základ je dobré pojištění

V průběhu roku 2022 se naplnily obavy ze sucha i dalších nepříznivých vlivů, jako jsou krupobití, časté požáry a bleskové povodně. U hospodářských zvířat jsme zaznamenali opětovný výskyt nebezpečných onemocnění, jako jsou zejména africký mor prasat a ptačí chřipka. Škody se řadí k nejhorším za posledních 10 let a výhled na letošní rok prozatím mnoho optimismu neskýtá, zejména s ohledem na ještě dobíhající problémy v chovech drůbeže. Ekonomickým dopadům vzniklých škod lze ale dobře zabránit – řešením je kvalitně nastavené pojištění, které dobře zohledňuje specifika konkrétního zemědělského podnikatele.

Ptačí chřipka opět s námi

V České republice bylo za rok 2022 potvrzeno 20 ohnisek ptačí chřipky. Ve všech případech se jednalo o vysoce patogenní variantu subtypu H5N1, která může být potenciálně přenosná na člověka. Státní veterinární správa (SVS) z důvodu přibývajících ohnisek vysoce patogenní ptačí chřipky v České republice vyhlásila s platností od 14. 12. 2022 mimořádná veterinární opatření s celostátní působností. Všem chovatelům drůbeže s výjimkou běžců a holubů zakázala chovat

drůbež pod širým nebem a nařídila umístit chované ptáky do budov v hospodářství. Na začátku ledna 2023 začali veterináři s utrácením zhruba 750 tis. slepic s ptačí chřipkou z velkochovu v Brodu nad Tichou na Tachovsku, největšího ohniska nákazy v ČR. Tato skutečnost ovlivní situaci na trhu s vejci, kdy ceny vajec jistě vzrostou. Počátkem března byla mimořádná veterinární opatření z prosince 2022 ukončena, věřme tedy, že nejhorší období mají pro tuto chvíli chovatelé již za sebou.

Africký mor prasat potvrzen na území ČR

Po více než 4 letech byl v České republice dne 1. 12. 2022 potvrzen africký mor prasat (AMP), a to u uhynulé selete prasete divokého sraženého dopravním prostředkem. Okamžitě po potvrzení nebezpečné nákazy bylo vydáno v souladu s legislativou ČR i EU mimořádné veterinární opatření směřující k zabránění šíření AMP v populaci prasat divokých a zejména k zamezení zavlečení AMP do chovů domácích prasat. Mezi zásadní přijatá opatření patří kromě okamžitého

vymezení pásma infekce na dostatečně velkém území také regulace, zákaz krmení a omezení vnašení prasat divokých, nařízení intenzivního vyhledávání a odstraňování kadáverů prasat divokých, vybudování svozných míst a pokračující pasivní monitoring AMP na celém území ČR. K 22. 2. 2023 byl zaznamenán již pátý potvrzený výskyt AMP u prasete divokého.

Pojištění hospodářských zvířat nabírá na významu

Jak se před ekonomickými dopady takových situací chránit? Pro škody na hospodářských zvířatech existuje specifické pojištění. Pojišťovny poskytují pojistné plnění, jestliže pojištěná zvířata uhynula, byla utracena nebo poražena podle předpisů o veterinární péči v důsledku některého z pojistných nebezpečí. Základem pojištění zvířat je pojištění nález ve smyslu veterinárního zákona. S ohledem na druh chovaného zvířete a specifika chovu je pak možné volit jednotlivá rizika, která budou v případě škody kryta, např. pojištění hromadných nález, pojištění proti působení neohlášeného přerušení dodávky elektrického proudu z veřejné distribuční sítě, zasažení zvířete elektrickým proudem anebo úhyn způsobený akutní otravou zvířete exogenními jedovatými látkami přijatými do organismu z vnějšího prostředí. Z důvodu stále častějších nadprůměrně vysokých teplot je u drůbeže důležitým pojistným nebezpečím přehřátí – to je způsobené venkovními teplotami přesahujícími 30 °C. Zapomínat bychom neměli ani na připojištění škod způsobených živelnými událostmi a pro chovatele plemenných zvířat nebo zvířat se zvláštní hodnotou je vhodné si připojistit tzv. jednotlivé škody. Připojistit lze i náhradu škod způsobených v souvislosti s poruchou na technologii chovu, úhradu kadáverů nebo odčizení skotu z pastvy.

V ČR stoupají počty koní, poptávka po pojištění roste

K nárůstu koní v ČR dochází díky dovozu ze zahraničí a také díky registraci koní bez původu. Tento trend je patrný již od roku 2002, kdy byl stav koní 38 754, v roce 2019 se počet koní zvýšil na 94 906 koní. Ke konci roku 2022 eviduje Ústřední evidence koní v ČR celkem 101 887 zvířat. Stotisícová hranice byla překročena i bez započtení koňovitých zvířat, kterých je v ČR celkem 1 775 (osli, zebry). Tato čísla korespondují i se zvýšenou poptávkou po specifickém pojištění koní, které vychází z pojištění hospodářských zvířat.

Nezapomeňte, že se státní podporou můžete ušetřit výraznou část nákladů na pojištění hospodářských zvířat a plodin

Obrovskou výhodou zemědělského pojištění oproti jiným pojistným odvětvím je státní podpora, konkrétně program Podpora pojištění, který administruje Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF). Jeho účelem je

částečná kompenzace pojistného vynaloženého na pojištění hospodářských zvířat a plodin. Výše kompenzace se každoročně odvíjí od státem vyčleněných prostředků a počtu žadatelů. V posledních letech se podpora pohybuje okolo 50 % z celkového pojistného. Stát tímto způsobem motivuje zemědělské podnikatele k ochraně majetku formou pojištění, které je důležitým prvkem ekonomické stability v případě neočekávaných ztrát.

Správně nastavené pojištění hospodářských zvířat a plodin je do dalších let nezbytností

Rok 2022 ukázal, jak důležitou roli hraje nejen pojištění samotné, ale hlavně jeho správné nastavení a také pravidelná aktualizace pojistných smluv. Ceny komodit v průběhu posledních měsíců zaznamenaly dramatické pohyby a jejich správné stanovení v pojistných smlouvách tak je víc než kdy dříve klíčovým faktorem pro odpovídající výplatu pojistného plnění při nastalých škodách.

RENOMIA je největší český pojišťovací makléř a zemědělské pojištění je jednou z našich významných specializací. Více než třetina českých zemědělců si nás vybrala jako svého partnera pro pojištění a spolu s naší dceřinou společností GRANTEX dotace a technologickou firmou Agdata jsme také strategickými partnery Agrární komory České republiky. V případě potřeby jsou konzultanti a specialisté likvidace škod RENOMIA AGRO k dispozici našim klientům 24/7. Máte-li zájem využít zkušeností RENOMIA a výhodných podmínek pojištění, které dokážeme pro naše klienty zajistit, kontaktujte nás. Připravíme vám pojistný program, který odpovídá vašim

potřebám a ochotně vám pomůžeme také se získáním dotačních prostředků nebo využitím moderních technologií pro efektivní řízení zemědělského podniku.

*Adam Diviš
senior manager zemědělského pojištění
RENOMIA AGRO*

RENOMIA & GRANTEX dotace & Agdata Nejkomplexnější služby pro zemědělce na českém trhu

- Vyhodnotíme vaši stávající pojistnou ochranu a identifikujeme možnosti úspor.
- Vyjednáme pro vás s pojistiteli ty nejlepší podmínky a sestavíme vám optimální pojistný program.
- Průběžně monitorujeme vaše potřeby a rizika a navrhujeme případné úpravy pojištění.
- Při škodní události jsme vám k dispozici 24/7. Stojíme vždy na vaší straně.
- Specialisté z naší dceřiné společnosti GRANTEX dotace vám pomohou najít nejvhodnější dotační programy pro váš další rozvoj.
- S online systémem Agdata můžete efektivně řídit rodinnou farmu i velký zemědělský podnik.

Ekonomická fakulta nabízí kvalitní vzdělání a uplatnění na trhu práce, říká děkan Tomáš Šubrt

Sešli jsme se s doc. Tomášem Šubrtem právě rok po jeho jmenování do funkce děkana Provozně ekonomické fakulty (PEF) České zemědělské univerzity v Praze, abychom se seznámili se současným rámcem vzdělávání studentů a nastavení jednotlivých směrů studia, činnosti a obsazení pedagogických týmů, mezinárodního přesahu fakulty a dalších plánů do budoucna. Věnovali jsme se také provázání vědecko-výzkumných projektů na potřeby praxe, ale i zhodnocení současné zemědělské politiky na naši krajinu.

Nelze asi začít jinou otázkou než stručným pohledem do historie univerzity, a tedy samotného vzniku fakulty

Naše fakulta je historicky nedílnou součástí České zemědělské univerzity, původně do roku 1993 Vysoké školy zemědělské, která sídlí v Praze-Suchbole. Sem se přestěhovala v první polovině 60. let z pražských Dejvic, ale její osamostatnění nastalo již v roce 1952 vyčleněním z tehdejšího ČVUT, s důrazem na význam zemědělství, jeho podporu v národním hospodářství a potřebu získat pro

tento sektor dostatek vzdělaných odborníků. Jistě, bylo to z části zpolitizované rozhodnutí, které mělo posílit formát tehdejší socialistické koncepce, které nás ne vždy směřovala tou správnou cestou. Ale co si budeme povídat, současná Společná zemědělská politika EU je také vedena více ideově než pragmaticky a podle ekonomických pravidel. Stejně jako tehdy se i dnes přehlíží samotný význam zemědělství i potravinářství, jejich vliv na krajinu, na ochranu půdy i na všeobecné přínosy pro společnost.

Pokud se však ještě vrátím k vlastní otázce, tak původ cíleného a koncepčního zemědělského vzdělávání, ke kterému patřila i ekonomika, bychom museli hledat ještě hlouběji v naší historii. My tedy máme na co navazovat.

Jaká je současná struktura ČZU a v ní zakotvená působnost Provozně ekonomické fakulty?

Univerzitu dnes tvoří komplex 6 fakult, tedy Provozně ekonomické fakulty, Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů,

Technické fakulty, Fakulty životního prostředí, Fakulty lesnické a dřevařské, Fakulty tropického zemědělství a dále Institutu vzdělávání a poradenství, zaměřeného na rozvoj následného pedagogického vzdělávání. Naše Provozně ekonomická fakulta je tou největší z nich.

Pokud bychom to vyjádřili v číslech, tak zajišťujeme výuku pro zhruba 9,5 tis. studentů všech forem, tedy prezenční a kombinované a připravuje se forma také ryze distanční. Pro lepší představu, naši studenti tvoří více než 40% studentů z celkového počtu na ČZU. PEF je tak největší ekonomickou fakultou v České republice a na Slovensku.

V současnosti nabízí zájemcům 23 studijních programů – 10 bakalářských, z toho 3 v angličtině, a 13 magisterských, z toho je 5 v angličtině. Samozřejmě nabízí absolventům s výborným prospěchem také programy nad ukončené magisterské studium, a to formou 4 doktorských programů, všechny v české i anglické verzi.

A jak si z tohoto výchozího postavení fakulty můžeme přiblížit spektrum a rozsah její činnosti?

Jak s oblibou říkám, naše fakulta stojí na třech základních nohách a těmi jsou ekonomika a management, ať už v oblasti teoretické, nebo aplikované podnikové ekonomiky, dále informatika a systémové inženýrství, kde převažuje aplikace IT a kvantitativních přístupů a tou třetí je veřejná správa, a především regionální rozvoj, kde se snažíme stále více propojovat do místních politik a samospráv.

Podíváme-li se zhruba o 30 let zpátky, tak zde existovaly 2 studijní obory, ekonomika a management, tehdy pod názvem provoz a ekonomika, a Informatika, tehdy automatizované systémy řízení. Po roce 1990 se začala významně posilovat ekonomicko-manažerská část a vznikl další silný obor, tedy podnikání a administrativa. Právě tyto 2 obory (po novu programy) dodnes tvoří páteř naší fakulty, i když od začátku milénia se postupně jejich poměr vůči ostatním mírně snižuje tak, jak začleňujeme a rozvíjíme další obory. Poněkud menší oblastí studia je informatika, kde působí katedry informačního inženýrství a informačních technologií, vyučující ryzí informatiku, dále systémové inženýrství, zaměřené na systémovou analýzu a kvantitativní přístupy. A je to i zmíněná veřejná správa a regionální rozvoj, kde studují řádově nižší tisíce studentů. Celkově se vedení fakulty snaží nalézt a udržet vyvážený přístup, aby všechny naše studijní programy svým nastavením a proporcemi odpovídaly jak zájmům studentů, tak potřebám trhu práce.

Kde vidíte současnou pozici univerzit a jejich – v dobrém slova smyslu, vlivu na společnost?

Jsem přesvědčen, že každá vysoká škola by měla mít roli vzdělávací, roli vědecko-výzkumnou a tvůrčí a pak také roli kulturního a společenského působení v regionu. Zrovna tu třetí se nyní snažíme usilovně posílit. Konkrétně mám na mysli spolupráci s praxí, spolupráci s neziskovými organizacemi, ale také třeba virtuální Univerzitu třetího věku, kde máme více jak 6 tis. studentů – seniorů zapojených online, díky čemuž se dostáváme do povědomí i u tohoto segmentu obyvatel po celé republice. Ale máme i přesah do zámoří, právě nyní slavnostně otevíráme první střediska pro naše kraje v USA. Máme vazby i na naše absolventy, pro které také pořádáme různé akce, aby i oni vnímali a udržovali se svou alma mater vzájemné celoživotní pouto.

Naším trumfem jsou určitě Centra vzdělávání, se kterými jsme začali zhruba před 20 lety a jejichž prostřednictvím působíme i přímo v regionech, a to v Klatovech, Litoměřicích, Jičíně, Mostě, Hradci Králové, Táboře – Sezimově Ústí a Šumperku, nové centrum chystáme v Hlinsku. Zde organizujeme studium vybraných programů s cílem posílit vzdělávání lidí v regionech a samozřejmě se i více propojit s praxí. Tady máme více než tisíc studentů.

Jaký je ze strany studentů zájem o vypisované obory?

Pokud se na to podíváme čistě podle počtu studentů, tak současný trend je určitě podnikání a administrativa, ekonomika a management, veřejná správa a dále též hospodářská a kulturní studia. Vedle těchto nosných programů chci ale nadále nabízet i ty menší, specializované, které se nám třeba ne vždy ekonomicky vyplatí, ale na fakultu rozhodně patří. Jde třeba o systémové inženýrství, projektové řízení či business analytika.

Vraťme se nyní k Vaším kmenovým studentům, k jejich struktuře, co v tomto směru považujete za svoji přednost a exkluzivitu?

Jsem přesvědčen, že naší nejsilnější stránkou je šíře internacionalizace. V současnosti máme zhruba 2,5 tis. zahraničních studentů, kteří studují převážně v anglicky vyučovaných programech, ale těm z jazykově blízkých oblastí se daří studovat i v češtině. Jednou z priorit současného vedení je ještě zvýšit podíl zahraničních studentů v anglických studijních programech a dále rozrůznit jejich portfolio. Doposud největší podíl studentů je ze zemí bývalého Sovětského svazu, konkrétně jde zhruba o 600 studentů z Ruska – i když ti hodně z politicko-společenských důvodů ubývají, 300 jich je pak z Ukrajiny a hodně z Kazachstánu a Uzbekistánu.

Další velkou spádovou oblastí je pro nás indický subkontinent, kde máme dobré vztahy s místními univerzitami, konkrétně jde o Indii, Pákistán, Nepál, Bangladéš. V jednotkách máme ale také studenty z Kanady nebo USA. Stovky studentů z EU jsou zde převážně na výměnné pobyty například v rámci programu Erasmus, který úspěšně nabízíme i našim studentům.

Chceme určitě posílit v oblastech, jako je Latinská Amerika a demokratické země Jižní Ameriky, především Argentina a Peru. Snažíme se rozvinout spolupráci s jednou z nejvyšších univerzit v Asii – Prince of Songkla University v Thajsku, která je nám strukturou velmi podobná. Máme smlouvy s mnoha zahraničními univerzitami k tzv. double degree programům, jejichž absolventi získají rovnou 2 rovnocenné diplomy. Snažíme se cílit i na univerzity v Číně, kde cítíme rostoucí potenciál. Obrovský zájem je o tzv. letní a zimní školy, což jsou krátkodobé výjezdy do zajímavých zemí,

jako je například Nepál, USA nebo Quadeloupe v Karibiku, které se po covidové době vrací na tehdy dosahovanou úroveň.

Týkají se podobné studijní nebo výměnné pobyty také pedagogů?

Po nástupu do pozice děkana jsem si dal mimo jiné také za cíl výrazněji posílit oblast vědy a výzkumu přes spolupráci se špičkovými vědci v zahraničí. I přes vyšší investice se nám toto úsilí nyní vrací. Podařila se akvizice mnoha špičkových profesorů, kteří vytváří přírozené vědecké týmy. Ty pak na sebe nabalují další zájemce a zvyšují tak povědomí o naší vědecké činnosti. Další spolupráce je vázaná na mezinárodní granty, kterých máme hodně i díky úspěchům a tradici z minulosti. Jde o projekty čistě vědeckého nebo i rozvojového charakteru. Máme vědecké projekty pro obnovu ekonomiky Tádžikistánu a Uzbekistánu. Naší vlajkovou lodí jsou rozhodně projekty Horizon 2020 a Horizon Europe. Mobilita pedagogů – vědců je zde přirozenou součástí. Další mobility pedagogů jsou v rámci anglických studijních programů, kde nám v tzv. study blocích přednáší zahraniční odborníci, kteří během zvoleného semestru přijedou na 2–3 týdny s intenzivním blokem vlastní výuky.

Při těchto počtech studujících je nezbytné pracovat také s odpovídajícím týmem vlastních pedagogů. Jaký je zájem mladých lidí pokračovat na ČZU a jaká je mezigenerační spolupráce?

Z našeho objemu a šíře studentů samozřejmě vždy vykrystalizují silné osobnosti, se kterými se velice dobře spolupracuje. Spontánně i s naší pomocí nám tady vznikají mladé dynamické týmy různého zaměření a už zde lze odhadovat, kdo má jaké životní plány.

Z logiky věci jde velká množina po absolvování studia podnikat a mnoho dalších přijde do komerční sféry. Potřebují uživit sebe, případně již i své rodiny a s naším ekonomickým vzděláním mají mnohem rychlejší možnosti uplatnění a vyšší peníze, než by jim pro rozjezd zajistila fakulta. Ale to považují za zcela přirozený vývoj a mnozí z těch, co tak říkají utekli do praxe, napomáhají spolupráci PEF s komerčními společnostmi, což obohacuje obě strany.

Absolventi spíše vědecky a výzkumně zaměření, kterých je menšina, s námi pokračují jako vědecké síly a vytváří základ budoucích vědecko-pedagogických týmů. Máme na fakultě velmi silný střední stav vyučujících a pak také zasloužilých pedagogů. Vždy se snažíme, aby se tyto skupiny navzájem respektovaly, inspirovaly a předávaly si jak nové podněty, tak získané životní zkušenosti. Ostatně mezigenerační spolupráce je klíčová. Třeba zajímavým projektem fakulty na tomto poli je tzv. Most mezi generacemi, v rámci kterého studenti středních škol, vysokých škol a univerzity 3. věku vytváří společné projekty.

Jaké je uplatnění Vašich absolventů na současném trhu práce?

V obecné rovině naši studenti již při nástupu přemýšlí o tom, zda budou sami podnikat, nebo zda se nechají zaměstnat a podle toho volí studijní programy. Tam, kde to má význam a je zájem, pobízíme studenty, aby podnikali, a vytváříme jim k tomu zázemí, poradenství a podmínky. Z pozice prorektora se nám již před lety s kolegy podařilo vytvořit tzv. podnikatelský inkubátor, podporující vznik a realizaci podnikatelských záměrů, vznik start-upů.

Velká většina absolventů, kteří se tzv. nechají zaměstnat, se dělí podle vystudovaných programů. Např. u kvantitativních, především informatiků, jde o pozice programátorů a analytiků IT firem, u ekonomických a veřejnosprávních pak jde o zaměstnání v bankách, poradenských a auditních firmách, ale dost jich končí třeba také v potravinářství, veřejné správě i v politice.

Snažím se o to, aby se v programu ekonomika a management udržela „zemědělská ekonomika“, protože chápu její potřebu, kladu na ni důraz a chci, aby převažovala nad obecnou ekonomikou. Znovu navazujeme ztracenou spolupráci s konkrétními firmami, právě s cílem posílit naši působnost v zemědělství a potravinářství.

Mluvíte o vazbě fakulty k zemědělství a potravinářství a tím tedy o zachování zemědělských oborů ve Vaší výuce?

Ano, mohu potvrdit, že se snažím o to, aby vybrané studijní programy byly opět více zaměřené na zemědělství a potravinářství. Zemědělské minimum považuji pro absolventy za určitou konkurenční výhodu, ze které mohou následně těžit na trhu práce. Ale například u budoucích informatiků je to samozřejmě zbytečné.

Jak vnímáte současnost a budoucnost agropotravinářského sektoru, z rozhovoru je totiž zřejmé, že Vám jejich osud není lhostejný

Celý život jsem přesvědčen, že zemědělství se svou produkci komodit a potravinářství s procesem zpracování a výrobou kvalitních potravin představují základ pro naše každodenní životní potřeby a je mi smutno z toho, v jaké okrajové rovině jej dnes ve vysoce konzumní, spotřební a odtržené společnosti vnímáme. Podívejme třeba na naše hospodaření s půdou a přehlížení její ochrany. Přitom právě kvalitní půda by se měla vyvažovat zlatem.

Měli jsme zde historicky osvědčené přirozené postupy vycházející z přírodních zákonitostí, které našim předkům spolehlivě fungovaly. Byla zde jasná provázanost rostlinné a živočišné výroby, jak v produkční, tak v regenerativní rovině. To vše se nám daří rozbít a bez dostatečné analýzy děláme často až nevratné

Doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

děkan Provozně ekonomické fakulty ČZU

Na tehdejší VŠZ vystudoval obor Automatizované systémy řízení, habilitoval v oboru Systémové inženýrství (ČZU), specializace na projektové řízení, vyvíjel a školil software, působí jako vedoucí Katedry systémového inženýrství a donedávna vedoucí Centra projektů PEF ČZU, je emeritní prorektor pro strategii a IT ČZU, emeritní prezident České společnosti pro operační výzkum. Věnuje se výzkumu a publikační činnosti v oblastech kvantitativní metody a modely projektového řízení, logistické systémy a dopravní modely, matematické modelování obecně. Prosazuje vizi udržet ve výuce PEF obory zemědělského minima. Je držitelem prestižního ocenění Gentleman PRO 2022. Je ženatý a má 3 děti.

Foto: archiv ČZU

kroky. Za pomoci dotací jsme vytvořili umělé prostředí, které sice funguje, ale nedostatečně respektuje zmíněné přírodní a ekonomické zákonitosti. I proto jsem aktuálně spolupracoval třeba na projektu hodnocení vertikály vepřového masa, zdůrazňující stálý význam efektivní produkce a přirozené konzumace masa.

Závěrem bych chtěl zdůraznit, že se držím názoru, že jen ten, kdo si udrží zdravou krajinu, může myslet také na zdraví celé společnosti. Optimisticky a s nadějí do budoucnosti tedy věřím, že dělám vše proto, abych toto krédo přenesl i do mysli našich studentů a absolventů a z činnosti naší fakulty i univerzity tak měla ve výsledku přínos celá naše společnost.

Redakce Agrobaze

PŘEHLED DOTACÍ PRO ZEMĚDĚLCE

Naši specialisté v GRANTEX pro Vás připravili přehled nejzajímavějších dotací, které nás v tomto roce čekají.

2023

Energeticko – úsporná opatření

Příjem žádostí do 30. 11. 2023

✓ Podporované aktivity:

- Zateplení obvodového pláště budovy, využití odpadní energie, rekuperace a větrání, modernizace výrobních procesů, technologických procesů, soustav osvětlení, rozvodů plynu, elektřiny, tepla a chladu aj.

✓ Základní informace:

- Dotace 500 tis. Kč – 200 mil. Kč
- Míra podpory 35–65 % dle velikosti žadatele a místa realizace
- Podmínka úspory min. 30% z neobnovitelných zdrojů energie

Zemědělské investice

Jarní kolo červen/červenec

✓ Do zemědělských podniků:

- Stavby a technologie pro živočišnou, rostlinnou a školkařskou výrobu, nákup speciálních mobilních strojů, náklady spojené s přípravou a realizací projektu
- Míra podpory 40 %, max. 30 mil. Kč

✓ Do zpracování zem. produktů:

- Zřízení pro výrobu potravin, finální úprava, balení a označování produktů, skladování, a další investice související s uváděním produktů na trh
- Míra podpory 30 %, max. 30 mil. Kč

✓ Zahájení činnosti mladého zemědělce:

- Podpora realizace podnikatelského plánu, prostředky na nákup, výstavbu či rekonstrukci zemědělských nemovitostí, pořízení technologií, strojů, osiv, sadby, prostředků na ochranu rostlin, investice pro zpracování vlastních produktů a jejich uvádění na trh aj.
- Výše dotace 58 ti. EUR (78 tis. EUR v případě, že bude zpracovávána vlastní produkce)

Obnovitelné zdroje energie

Vyhlášení očekáváme v průběhu roku 2023

✓ Instalace fotovoltaických elektráren do 1 MWp a nad 1 MWp:

- Instalace pozemních či sdružených fotovoltaických elektráren, akumulace elektrické energie, systémy výroby vodíku elektrolýzou vody
- Míra podpory max. 50 %
- Dotace je určena pro stávající i budoucí držitele licence od ERU

800 151 111

www.grantex.cz

dotace@grantex.cz

Zaujaly Vás dotace anebo máte doplňující dotazy? Kontaktujte nás, rádi s Vámi nezávazně probereme Váš záměr.

Sledujte nás také, ať první víte, co zaznělo na Facebooku Agrární komory ČR

f Starosta bez starostí (o jablko)

V předposledním příspěvku jsme informovali o několika ovocných sadech, kde pěstitelé likvidují své stromy, protože se jim pěstování jablek nevyplatí. Doplňujeme teď i společnost Pomona Těšetice a.s. na Znojemsku. Letos tam zlikvidovali už 15 ha, loni 14 ha. Zmiňujeme ji záměrně samostatně. Z této oblasti totiž pochází ministr zemědělství Zdeněk Nekula, který je s místní situací určitě dobře obeznámen, protože byl v obci dlouholetým starostou. Mezi jeho oblíbené ovoce dokonce údajně patří jablko. Kolik signálů ještě musí úředníci z Ministerstva zemědělství České republiky dostat, aby se probudili, začali něco dělat a pomohli našim ovocnářům? Pane ministře, co všechno se ještě musí stát, aby se z našich krásných ovocných sadů nestávalo pouhé dřevo na topení v kamnech?

1. března 2023

f Likvidace sadů je smutnou realitou

Obchodní řetězce dohnaly ovocnáře k likvidaci sadů. Pěstování jablek se sadařům nevyplácí, protože je supermarkety nutí dodávat jablka za natolik nízké ceny, které ani nepokryjí jejich výrobní náklady. Pěstitelé jablek tak mění své sady v ovocnářské hřbitovy.

Několik příkladů: Zemědělské družstvo Senice na Hané muselo v těchto týdnech vymýt 16 ha svých jablečných sadů. Zemědělci ze Synkova na Rychnovsku letos zlikvidovali 40 ha, během několika let snížili plochu sadů ze 180 ha na současných 70 ha. Společnost Agro Rubín na Liberecku zredukovala své sady z původních 70 ha na letošních 15 ha. Kácet stromy začali i v Úsovsku na Olomoucku, kde letos plánují likvidaci 40 ha. Ještě v roce 2014 přitom pěstovali jablka na 377 ha, loni už pouze na 200 ha. Dále Zemědělské družstvo Klapý na Litoměřicku zkraje roku vykácelo třetinu jabloňových sadů. Likvidují i v Dolanech na Náchodsku, kde se rozhodli vykloučit sady na 11 ha. A také v Choustníkově Hradišti na Trutnovsku plánují napřesrok likvidaci desítek procent z 80 ha.

Vůbec to není pěkný pohled, mrazí nás z toho. Tradiční české jablko se možná brzy na pultech obchodů stane vzácností. Namísto toho tam najdeme jen naleštěná chemická jablka z dovozu.

24. únor 2023

f České ovoce volá o pomoc

Vážení a milí fanoušci, máme k vám velkou prosbu. V následujících týdnech budeme zveřejňovat příspěvky k sadařství, respektive jablokářství. Mnohdy budou šokující. Řekněme si to otevřeně: tuzemské ovocnářství je v totálním průšvih. Už přes rok upozorňujeme stát, že se pěstitelé řítí do fatální krize a nikdo jejich hlasy a potřeby neslyší. Nebo možná nechce slyšet. Pojďme to společně změnit. Sdílejte naše nadcházející příspěvky, označujte své přátele, ale třeba i politiky, aby se informace dostaly mezi co největší počet lidí a aby se o problémech tohoto sektoru všude mluvilo. Ukážeme vám opravdu nepěkné záběry, jak ovocnáři likvidují své sady. Proč? Třeba proto, že jim supermarkety nechtějí zaplatit přiměřenou a spravedlivou výkupní cenu. Nejen za jablka. Jejich přístup je pro ovocnáře doslova likvidační. Našli jsme i sadaře, kteří raději ani nesklidili loňskou úrodu, protože kvůli vysokým cenám energií by nebyli schopni zaplatit za chlazení a uskladnění jablek. Vysvětlíme, co to bude znamenat pro naši krajinu, pokud v ní nebudou ovocné stromy a keře. Tak už brzy. Netěšte se!

23. února 2023

f Zákazníka stejně po- rádně zmáčkne

Ekonom a poradce premiéra Štěpán Křeček: V obchodech vidíme, že výrobky pro domácnost výrazně zdražují, což vede k odlivu zákazníků. To jde doložit propadem tržeb v tomto segmentu. Je tedy evidentní, že někteří prodejci volí strategii vyšších marží a klidně se přitom smíří s nižšími prodeji. Podobně můžeme argumentovat například u nakládaných okurek či konzerv. Vyrobeny byly dávno v minulosti, ale na pultech obchodů zdražují nyní. Je tedy zřejmé, že příčinou tohoto zdražování není růst nákladů na výrobu, protože tyto náklady již byly vynaloženy v minulosti. Jde o snahu navyšovat si marže.

20. února 2023

f Bezohledné dovozy vaječ rostou

Další příklad nenasytnosti obchodních řetězců. Některé z nich nechtějí platit českým producentům vaječ spravedlivou a odpovídající výkupní cenu. Raději dávají přednost (i přes výkyvy na trhu kvůli ptačí chřipce v Evropě) levným podnákladovým vejcům ze zahraničí. Měsíčně se tak k nám dovezou desítky milionů vajec z Polska, Litvy nebo Nizozemska. Bohužel většina zahraničních vajec je z klecového chovu. Je zde důležité připomenout, že v Česku začne platit zákaz chovu nosnic v klecovém způsobu ustájení. Jsme přesvědčeni, že ministr zemědělství Zdeněk Nekula by měl navrhnout zákaz klecových chovů v celé Evropské unii, jinak budou naši chovatelé i nadále znevýhodněni. Jak vidno, obchodním řetězcům je jedno, co prodávají. Hlavně levně nakoupit a co nejdraž prodát. A hlavně, zákazníkovi, pořádně zaplatit!

10. únor 2023

ŽIJEME

na venkově

AGRObase ZPRAVODAJ

24. BŘEZNA 2023

Výrazný růst cen medu v letošním roce zřejmě nenastane

Jednou z mnoha potravin, jejichž ceny by mohly v průběhu letošního roku ještě růst, by měl být podle některých prognóz také med, vzhledem k tomu, že se na konci loňského roku v ČR výrazně zvýšily ceny cukru. Důvodem takových předpovědí je přitom předpoklad, že dražším cukrem se zejména na podzim a v zimě (a někdy při nepřízní počasí i na jaře) přikrmují včelstva.

Pro možný růst cen medu v ČR mluví i další trendy, jako je například klesající nektarodárnost některých pro med důležitých plodin, jako je třeba řepka, a také cena medu v evropských zemích, která je stále vyšší než v naší zemi. Pokud by naši krajinu letos navíc postihlo větší sucho (malá sněhová pokrývka, a tedy nižší zásoby vody ve sněhu k tomu vy-

tváří možné předpoklady), byly by výsledkem nižší snůšky, a tedy další důvod ke zdražování medu.

Existují ale i faktory, které možný růst cen medu limitují. Tím hlavním je pokles spotřebitelské poptávky, respektive ochoty části spotřebitelů akceptovat vyšší ceny (nejen)

medu, což se už v současné době projevuje tím, že část tuzemských chovatelů včel ještě nedoprodala zásoby medu z loňského roku. Pokles spotřebitelské poptávky není jen problémem naší země – v některých oblastech, jako je třeba Jižní Amerika, cena medu aktuálně klesá. Dalším problémem je vysoký počet malých včelařů, kteří ve snaze uplatnit

se na trhu prodávají med za nižší ceny a tím nutí ostatní včelaře ceny příliš nezvyšovat. Podle statistik Ministerstva zemědělství (MZe) z února letošního roku je přitom v ČR aktuálně celkem 65 752 včelařů, kteří se starají o 716 285 včelstev. A to je, i pro možnosti naší krajiny a množství potravy pro včely, na horním limitu možností.

Pokud se týká důsledků vyšších cen cukru, pak je vhodné připomenout, že k příkrmování došlo v loňském roce v mnoha případech ještě před razantním růstem cen cukru. I tak by se ale nárůst cen cukru měl v ceně medu projevit nárůstem maximálně o 20 %, spíše však méně. To mimo jiné znamená, že teze o ceně kilogramu medu v ČR v letošním roce ve výši 300 Kč jsou nadsazené, a pokud bude letos příznivé počasí, mohla by cena medu letos na podzim dokonce i mírně poklesnout. Tak či tak bude záležet více na počasí než na vývoji cen cukru, byť ten používá pro příkrmování

včelstev drtivá většina včelařů. Také proto, že pro včely vhodnější speciální krmiva jsou dražší, byť včelám více vyhovují.

Kromě reakce spotřebitelů bude limitem pro růst cen tuzemského medu také cena dovoзовého medu ze zahraničí. Zejména spotřebitelé by ale měli rozlišovat, z jakých to bude oblastí. Již zmíněný jihoamerický med je přitom vhodnějším řešením, neboť bývá méně často falšovaný než medy původem z Číny, nehledě na to, že v Číně se hojně používá zemědělská chemie (přestože země vyhlásila masivní podporu ekologickému zemědělství), zatímco v zemích, jako je Mexiko, Chile, Peru a další, je aplikace chemických prostředků mnohem nižší.

Naprostě zásadním problémem při prodeji medu v ČR je přitom právě množství levných a směsných medů bez označení země původu, často navíc falšované přidáváním látek, které

do medu nepatří. Ani to ale není problém jen ČR, a i proto se na celoevropské úrovni připravuje změna legislativy s cílem med prodáváný na trhu přesněji identifikovat. V současné době se při označování medu, pokud tedy nejde o český med s ochranným označením EU, používá pro směsi medů z různých zemí spojení typu „směs medů ze zemí ES“ nebo „směs medů ze zemí mimo ES“. Což samozřejmě spotřebiteli nic neřekne. Spotřebitelé se nicméně mohou setkat i s označením „pekařský med“, který by ale měl být využíván především při pečení. Základním rozdílem mezi pekařským a normálním medem je vyšší obsah vody v tom pekařském, a vzhledem k tomu, že jde o dost podstatný rozdíl ve složení, musí být použití pekařského medu uvedeno na obalech kupovaných výrobků označením „pekařský“, případně „průmyslový“ med. Tento med nicméně není vhodný k přímé konzumaci, byť jde samozřejmě o bezpečnou a nezávadnou potravinu.

V plánované revizi EU týkající se medu by přitom měla být stanovena také metodika kontroly medů. Alespoň nějaké procento medů by mělo být kontrolováno technologiemi, které dokáží odhalit původ medu a nejen jeho fyzikální vlastnosti, například prostřednictvím NMR – nukleární magnetické rezonance, na výběr by ale mělo být z více možností. V ČR touto technologií disponuje Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI), ale na med ji nepoužívá a argumentuje tím, že výsledky nejsou průkazné. V sousedním Německu se ale tato technologie používá a průkaznost této metody zpochybňována není. Každopádně je vhodné zejména kontrolovat, zda do medu nebyl přidáván cukr, nebo škrobový sirup, neboť do medu je zakázáno přidávat cokoli. Kontrolovat by se také měly některé parametry, jako je aktivita diastázy nebo hodnoty amylázy, z čehož lze falšování medu doložit.

Ke kontrolám medu by bylo žádoucí využít metodiku vyvinutou v ČR

Multifunkční analytická metoda, schopná odhalit zahřívání medu, stáří medu, regionální původ medu, pozůstatky širokého spektra pesticidů, cizokrajných pylů a především cizí amylázy, které do medu nepatří, ale které se při falšování medu používají.

Tak lze ve stručnosti charakterizovat „Metodiku pro identifikaci cizích amyláz v medu“, kterou ve spolupráci a dalšími institucemi vyvinul Výzkumný ústav rostlinné výroby (VÚRV) v Ruzyni, ale která je kvůli tomu, že není oficiálně akreditována, zatím „u ledu“ a k odhalování falšování medu ji tak v praxi nelze použít. To je samozřejmě velká škoda,

z celé řady důvodů. V první řadě především pro spotřebitele a také tuzemské včelaře, kteří čelí konkurenci levných medů ze zahraničí, často pochybné kvality. V druhé řadě je to ale také škoda pro zdravotnictví, neboť metodiku lze použít i k hodnocení léčivého potenciálu medu. Do třetice pak je to také ekonomická ztráta pro tuzemský výzkum a vědu, který se

potýká s nedostatkem finančních prostředků. Podle vedoucího kolektivu výzkumníků Tomáše Erbana z VÚRV je navíc o jimi vyvinutou metodiku zájem i v zahraničí, například v Německu. Pokud by se přitom v zahraničí skutečně uplatnila, a to lze odůvodněně předpokládat, pak by šlo v praxi o vývoz vysoké přidané hodnoty, což je cíl, který mnozí naši

politici zmiňují, ale k jehož naplnění často chybí konkrétní reálná rozhodnutí. Podstatné také je, že aplikace uvedené metodiky vychází levněji než jiné postupy a činí řádově několik tisíc korun. „Vzhledem k miliardovému byznysu s falšováním medu panuje všeobecná shoda na tom, že jakákoli analýza v ceně do 10 000 Kč představuje přínos,“ podotýká Erban.

„Jedním z důležitých parametrů pro med je přitom podle něj míra diastázové neboli amylázové enzymové aktivity, která je uznávaným indikátorem čerstvosti a kvality medu. Snížená diastázová aktivita pod stanovenou normu může indikovat starý med, ale může být také důsledkem nešetrného zacházení s medem. V neposlední řadě může být dia-

stázová aktivita snížena v důsledku falšování medu, jako je jeho ředění cukernými náhražkami. Někdy může být amylázová aktivita uměle nastavena přidáním enzymů. Takto falšovaný med sice splní stanovené legislativní požadavky pro uvedení na trh, ale nastavením amylázové aktivity je porušen zákaz o přidávání látek do medu. Dosud používané metody neumožňovaly odhalení takového způsobu falšování. Proto se tato metodika zaměřuje právě na specifickou identifikaci cizích amyláz, které se mohou v medu vyskytovat,“ uvádí se přitom v metodice VÚRV.

I proto Tomáš Erban věří, že by mohla být akreditována v průběhu letošního roku, i to lze ale hodnotit jako ztrátu času, protože využitelná by byla již v současné době. Také proto,

že v tuzemských maloobchodních sítích, a dokonce v letákových akcích, je prodáván a propagován med nevyhovujícím řadě analýz, například nukleární magnetické rezonanci (NMR) prokazující přidání cizích sirupů, psíkóza analýze prokazující marker, které obsahují cizí sirupy, pylové analýze prokazující mechanické příměsi, které med neobsahuje, nebo protejnová analýza prokazující přidání cizích enzymů.

Zvýšit kvalitu a identifikaci medů prodávaných na tuzemském trhu je přitom jak v zájmu spotřebitele, tak i Ministerstva zemědělství (MZE), zvláště v situaci, kdy se stávající ministr označuje jako včelař. Uvedením metodiky do praxe by mohl prokázat, že v tomto směru nemluví do větru.

Úhynům včel lze předcházet vhodnou dobou sečení

Pěstování pícnin a obecně kvetoucích porostů jako krmiv pro hospodářská zvířata je nepochybně přínosem pro pestrost naší krajiny i samotná zvířata.

Jak ale nedávno upozornil Antonín Přidal z Mendelovy univerzity v Brně, zejména pozdní seče těchto plodin mohou výrazně snižovat stavy včel, což může být fatální problém zejména pro menší včelaře, kteří tak mohou o veškeré své včely přijít, neboť mechanizace k seči používaná může zlikvidovat na jednom hektaru i několik včelstev najednou.

„Včela medonosná na rozdíl od samotářských včel a čmeláků není plachá a květu se často přidržuje i v okamžiku, když je žací stroj již zabírá ke sklizni. Poranění včel vznikající při kosení kvetoucích porostů není zanedbatelné, a to jak z kvalitativního, tak kvantitativního pohledu. Z dostupných dat totiž vyplývá, že například píce vikve ozimé sklizená v plném květu obsahovala až 68 000 zbytků těl dělnic včely medonosné, čerstvě sklizená píce z jeztele bílého rovněž za plného květu s náletem 39 000 včel/ha před začátkem kosení obsahovala 24 000 mrtvých těl včel, což je 62% dělnic z celkového náletu. Jsou ale i pícniny, jako je třeba svazenka, která má nálet velmi vysoký, a to až 260 000 včel/ha, a zde bylo zjištěno 90 000 usmrčených dělnic včely medonosné v píci z 1 ha. Jestliže včelstva na vrcholu vývoje zahrnují odhadem asi 10–20 tis. létavek, pak 1 ha posečené píce svazenky v plném květu může zlikvidovat létavky asi 4 včelstev. Jde tedy o silné oslabení. V případě vojtěšky jsou nálety nižší, asi okolo 10 včel/m², ale i při tomto náletu dojde k poškození 15–22 tis. včel/ha. Sečení kvetoucích vojtěšek na začátku srpna tak způsobuje významnou ztrátu léta-

vek,“ uvádí s odkazem na statistické zdroje Přidal.

Jednou z možností, jak omezit ztráty létavek, je sečení porostu vojtěšky až po 18. hodině, kdy se výskyt včel na porostu vojtěšky snižuje tak významně, že poškození včel jsou zanedbatelná. Podobně kosení při zataženém obloze ztráty

včel zásadně snižuje. Doporučuje se použití plašících rámu, které podíl poraněných včel medonosných snižují až o tři čtvrtiny, zvláštní zřetel byl věnován i použití mačkáčích válců, kde se podařilo prokázat, že při jejich vyřazení z funkce se ztráty včel snížily až o dvě třetiny.

redakce Agrobaze

Medem bychom neměli sladit příliš horké nápoje

Med je jako přirozené sladidlo v kuchyni univerzálně použitelný. K tomu však, aby mohl náš organismus nutriční přínos medu co nejlépe využít, je také třeba s medem správně nakládat. Zásadní informací přitom je skutečnost, že teploty nad 50 °C (a podle některých údajů nad 45 °C) ničí v medu specifické enzymy a další látky, čímž se z medu stává v zásadě jen o něco méně sladivější (zhruba o 15%) cukr.

To v praxi znamená, že čaj, nebo třeba kávu, bychom si měli medem sladit až poté, co trochu vychladnou. Naopak zkrystalizovaný med žádné ze svých vlastností neztrácí, abychom jej ale vrátili do více praktické tekutější podoby, je třeba jej na nějakou dobu zahřát, například ve vodní lázni. Ani v tomto případě by ale teplota vody neměla přesahovat zmiňovaných 50 °C.

Kromě slazení nápojů a ingredience do studených salátů se med stále častěji využívá při marinování masa, přičemž nejrozšířenější je využití při přípravě kuřete na medu. Složení příslušné marinády je volbou zcela individuální, jednou z možností je směs skládající se z 3 lžic medu, 3 lžic oleje, 3 stroužků česneku, 6 lžic kečupu, grilovacího koření a 1 dcl vody. Kombinaci medu, oleje, grilovacího koření a například sójové omáčky lze využít i k marinování dalších druhů masa, i tady je však mít na zřeteli, že vysoké teploty při přípravě masa nutriční hodnoty medu snižují, a proto by neměly být směsi s medem používané přímo při pečení.

Unikátní Promenáde červených vín ve Velkých Pavlovicích kralovalo cuvée z Vrbice

Rubínová barva, vůně po přezrálém černém rybízu, v chuti hebké jako samet. Tak hodnotí návštěvníci Promenády červených vín ve Velkých Pavlovicích Championa výstavy. Jeho ochutnávka nemine žádného příchozího, hned u vstupu jim totiž vítězné víno z Merlotu a Cabernetu nalévá do skleniček jeden z pověřených organizátorů. V sále kulturního domu na ně čeká ještě ochutnávka dalších téměř 250 vzorků červených vín a zhruba pětina z nich je ozdobená zlatou medailí.

nosem nasávají ze sklenek vůni vína a poté ho zkoumavě převalují v ústech. Mnozí souhlasně pokývají a také diskutují. „Nadechni se, vydechni a pak teprve přivoň k vínu, krásně se ti otevře,“ radí například mládenec partnerce. Zvukovou kulisu jim tvoří cimbálová muzika hrající u pódia.

Nejvíce gratulací dnes přijímají ale Leoš a Lukáš Horákové z blízké Vrbice. Otec se synem si sem přišli pro nejvyšší ocenění Championa výstavy za Cuvée zvané jednička ročníku 2019. „Dovětek v názvu souvisí s narozením syna Lukáše a mého prvního vnuka. Nečekali jsme, že bude první i v soutěži, mile nás to překvapilo,“ poodkrývá příběh vína otec a spolujahel Vinařství Horák, Leoš.

Jejich vítězné Cuvée tvoří Cabernet s Merlotem. „Do sudu jsme ho dávali na podzim roku 2019, když se syn narodil, zrál 3 roky. Je to plně červené víno, které má potenciál se dále vyvíjet. Doufáme, že až syn vyroste, ještě ho s ním ochutnáme,“ dodává mladší z vinařů Lukáš.

Unikátní soutěž a výstava vín je v republice ojedinelá. „Myšlenka vznikla už před mnoha lety, soutěž se v této podobě koná letos popáté. Navázali jsme na předchůdce Zdeňka Karbera, který ji s kolegy pořádal dřív pod názvem Forum Moravium,“ vysvětluje Marek Suský, předseda pořádatelského spolku VOC vinice Velké Pavlovice.

Velkopavlovičtí vinaři věnují červenému vínu mimořádnou pozornost. „Půda pro jeho pěstování je tu velmi vhodná a také chceme ukázat, jak skvěle kvality může víno dosáhnout. V posledních letech bylo červené víno trochu opomíjené,“ dodává Suský. Díky červeným vínům nese region i turistický název Modré hory.

V sále se ozývá cinkání skleniček, lidé jimi otáčejí proti světlu, aby odhalili kouzlo barvy,

Mimořádnou kvalitu vín na výstavě oceňují i Libor Jestřáb, enolog soutěže. „Máme tady 52 zlatých medailí a 5 velkých zlatých medailí. To je úžasný výsledek, protože tato soutěž se oproti většině soutěží v republice vymyká tím, že pro udělení zlaté medaile je potřeba dosáhnout 88 bodů, přičemž je získat je velmi těžké. O to víc nás těší, že se tady tak kvalitní vína sešla ve velkém množství,“ vyzdvihuje Jestřáb.

Z místních vinařů si pro velkou zlatou medaili sáhlo i Vinařství V & M Zborovský za Frankovku, pozdní sběr 2018 a také Lubomír Zborovský za Merlot 2018. Cenu Mladá perspektiva získal Petr Esterka z Terezína u Čejče na Hodonínsku, porotce zaujal jeho Regent barrique 2021.

Text a foto: Dagmar Sedláčková

Martinek uspěl jako jediný v Česku v mezinárodní floristické zkoušce

Jiří Martinek ze Zahradnické fakulty Mendelovy univerzity v Brně jako jediný florista v Česku úspěšně absolvoval mezinárodní stupeň zkoušky International Certified Judge in Floristry Design. Absolvování zkoušky jej opravňuje být součástí jury v mezinárodních floristických soutěžích. Certifikace znamená zajištění kvalitních a nestranných hodnotitelů pro národní i mezinárodní floristické soutěže, zlepšuje se jí i celková úroveň a kvalita soutěží. Celý proces zabezpečuje mezinárodní floristická asociace FLORINT s odbornými partnery universitou Aeres a společností FLORNET.

Certifikovaná osoba musí získat celou řadu znalostí a kompetencí důležitých pro proces hodnocení. K těm nejdůležitějším patří znalost stobodového systému hodnocení a jeho aplikace. „Zúčastněný musí prokázat svoji odbornost ve floristické tvorbě. Musí předložit svůj profesní životopis, zdokladovat své dosavadní odborné vzdělání, aktivity a úspěchy na floristických akcích. A musí též uvést všechny předpoklady využitelné při hodnocení na mezinárodní floristické soutěži. Samozřejmostí je vše zvládnout v anglickém jazyce,“ přiblížil oceněný Jiří Martinek z Ústavu biotechniky zeleně.

„Pro mě znamená získání certifikátů, nejprve pro národní a nyní i pro mezinárodní úroveň, prohloubení znalostí a dovedností, které mohou aplikovat při výuce studijního programu Floristická tvorba na Zahradnické fakultě a při hodnocení závěrečných prací studentů. Obdržení certifikátu též znamená získání nových floristických kontaktů a přátel a otevření dveří do velkého světa floristiky,“ přiblížil Martinek.

V kontaktu s asociací FLORINT je od roku 2007, kdy díky Svazu květinářů a floristů ČR získal první certifikát ke stobodovému systému hodnocení. Postupnou aplikací získaných informací na české a slovenské soutěže se podle něj česká floristika začala více začleňovat do té evropské. „Soutěže začali navštěvovat zahraniční hodnotitelé, na předváděcích akcích a workshopech se stále více objevovala známá jména floristického světa a vše vyvrcholilo uspořádáním soutěže EUROPA CUP 2011 v Ha-vířově. Toto vše mě přesvědčilo, jak důležitá je internacionalizace v jakémkoli oboru lidské činnosti, i v umění aranžování květin,“ shrnul.

Martinek byl pozván na příští světový pohár ve floristice, který se uskuteční v Manchesteru v Británii. Na této akci se stane součástí tzv. technické komise, která bdí nad dodržováním propozic soutěže a upozorňuje soutěžícího na jakýkoli nesoulad jeho práce se zadáním. „Jak jsem zjistil na posledním ročníku soutěže EUROPA CUP 2022 v pol-

ských Katowicích, tak to není vůbec jednoduchá práce. Člen této komise musí dokonale znát propozice soutěže a musí umět reagovat na nekonečnou kreativitu soutěžícího,“ přiblížil Martinek.

Získaný certifikát je vystaven na dobu 5 let. Po uplynutí této doby je možné požádat o prodloužení jeho platnosti doložením aktivity žadatele v rámci hodnocení na mezinárodních soutěžích.

Dagmar Sedláčková
Foto: MENDELU

České květináře čeká těžký rok

Stojíme na prahu roku, který pro zahradníky, květináře a školkaře nebude vůbec jednoduchý. Vstupujeme do něho s obavami, jestli konečný zákazník bude v této době kupovat květiny a okrasné dřeviny. Jestli zvládneme energetickou krizi, zvýšení mezd zaměstnancům a všechny náklady s oborem spojené.

Ing. Jaroslav Dračka, Tu-flor, s.r.o., Tušimice, pěstitel České květiny

Zaměstnanci očekávají růst mezd minimálně o 10 %, banky doporučují mezi nulou a sedmičkou především kvůli inflaci. Pokud mzdy porostou rychleji a firmy budou tento růst promítat do cen, vznikne mzdové inflační spirála a inflace u nás zapustí hlubší kořeny. Navíc hrozí to, že firmy ztratí konkurenceschopnost u nás i v zahraničí a budou nuceny propouštět nebo zkrachují. Proto je vysoký růst mezd nyní nerozumný a postupně by ohrozil zaměstnanost.

Jediná cesta, jak zkrotit inflaci, je, a je to bohužel smutné, omezit poptávku. Jiná cesta není, jinak se s námi ekonomické strádání

potáhne dlouhou dobu a nakonec všichni ztratí úspory a ekonomika utrpí mnohem víc. To, že se poptávka snížila, zaznamenali čeští zahradníci už v druhé polovině loňského roku. Chování lidí se změnilo, reálné mzdy poklesly o 10 % a inflace je meziročně 17%. Je tedy zřejmé, že lidé i domácnosti chudnou, přitom ale HDP i produktivita práce roste. Česká národní banka očekává výrazné snížení inflace od jara – především kvůli výraznému utahování opasků v českých domácnostech. Ty podle informací výrazně šetří a zároveň se s tím zvyšuje podíl úspor. Tyto trendy se podepisují mimo jiné také na maloobchodních tržbách, které padají.

Co za této všeobecné situace čeká naše zahradníky? Krize se dotýká především pěstitelů, kteří k vytápění skleníků používají zemní plyn. Ceny jsou pro střední a malé firmy s ročním odběrem plynu od 1. 1. 2023 zastropovány na částce 2,5 Kč za kWh bez DPH. Další informace jsou na www.mpo.cz/energie22. Přesto jsou náklady na energii násobně vyšší než v minulých letech. Zdražují se i další vstupní náklady včetně vody, hnojiv, květináčů a personální náklady. I přes různá opatření zahradníků, např. omezení pěstební teploty na minimum, nákup mladých rostlin v co nejpozdějším termínu, či snížení produkce cca o 10–20 %, hrnkové květiny výrazně zdražily a tomuto zdražování asi není ještě konec. V zahraničí mnozí pěstitelé za těchto podmínek přerušili výrobu, což může znamenat, že bude zboží nedostatek, a pokud bude, tak pochopitelně za vyšší ceny.

Jak se začnou chovat koncoví zákazníci především během jarní sezóny, kdy květinářství realizuje přes dvě třetiny svých tržeb? Mnozí zákazníci, kteří mají nápad trochu ušetřit a disponují alespoň trochu vhodnými podmínkami, si možná budou chtít rostliny vypěstovat ze semínka nebo vegetativně pomocí řízků. Zákazníci se v zahradnických centrech poptávají po osivu okrasných balkónových květin nebo se ve zvýšené míře snaží o přezimování rostlin. Bojí se vysokých cen sazenic v jarním období. Vzhledem k tomu, že květiny jsou komodita zbytná, lze očekávat útlum prodeje. Pokud budeme věřit prognózu, že příští rok bude inflace zkrácená na běžná 3 % a ceny energií klesnou, půjde jen o zatěžkávací zkoušku pro naše podnikatele na omezenou dobu. V případě, že se situace nezlepší, musí náš obor očekávat i existenční problémy.

Oborové zájmy zahradníků, především květinářů a floristů, hájí již více než 30 let Svaz květinářů a floristů ČR, zapsaný spolek. Mimo jiné je možné prostřednictvím svazu připomínkovat či jinak ovlivňovat přípravu zákonů i předpisů pro obor floristika a květinářství. Důležitý je také přístup k informacím o dění a změnách oborové legislativy, informace o využitelných dotačních titulech a podobně. Svaz také zastupuje své členy při jednání s vládou, Agrární komorou a dalšími subjekty, které ovlivňují legislativu, a koncepčně

reaguje na nastalé dílčí problémy našeho oboru. Pod záštitou Svazu květinářů a floristů ČR vzniklo označení pro produkty českého květinářství, Česká květina. Toto označení je zárukou kvality a původu českých výpěstků tradičních pěstitelů okrasných rostlin v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Pro zastřešení prodeje vlastní produkce do široké obchodní sítě v oboru květinářství a okrasných dřevin vzniklo v roce 2001 obyčtové družstvo CZ-FLORA. Vzniklo spojením renomovaných pěstitelů a majitelů skleníkového hospodářství s cílem dodávat organizovaně české produkty na český trh. Přirozeným vývojem se družstvo stává marketingovou společností poskytující koordinační služby s vázanou logistikou v oblasti:

- množení mladých rostlin květin a dřevin pro širokou odbornou síť menších zahradnictví k dalšímu pěstování a pro koncového zákazníka prostřednictvím obchodní sítě;
- hrnkových rostlin ozdobných listem (nyní již okrajově);
- hrnkových kvetoucích rostlin;
- balkónových a záhonových květin;
- okrasně užitkové sadby zeleniny a sadby jahodníků;
- okrasné druhy vřesovištních dřevin a konifery.

České květinářství má velmi dlouhou tradici a snaží se i přes těžkosti dnešní doby produkovat kvalitní rostliny na náš trh. Jak tento rok ovlivní existenci a konkurenceschopnost zahradnických podniků, budeme hodnotit v dalších letech. Věříme, že kupní síla bude dostatečná a zákazníci budou při svých nákupech preferovat květiny vypěstované v Česku.

Ing. Bc. Marcela Nachlingerová
Svaz květinářů a floristů ČR
www.svazkvetinaruafloristu.cz

Zahradnictví Cinke s.r.o., Žatec, pěstitel České květiny, kultura *Pelargonium zonale* – pelargonie páskatá

Zahradnictví Cinke s.r.o., Žatec, kultura *Primula acaulis* – prvosenka bezlodyžná

Zahradnictví Cinke s.r.o., Žatec, množení mladých rostlin

Tu-flor, s.r.o., Tušimice, kultura *Poinsettia pulcherrima* – pryšec nádherný známý též jako vánoční hvězda

Květinový velkoobchod Tulipa Praha

Společnost TULIPA PRAHA, s.r.o. byla založena v roce 1991 původně jako TULIPA, s.r.o. Její hlavní firemní aktivitou na nově se formujícím tuzemském květinovém trhu byl dovoz a velkoobchodní prodej řezaných květin výhradně od dodavatelů v Nizozemsku.

**SVAZ KVĚTINÁŘŮ
A FLORISTŮ ČR
PŘEDSTAVUJE**

Z historie po současnost

V roce 1994 došlo k výrazné obměně původního managementu, čímž byly položeny základy pro nový směr vývoje firmy. Transformace do nové společnosti TULIPA PRAHA, s.r.o. byla symbolickou tečkou za dosavadním vývojem. Impulsem pro nové aktivity se stal i odchod z původního sídla firmy ve Velké Chuchli do vlastního, „na zelené louce“ vybudovaného areálu v Praze 5 – Košířích. S rostoucími nároky zákazníků na kvalitu i sortiment jsme stávající areál postupně dále rozšiřovali. V roce 1996 byly do provozu uvedeny prodejní a skladovací skleníky pro hrnkové květiny.

Další změny následovaly v rychlém sledu, např. rozšíření chladírenských a skleníkových ploch, rozšíření a rekonstrukce parkovací plochy pro zákazníky a vybudování nákladových ramp. Jednou z nejvýznamnějších změn během poslední dekády bylo zavedení účetního a skladového systému Helios iNuvio, který nám pomáhá mít přehled nad zbožím a všemi

procesy. Spolu s informačním systémem byly zavedeny i čtečky a tiskárny čárových kódů a byla vytvořena aplikace pro mobilní telefony. Tím jsme výrazně zefektivnili naši práci, snížili chybovost a zkvalitnili naše služby.

Další neméně důležitou investicí byla přístavba nové expediční a prodejní budovy, která zvýšila komfort našim nakupujícím i zaměstnancům. Také jsme tímto krokem zajistili optimální podmínky pro veškerou manipulaci s květinami. V rámci přestavby prošla rekonstrukcí současná prodejní hala, kde přibyl kiosk s vynikající kávou, a vznikla nová provozní kancelář, která umožnila přímou komunikaci se zákazníky.

V současnosti disponujeme jednou z největších prodejních ploch v ČR s nabídkou téměř 1 000 druhů řezaných květin, hrnkových květin a dekorativní zeleně od více než 60 dodavatelů i přímých pěstitelů z 5 kontinentů. Sortiment doplňuje více než 15 000 položek floristických potřeb. Máme i vlastní flotilu firemních

automobilů, které se starají o transport květin a jejich rozvoz k zákazníkům.

Sortiment

S přibývajícím zkušenostmi se ruku v ruce zdokonalovalo i naše know-how. Postupem let jsme si ověřili, že určití pěstitelé „umí“ některé druhy květin lépe než ostatní pěstitelé. A převážně na produkci těchto ověřených dodavatelů je v současnosti postaven náš sortiment. Dodávky květin a dekorativní zeleně od našich obchodních partnerů z Evropy i dalších zemí světa doplňují naše skladové zásoby 5krát týdně, čerstvé květiny a dekorativní zeleně u nás tedy naleznete doslova každý den. Naše nabídka uspokojí jak klasická květinářství, tak i ty nejnáročnější požadavky z řad předních českých floristů.

Stejně jako pro většinu tuzemských velkoobchodů je naším hlavním dodavatelem Nizozemsko. Kromě renomovaných květinových burz v Aalsmeeru, Naaldwijku či Rijnsburgu ale spolupracujeme i přímo s pěstiteli z celého světa, zejména Kolumbie a Ekvádoru. Výsledkem naší snahy je jedna z nejširších nabídek řezaných květin na českém trhu.

Nejen v případě řezaných květin, ale i v sortimentu hrnkových rostlin patříme k největším prodejcům v České republice. Spolupracuje-

me s více než 40 dodavateli i přímými pěstiteli hrnkových rostlin v České republice, Dánsku, Nizozemsku, Polsku a Německu. Jsme pyšní na to, že na rozdíl od mnoha konkurenčních firem vám nabízíme hrnkové květiny nejen ze zahraničí, ale i od domácích pěstitelů. Kvalita domácí produkce je více než srovnatelná se zahraniční, a proto zhruba čtvrtina našich hrnkových květin pochází z českých zahradnictví. V případě sezonních květin se tento podíl ještě zvyšuje a výhodou je kratší transportní doba. Nabídku zelených i kvetoucích hrnkových rostlin prezentujeme na ploše 1 200 m², což pro vaši lepší představu odpovídá rozloze šesti tenisových kurtů.

Plány do budoucna máme široké

Nicméně neusínáme na vavřínech, firma se neustále vyvíjí. Cílem veškerého našeho snažení je nejen nabízet nejlepší květiny na tuzemském trhu, ale především zlepšovat služby a zvyšovat komfort nákupu pro naše zákazníky. S příchodem energetické krize začátkem tohoto roku jsme byli nuceni přehodnotit veškeré naše investiční plány, některé jsme museli zcela odložit a začít akutně řešit vytápění skleníku. Momentálně tedy doplňujeme naši plynovou kotelnu o tepelné čerpadlo a jako další krok, vzhledem k energetické náročnosti areálu, tj. velké ploše chladicích boxů, máme v plánu spuštění vlastní fotovoltaické elektrárny.

Po dokončení těchto projektů bychom rádi upřeli naši pozornost k venkovnímu prodejnímu prostoru, kam by se přesunul prodej substrátů, rozšířil prodej venkovní keramiky a zejména obohatil sortiment o venkovní rostliny, jako jsou např. trvalky a konifery.

Dále plánujeme dokončení našeho areálu o zvětšení parkovací plochy, které vyřeší kolizi mezi osobními vozy našich zákazníků a nákladními auty dodavatelů, a vznik nové prodejní plochy našeho partnera, který tak vhodně doplní sortiment floristických doplňků v našem areálu. Pracujeme na zlepšení našeho informačního systému, do kterého se nám podařilo implementovat problematiku rostlinolékařských pasů, a doplnění současného prodeje o B2B systém.

Majitelé a zaměstnanci

V současné době ve společnosti stále působí 2 zakladatelé firmy, Ing. Jindřich Kusý a JUDr. Aleš Vít, jejichž práci postupně přebírá mladší generace. Celkově jsme rodinná firma a zakládáme si na osobním přístupu k našim zaměstnancům. To dokazuje i fakt, že někteří naši zaměstnanci stáli u zrodu firmy před více než 30 lety a stále jsou neocenitelnými členy našeho týmu i v současnosti. Dlouhodobá spokojenost našich zaměstnanců je přímo provázána s pozitivním přístupem k zákazníkům.

www.tulipapraha.com

Místa s tajemnou atmosférou. Deset tipů na výlety do zřícených chrámů

Nejslavnější je zřejmě nedokončený chrám v Panenském Týnci a klášter Rosa Coeli v Dolních Kounicích, místa s mysteriózní atmosférou a provázená dráždivým tajemstvím. Zřícené kostely poslouží také jako ideální cíle pro procházky do přírody a výlety – vypravte se třeba ke zřícenině kláštera v Světcích, k legendami opředenému kostelu sv. Mikuláše pod horou Krudum anebo zřícenině kostela sv. Apoleny u Přimdy. Až na výjimky jsou volně přístupné, a tak je můžete pro výlety využít i mimo hlavní sezónu. Tu letos zahájí památky 2. dubna.

Klášter Rosa Coeli v Dolních Kounicích

Zřícenina bývalého klášterního kostela (chrámu Panny Marie) je úchvatná gotika v nejsyrovější kamenné podobě. Namísto klenutého stropu obdivujeme oblaka a ptáky a místo varhan kvílí v kamenných portálech vítr. V noci z kůru volá sýček... a chrámovou loď nasvěcuje měsíc. Starobylé město Dolní Kounice se nachází 25 km od Brna v údolí řeky Jihlavy. Trosky prý působí na citlivější jedince silnou pozitivní energií.

Chrámy v Panenském Týnci – energie mezi zdmi

Prostor nikdy nedokončeného chrámu pravděpodobně ze 14. století staletí přitahuje nejruznější psychotroniky, léčitele, duchovní i umělce. Není úplně jasné kdo a kdy ho založil, je však zřejmě dílem pána ze Žerotína a stavěl se řadu let. Ať už na sobě pociťte léčivé účinky, nebo ne, výlet do Panenského Týnce na Ústecku je zajímavý a nedostavěné torzo gotické stavby nesmírně působivé.

Zřícenina kláštera ve Světcích

Klášterní kostel paulánských mnichů ve Světcích u Tachova byl vybudován v letech 1671–1674 za Jana Filipa, hraběte Losyho z Losinthalu. Kostel se dvěma věžemi byl patrně dílem italského stavitele Giovanniho Domenika Orsiho. Areál kláštera se měl stát základem sídla rodu Windischgrätzů. Nikdy se však nedokončil a na přelomu 19. a 20. století byl z větší části rozebrán.

Zřícenina kostela sv. Václava u Encovan

Ze vsi Prachová zbyla pouze zřícenina empírového hřbitovního kostela sv. Václava. Tato ves zanikla za husitských válek. Na místě původního kostela byl roku 1835 postaven kostel nový, zasvěcený sv. Václavu, ten však od roku 1945 chátrá. Po roce 1945 byla kaple zanechána vlastnímu osudu. Místní představitelé tehdejší vlády z ní sejmuli střešní krytinu a použili ji pro kravín JZD.

Zřícenina kostela sv. Apoleny u Přimdy

Zřícenina raně barokního kostela sv. Apoleny z přelomu 17. a 18. století připomíná zaniklou obec Svatá Apolena, která byla obývána především německým obyvatelstvem. V současné době se jedná jen o mysticky vypadající trosky. Tamní obyvatelé byli po roce 1945 odsunuti a kostel i vesnička zpustly. Domy se rozpadly a zarostly stromy. Stejně tak i kostel. Dnes už z něj zbývají jen trosky, ze kterých lze jen hádat, jak vypadal.

Zřícenina kostela sv. Jana Křtitele u Kočova

Zbytky kostela z roku 1732 najdete nedaleko vsí Kočov na Tachovsku. Svému účelu sloužil jen 50 let, roku 1784 byl císařským patentem zrušen. Poté jej Nosticové přestavěli na porcelánku, zanedlouho však byla stavba opuštěna. V roce 2000 zřícenina posloužila k natáčení pohádky Z pekla štěstí 2. V údolí Sedlišťského potoka vypadá místo mysticky a nedotknutelně.

Zřícenina gotického kostela sv. Mikuláše v Šitboři

Kostel v Šitboři u Poběžovic na Plzeňsku je zdaleka viditelnou dominantou celého kraje, přestože je z něj dnes již zřícenina. Ta je však chráněna jako kulturní památka České republiky a mezi lety 2016–2020 prošla obnovou. Založení kostela je v současné době odborníky přisuzováno klášteru v blízké Pivoni.

Zřícenina kostela Panny Marie Dobré rady v Pohoří na Šumavě

Kostel z roku 1779, který po odsunu a vyprázdnění vesnice chátral až do roku 1999, kdy spadla věž kostela a zborčila střechu celé chrámové lodi. Kostel nechal vystavět na místě starší dřevěné kaple Jan Nepomuk Buquoy v letech 1783–1791. Po válce se kostel s obcí ocitl v pohraničním pásmu a od roku 1955 postupně chátral. Nakonec se dne 30. 5. 1999 v brzkých ranních hodinách zřítla věž a střecha lodi kostela.

Zříceniny gotického hornického kostela sv. Prokopa u Krupky

Hornický kostel sv. Prokopa v Krupce na Ústecku pochází ze 13. století, v písemných pramenech se zmínka o něm objevuje k roku 1331. Za třicetileté války byl pobořen, avšak ještě počátkem 17. století byl opraven. Vzhledem k poddolování se od roku 1891 však nepoužíval. V roce 1939 vyhořel a zřícenina

zůstala bez střechy a krovů. Dnešní vzhled pochází z roku 1995, kdy bylo obvodové zdívo, kromě štítů, dozděno do původní výše a vršek zdíva zpevněn betonovým věncem.

Zaniklý poutní kostel sv. Blažeje u Toužimi

Na místě dnešního poutního kostela stával starší kostel. Barokní kostel sv. Blažeje, dnes již ruina, byl postaven v letech 1732–1733. Na vysoké šindelové střeše byla posazena na vrchol presbytáře sanktusová věžička s cibulovitou stříškou pokrytou šindelem. Hlavní oltář měl obraz sv. Blažeje, sklánějícího se nad uzdravovaným nemocným. Kostel vyhořel ve čtvrtek na Boží Tělo v roce 1957, když byl zasažen bleskem a od té doby je zříceninou.

Dagmar Sedláčková
Zdroj: Kudy z nudy

Žáci z Velkých Němčic upletli čapí hnízdo. S valentýnskými srdíčky na tvářích

Na břehu řeky Svatky na okraji Velkých Němčic na Břeclavsku byl v půli února slyšet smích i zpěv. Žáci 9. třídy tamní základní školy sem přišli během výuky splétat hnízdo pro čápy.

Bylo zrovna svatého Valentýna, a tak hlavně děvčatům nechyběla na tvářích červeně namalovaná srdíčka. „Přišli jsme udělat něco pro čápy, dřív hnízdili na komíně naší školy, teď chceme, aby se do Velkých Němčic vrátili,“ zní téměř sborově ze skupinky žáků, hromadících se u železné konstrukce.

Místní nadšenci ji upevnili na konec betonového sloupu běžně používaného na dráty elektrického vedení. „Ten jsme dostali darem, zbyl z rekonstrukce vedení v obci. Je 10 m vysoký a železný kruh pro hnízdo má v průměru 1 m,“ popisoval Jan Rozek, jeden z hlavních autorů nápadu přilákat do Velkých Němčic znovu k hnízdění čápy bílé.

Po konzultaci s ornitology postavili v dalších dnech nový domov pro oblíbené opeřence v tichém zákoutí meandru řeky Svatky na okraji

obce. „Budou tam mít klid a hojnost potravy. Máme připravenou také solární kameru, takže kdokoliv bude moci sledovat dění na hnízdě v přímém přenosu on-line,“ těšil se Rozek.

Ocenil také zájem místních obyvatel. „Když jsme nápad rozhlásili, sešlo se nám ve sbírce přes 18 000 Kč na materiál, peníze použijeme na náklady, kameru i techniku potřebnou k upevnění hnízda na místo. Pomohlo nám, že ruku k dílu přidali i místní řemeslníci,“ vyzdvihl Rozek.

Pruty révy vinné vplétala do konstrukce hnízda i ředitelka školy Jaroslava Tesařová. „Rozhodli jsme pomoci hned, jakmile nás pan Rozek oslovil. Čápi totiž dříve hnízdili na starém komíně ve dvoře naší školy. Byli velmi oblíbení, a dokonce se čápi stali maskoty naší školy. V posledních letech tam

už ale nezahnízdili. Proto chceme tuto snahu podpořit. Věříme, že díky novému hnízdu se čápi do Velkých Němčic opět vrátí,“ doufala i ředitelka školy Tesařová.

Text a foto: Dagmar Sedláčková

Kontroly pesticidů 2022: nejbezpečnější potraviny z ČR a EU, riziko představují třetí země

Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) každoročně provádí intenzivní kontrolní akci se zaměřením na přítomnost reziduí pesticidů v potravinách.

V rámci akce Potravinářská inspekce odebrala pro hodnocení ve vlastní akreditované laboratoři 800–1 000 vzorků potravin ročně. V roce 2022 inspektoři odebrali celkem 834 vzorků potravin, z toho 126 původem z ČR, 398 z EU a 260 z tzv. třetích zemí (země mimo EU). U 72 vzorků nebyla země původu uvedena.

Zdaleka nejnižší podíl potravin s nadlimitní přítomností pesticidů nebo s přítomností nepovolených pesticidů rozborů potvrdily u potravin původem z ČR a EU, v obou případech jde o 1,5% z hodnocených vzorků. Nejvyšší podíl nevyhovujících vzorků rozborů potvrdily u potravin ze třetích zemí, a to celkem 25,8% z hodnocených vzorků. S dotčenými kontrolovanými osobami bylo zahájeno správní řízení o uložení pokuty.

Výsledek potvrzuje dlouhodobá zjištění SZPI, kdy zejména u potravin původem z jihovýchodní Asie je zjišťován vysoký podíl potravin s přítomností pesticidů několikašobně překračujících povolený limit, potraviny s nepovolenými pesticidy, nebo s koktejlem až 8 pesticidních látek. Údaje ukazují na systémový problém kontroly v těchto zemích. Potraviny dovážené do EU ze třetích zemí musí splňovat požadavky platné v EU.

Mezi nejčastěji zachycené komodity patří čerstvé byliny (bazalka, koriandr), čerstvá zelenina (chilli papričky, plodová zelenina), citrusové ovoce a čaje. Příklady záchytů zveřejňuje inspekce vždy v samostatných tiskových zprávách.

V rámci kontrol přítomnosti pesticidů SZPI hodnotí široké spektrum komodit, kromě uvedených jde mj. o čerstvé a mražené ovoce a zeleninu a produkty z nich, obilniny, rýži, brambory, pěstované houby, olivové oleje, citrusové šťávy, olejnatá semena, luštěniny, kojeneckou a dětskou výživu a mnoho dalších. V současnosti laboratoř SZPI dokáže stanovit přítomnost 496 pesticidních látek včetně metabolitů.

SZPI se bude nadále intenzivně věnovat kontrole přítomnosti pesticidů v potravinách, a to s důrazem na rizikové komodity a země původu. Inspektoři SZPI kontroly provádí v celém řetězci uvádění do oběhu, tj. od celních prostor při vstupu do ČR až po tržní síť.

Mgr. Pavel Kopřiva, tiskový mluvčí SZPI

Opět se chystá velký jarní úklid přírody

Hlavní termín pro jarní akci Uklidme svět, kterou už 31. rok u nás koordinuje Český svaz ochránců přírody, je letos stanoven na 25. března.

Do přírody tak zamíří tisíce dobrovolníků, kteří mají zájem jí pomoci a odnést z ní odpad, který se tam dostává kvůli lidské činnosti. Kampaň Uklidme svět, kterou zaštituje Český svaz ochránců přírody, má i letos dva hlavní termíny a ten první, jarní, připadá letos na 25. března.

Každoročně se v kampani Uklidme svět díky dobrovolníkům podaří z přírody a veřejných prostranství uklidit tuny odpadků. Smysl akce je ale také preventivní. „Úklidy samozřejmě nezabaví celou Českou republiku všech černých skládek a odpadků v přírodě. Prostřednictvím přímé akce však vytvoří silné pouto mezi přírodou a tisíci dobrovolníky, kteří se

budou chovat více zodpovědně při nakládání s odpady,“ říká Veronika Andrlová, která kampaň koordinuje, a dodává, že důležitým prvkem je také motivace dalších lidí, kteří se dosud nezapojovali. K tomu pomáhá například úklidová mapa zveřejněná na stránkách www.uklidmesvet.cz, kde si dobrovolníci mohou najít úklidovou akci, do níž se zapojí. Organizátoři do mapky úklidy zadávají prostřednictvím jednoduchého formuláře. Ochránci přírody navíc vždy nabízí materiální i informační podporu. Hromadná rozesílka balíčků organizátorům proběhne cca týden před hlavním úklidem. „Vždy je důležité, aby dobrovolníci své přihlášky odeslali včas. Balíčky se tak stihnou připravit a odeslat před

hlavním termínem úklidů,“ sdělila Veronika Andrlová. Dodává, že místní akce Uklidme svět lze konat během roku kdykoliv.

Jako každý rok budou jarní úklidy doprovázeny již tradiční fotografickou soutěží. První z nich bude „Před a po“, která spočívá ve fotodokumentaci uklízeného místa před začátkem úklidu a bezprostředně po něm. Druhou fotografickou soutěží bude „Fotografie z akce“, kde lze uplatnit neomezenou míru fantazie. Pravidla soutěží budou rovněž zveřejněna na stránkách www.uklidmesvet.cz.

Redakce Agrobases s využitím tiskové zprávy ČSOP

Uklidme svět je dobrovolnická úklidová akce, která probíhá na území celé České republiky jako součást světové kampaně Clean Up the World. Jejím cílem je uklidit nelegálně vzniklé černé skládky a pohozené odpadky. Kampaň Uklidme svět v Česku od roku 1993 organizuje Český svaz ochránců přírody. V posledních ročních se stále více zapojovaly také školy, které tím přinášely témata praktické ochrany přírody k mladým lidem.

KLASA slaví dvacetiny, nadělila si přes dvacet nově oceněných výrobků

Logem KLASA jsou kvalitní výrobky označovány již od roku 2003. Nově mohou označení nést například pětice mléčných výrobků z mlékárny Čerstvě nadojeno s. r. o., na vitamín B3 a železo bohatá červená cibule z Všestar nebo sladké kanadské borůvky z Farmy Bobule s. r. o.

Výrobky označené logem Klasa garantují výjimečnou kvalitu v porovnání s běžně dostupnými potravinami. Značku uděluje ministr zemědělství a po celou 3letou dobu platnosti certifikátu jsou kontrolovány Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí a Státní veterinární správou. Nyní nově naleznete logo kvality na těchto výrobcích:

- **Kanadské borůvky** – Farma Bobule s.r.o.,
- **Cibule červená** – VITAL Czech s.r.o.,
- **Zvěřinový salám Fořt, Zvěřinová klobása** – Farma Třebešov s.r.o.,
- **Liberečák – Český pařený sýr** – WEISSER STERN s.r.o.,
- **Zrající kozi sýr přírodní, Zrající kozi sýr Cabra al vino** – Markéta Palánová,
- **Perník plný radosti, Perník plný radosti lepený, Perníkové těsto** – Perníčkův sen s.r.o.,
- **Bio Vavřínek Čerstvě BIO mléko plnotučné, Bio Vavřínek Farmářský jogurt bílý, Bio Vavřínek Čerstvý sýr přírodní, Bio Vavřínek Tvaroh polotučný, Bio Vavřínek Sýr sv. Barbory** – Čerstvě nadojeno s.r.o.,
- **Kuřecí rolka SOUS-VIDE** – Drůbežářský závod Klatovy a.s.,
- **SALÁT LISTOVÝ – MIX DRUHŮ, BAZALKA – MIX DRUHŮ, MANGOLD, PAK CHOI** – Aquaponia s.r.o.,
- **Babiččina volba Mouka pšeničná CELOZRNNÁ, Babiččina volba Mouka žitná CELOZRNNÁ** – GoodMills Česko s.r.o.,
- **Nelinka** – AGRO Haná a.s.,
- **Strabena** – Farma Kopeček s.r.o.,
- **Pečené z udírný** – Řeznictví H+H, s.r.o.

Na webu akademiekvality.cz najdete také tipy na chutné recepty a zajímavosti o kvalitních potravinách.

Zabavíme i vaše nejmenší!

Na webu akademiekvality.cz jsou nachystané aktivity, které zaujmou jak prcky ze školky, tak menší školáky. Baví je stříhat, vybarvovat, vařit nebo objevovat naši krajinu? Podle videí si lehce uvaří snadné recepty a dozví se zajímavosti o použitých surovinách. Výlety s mapkou je zase zavedou do všech možných koutů naší republiky, kde se oceněné výrobky pěstují nebo vyrábí. Ať už je v sekci „Pospolu u stolu“ zaujme cokoli, dozví se navíc mnoho zajímavého o kvalitních potravinách!

Hrad Veveří u Brna provoněly oslavy moravského uzeného

Gastronomická akce Slavnosti moravského uzeného, která je podle organizátorů největší oslavou moravského uzeného na světě, se uskutečnila v areálu brněnského hradu Veveří poslední únorový víkend po tříleté covidové pauze. Milovníci masa ochutnávali pravé moravské uzené, zabijačkové pochoutky, k dispozici byl doprovodný program pro celou rodinu, ale i řada novinek, jako rozšířená nabídka moravských vín nebo uzenářské workshopy.

Již 9. ročník akce přinesl doposud nejbohatší program, jaký mohli návštěvníci na uzeném hodování zažít. Ve středověkých prostorách hradu Veveří, který je 5 min. autem od Brna, proběhla zabijačka se vším, co k ní patří. Mistři uzenáři nechali zájemce nahlédnout pod ruce, podělili se o svá tajemství a zároveň nabízeli k ochutnání během napínavé soutěže vlastní výrobky.

Návštěvníci svými hlasy vybírali Krále uzenářů. „Cílem je hostům ukázat, že tradiční moravská kuchyně má stále co nabídnout, ať už se jedná o výbornou chuť, nebo kvalitu masných výrobků. Slavnosti jsou živou ukázkou toho, jaké potraviny máme ve svém okolí k dispozici. Chceme, aby se lidé naučili dávat těmto tradičním moravským a českým výrob-

kům přednost,“ vysvětlil organizátor Pavel Pichler ze společnosti ECEAT.

K dobrému jídlu patří také dobré pití. Kromě pивní nabídky vyrostla na Slavnostech vinařská zóna s ochutnávkou desítek druhů vín od moravských rodinných vinařství. Každý měl příležitost objevit, co mu chutná, a zakoupit si pár vzorků také pro domácí degustaci s rodinou. Na výběr bylo z více než 40 stánků nejen s masem či vínem, ale i řemeslnými výrobky a sladkými dobrotami.

Nechyběla ani zábava pro ty nejmenší v podobě divadla či šifrovací hry. A nebyly by to pořádné Slavnosti, kdyby nezahrála dobrá cimbálová muzika a oblíbený harmonikář. „V rámci řeznické školy se lidé dozvěděli třeba, jak správně porcovat maso a jak zpracovat celého čuníka. Kuchařská show zase představila lahodné recepty z tradiční, moderní i evropské kuchyně,“ přiblížil ředitel akce Michal Burian.

Ke vstupence za 170 Kč dostal každý návštěvník ovarovou polévku zdarma. V ceně byl i vstup do hradního areálu včetně hradeb.

Dagmar Sedláčková
Foto: moravskeuzene.cz

Medvědí česnek už voní v lese u Břeclavi. Vitamínová bomba přitahuje sběrače

Vitamínová bomba v podobě medvědího česneku už rozvoněla známou lokalitu v lese za breclavskou nemocnicí. Zatím vystrkuje jen první zelené lístky a vášniví sběrači se už připravují na to, až se porost změní v bohatý zelený koberec. To by mělo nastat v druhé půlce března.

První jarní divokou zeleninu lidé nejčastěji konzumují čerstvou. „Už se těšíme na pomazánku, listy ji krásně provoní. Přidáváme do polévky a výjimečně z nich děláme

i špenát, ale jen v degustačním množství, na chuť. Nehodláme přispívat k likvidaci porostu ve velkém,“ měla jasno Světlana Lvičicová.

Medvědí česnek má název od průpovědky, jež praví, že je to první jídlo, které spořádá medvěd po probuzení ze zimního spánku. Vyskytuje se nejčastěji v lužních a listnatých

lesích, kolem potoků, na úpatích svahů. Roste na vlhkých, písčitohlinitých až jílovitých půdách. Často je také pěstován jako okrasná rostlina v zahradách a parcích.

V chráněných lokalitách je sběr zakázaný

Lidé by neměli nikdy trhat celou rostlinu a z každé odebrat pouze 1–2 listy. Kvůli zachování porostu do budoucna. Při sběru se musí vyhnout chráněným územím například v brněnské rezervaci Černovický hájek. Bylina se tam trhat nesmí. Upozorňují na to i cedule připevněné na plotě či stromech chráněného území.

Na dodržování zákazu sběru byliny tam každoročně dohlíží brněnští strážníci. „Vždycky v době, kdy začíná vegetační období medvědího česneku, tam jsou hlídky na kontrolách několikrát za den. Všimají si toho, zda tam někdo bylinu netrhá. Pokud někoho dopadnou, tak případ předají pracovníkům České inspekce životního prostředí, kteří rozhodují

o výši pokuty či co udělat s již natrhaným česnekem,“ informoval už dříve Jakub Ghanem, mluvčí brněnských strážníků.

Kde ještě roste?

Nejvíce prospěšných látek si medvědí česnek zachovává při konzumaci za syrova. Lidé z něj ale dělají i léčivé tinktury, pesta nebo ho uchovávají v mrazácích. Poukazují na jeho detoxikační schopnosti, používají ho při potížích s trávením či vysokým krevním tlakem.

Na jižní Moravě se vyskytuje také ve Veselí nad Moravou na Hodonínsku v zámeckém parku, v lesích kolem Svratky v Vranovic, Uherčic a Pouzdřan na pomezí Brněnska a Břeclavska. Také v oboře u Popovic u Rajhradu či mezi Útěchovem a Adamovem na Brněnsku. Zelenou bylinu lidé volně nasbírají například na Palackého vrchu v Brně, v okolí brněnské Lesné, v Tetčicích na Brněnsku nebo u Adamova na Blanensku.

O jeho léčivých účincích je přesvědčena Drahomíra Daňková. „Když manžel onemocněl rakovinou, chodili jsme ho sbírat skoro denně. Věříme, že mu česnek pomohl k uzdravení,“ je přesvědčená žena.

Text a foto: Dagmar Sedláčková

Rušno na Pálavě. První jarní víkend vytáhl do chráněných kopců davu lidí

Hybaj na Pálavu, jakoby si na povel řekli současně stovky lidí, jež zřejmě vytáhlo do přírody hřejivé březnové slunce. Místo k zaparkování se pod vápencovými kopci u Klentnice na Břeclavsku hledalo těžko. „Projeli jsme Pavlovem, ale tam jsme to vzdali, místo jsme našli až na parkovišti v Klentnici, ale je tam vesměs plno,“ hlásí Jan Pochylý, který sem vyvezl na výlet rodinu z Brna.

Než opustí auto, vydává nezbytné pokyny. „Nezapomenout pít a svačinu a čepice, nahoře fouká,“ upozorňuje své ratolesti před výšlapem. Není sám, v podobném duchu se nesou rozhovory desítek dalších rodin, které se během krátké doby na parkovišti střídají.

Zatímco o předchozím víkendu zely turistické stezky prázdnotou, první březnovou sobotu je na nich rušno. Nikdo nejde dlouho sám. Na lavičce odpočívá skupinka mladých lidí se

psem. „Vytáhlo nás krásné jarní počasí, dopoledne se má zatáhnout, tak jsme spěchali hned zrána. Auto jsme nechali v Dolních Věstonicích a přesunuli se autobusem do Mikulova. Odtud šlapeme pěšky přes Siroťčí hrádek do Klentnice a teď sbíráme síly na výstup na Děvín,“ popisuje Václav Matěj z Brna společně se dvěma ženami z Holasic.

Náskok před ostatními už má naopak Marian Vojnar s manželkou. Zatímco nově příchozí teprve namáhavě šlapou do kopce, oni už svižně sestupují dolů. „Jsme tu na víkend ve Valticích, Pálavu jsme si nechtěli nechat ujít. Šli jsme po modré, zelené i červené trase, obešli jsme to celé dokola,“ hlásí pár před polednem.

Navzdory námaze při výstupu si turisté sobotní výlet pochvalují. „Pálava je celá hezká, zaujal nás Děvín i zřícenina hradu Děvičky, ale také skály v Soutěsce. Vidět jsou i první květy, množství sněženek, sem tam koniklece i další ojedinelé barevné kvítky,“ jsou spokojeni s výšlapem Vojnarovi.

Po pusté zimě se do Chráněné krajinné oblasti Pálava vrátili o prvním březnovém víkendu

turisté ve velkém. Shora shlíží na vinaře, dokončující řez vinné révy, a v trávě pod nohama zase pozorují první květy. Těch bude s jarním počasím přibývat, jejich největší záplavu mohou zájemci očekávat koncem března až začátkem dubna. V tu dobu pravidelně rozkvétají na skalnatých a travnatých svazích pravěkého vápence pestrobarevné koberce kosatců nízkých.

Text a foto: Dagmar Sedláčková

FOTOREPORTÁŽ:

Naučná stezka Holské rybníky

Příjemná procházka lesem či kolem několika místních rybníků s ukázkami různých typů vodních ploch a s řadou interaktivních prvků pro děti – to je Naučná stezka Holské rybníky, kterou je možné absolvovat v zásadě v jakémkoli ročním období.

Začátek naučné stezky je na parkovišti v blízkosti obce Rožďalovice

Součástí stezky je i „lesní okruh“, celková délka pak činí zhruba 4 km

Po trase narazíme i na malý mokřad a studánku

Jde se postupně kolem 4 rybníků (Dolní, Horní, Třeboňský a Zámostský)

V lokalitě jsou příznivé podmínky pro život obojživelníků

Na Horním rybníku lze také využít posed k pozorování ptáků

Redakce Agrobaze

Mlynári: Agrorezort by mal pristúpiť k bezodkladnej kontrole dovážanej múky

Slovenskí mlynári vyzývajú agrorezort, aby pristúpil k bezodkladnej kontrole múky, ktorá sa dováža na Slovensko. Uviedol to Milan Lapšanský, generálny sekretár Slovenskej spoločnosti mlynárov (SSM).

Vzhľadom na neprehľadnú situáciu, ktorá vznikla pre vojnu na Ukrajine, sa podľa neho totiž na spoločný trh EÚ dostáva ukrajinská múka otáznymi spôsobmi. Pôvodne bola určená pre hladujúce krajiny severnej Afriky. Slovensko sa pritom podľa Lapšanského stalo jedným z najvýznamnejších spotrebiteľov ukrajinskej múky.

“Neprehľadná situácia na Ukrajine spôsobuje, že sa na Slovensko dostáva múka otáznymi spôsobmi, a to aj z územia iných členských štátov EÚ. Produkcia múky najväčšími producentmi z Ukrajiny pritom v roku 2022 napriek vojne medziročne vzrástla o 14%. Slovenské štátne orgány kontrolujú dovážanú ukrajinskú pšenicu, zatiaľ bez väčších nálezov. Dovážané finalizované produkty, ako je napríklad múka či ďalšie, však ministerstvo pod vedením Samuela Vlčana (nominant OĽANO) úplne odignorovalo,” povedal Lapšanský.

Do SR smerovalo 2 290 ton ukrajinskej múky

Poznamenal, že podľa ukrajinskej asociácie mlynárov pritom 14-percentný nárast produkcie múky nezahŕňa kompletne čísla

a bude ešte vyšší. Celkovo sa na Ukrajine v minulom roku vyrobilo 592.000 ton múky, čo je o 81.000 ton viac ako v roku 2021. Na Ukrajinu pritom pred vojnou pôsobilo viac ako 400 mlynov s celoročnou prevádzkou. Na trh EÚ smerovalo 37,8% vyvážanej múky, pričom aj na iné trhy pre situáciu v Čiernom mori neustále putuje väčšina produkcie práve cez krajiny EÚ. Najväčšia časť exportov smerovala do Moldavska, takmer 22.000 ton, do Poľska 9510 ton a do Palestíny 8350 ton. Na územie Slovenska smerovalo 2290 ton, čím sa SR stala dôležitým exportným trhom pre ukrajinskú múku.

“Štát by si mal uvedomiť, že Ukrajina je jedným z najväčších producentov pšenice na svete a významným producentom múky. Je preto potrebné zamedziť, aby múka určená pre hladujúce krajiny severnej Afriky skončila na území EÚ. Zároveň by sa mal postarať, aby takýmto správaním neboli ovplyvnené slovenské mlyny, ktoré zabezpečujú spracovanie slovenskej pšenice a vytvárajú tým pridanú hodnotu na Slovensku. Vyzývame preto agrorezort a ministra Vlčana, aby v tejto veci

predstavili kroky, ktoré ochránia slovenských spotrebiteľov aj slovenských spracovateľov. Mlynársko-pekárska vertikála je jednou z posledných kompletných potravinových vertikál v krajine, zabezpečujúca prácu viac ako 15.000 ľuďom,” dodal Lapšanský.

SSM združuje výrobcov múky a mlynských krmív z celého Slovenska. Má sedem členov vo viacerých regiónoch Slovenska. Členovia zväzu zabezpečujú viac ako 95% produkcie múky pre slovenských spotrebiteľov a zamestnávajú takmer 600 pracovníkov.

Vlčan: MPRV by chcelo sprísniť pravidlá pre záber pôdy aj pre fotovoltaiiku

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (MPRV) SR by chcelo sprísniť pravidlá pre zaberanie poľnohospodárskej pôdy aj pre fotovoltaiiku. Uviedol to dočasne poverený minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Samuel Vlčan.

“Do budúcnosti by sme radi sprísnilí akékoľvek pravidlá pre zaberanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Podľa mňa by bolo rozumné hovoriť o násobnom zvýšení poplatku (odvodu) za zabratie pôdneho fondu,” spresnil.

“Je cieľom nášho ministerstva, aby sme minimalizovali záber poľnohospodárskej pôdy, okrem iného aj na pokrytie solárnymi panelmi. My vždy podporujeme skôr umiestňovanie (fotovoltaiických) panelov na strechách rodinných domov alebo priemyselných objektov,” podčiarkol.

“Treba vedieť, že (pri fotovoltaiických elektrárňach, pozn. TASR) ide len o dočasný záber pôdy, ktorý sa udeľuje na desať rokov. Od roku 2021 sa môže síce predĺžiť o ďalšie obdobie, ale maximálne na dobu, dokedy platí pripojenie do siete za zvýhodnenú sadzbu,” poznamenal.

Vlčan dodal, že príslušná legislatíva stanovuje pravidlá na odstránenie fotovoltaiických panelov po skončení dočasného záberu pôdy a stanovuje tiež povinnosť rekultivácie územia.

TASR

Zdravotní stav osiva a porostů sóji v ČR v sezóně 2022

Produkce sóji luštinaté se v ČR vzhledem k vysokému obsahu proteinů využívá převážně jako součást krmných směsí pro hospodářská zvířata. Jedním z limitujících faktorů pěstování plodiny je výskyt osivem přenosného patogenu, původce bakteriální spály sóji, bakterie *Pseudomonas savastanoi* pv. *glycinae* (Psg).

VÚRV
Výzkumný ústav
rostlinné výroby

Poznatky pro udržitelné zemědělství

Bakterie je v ČR na seznamu regulovaných nekarantenních škodlivých organismů (RNŠO) a nepodléhá přísné regulaci. Přítomnost bakterie Psg v semenech znehodnocuje kvalitu a zdravotní stav osiva, který se negativně projevuje v porostech sóji během vegetace. Škodlivost původce bakteriální spály spočívá v postupné destrukci čepelí listů sóji. Nekrotické listy přestávají tvořit asimiláty nezbytné pro správný vývoj a růst plodů. Při vysoké četnosti výskytu bakterie v osivu dochází na jaře k odumírání vzcházejících rostlin, při nízké četnosti Psg v osivu se infekce projevuje během vegetace nižším výnosem a zhoršeným zdravotním stavem vyprodukovaného osiva.

Patogen Psg je celosvětově rozšířen, podle údajů v databázi Evropské a středomořské organizace pro ochranu rostlin (EPPO) se v ČR aktuálně nevyskytuje. Ze sousedních států byl patogen zachycen v Německu, Polsku a Rakousku. V ČR byl patogen prokázán specializovaným pracovištěm Rostlinolékařské bakteriologie VÚRV, v. v. i., v osivu sóji v roce 2020. Přestože bylo obchodované osivo opatřeno certifikátem o mikrobiální čistotě, po založení porostů v zahraničí došlo na dotčených lokalitách za příznivých podmínek počasí k rychlému odumírání vzcházejících rostlin. Distributor osiva, který požádal specializované pracoviště o pomoc, utrpěl zbytečnou prestižní a ekonomickou ztrátu.

V březnu 2022 byla provedena mikrobiologická analýza vzorků osiva sóji odebraných z partií určených pro jarní výsevy v zemědělských podnicích s podezřením na přítomnost fytopatogenních bakterií. Testované vzorky osiva byly opatřeny certifikátem o mikrobiální čistotě, některé ze vzorků byly získány v namořeném stavu. Ve vzorcích byla zazna-

menána semena s barevnou změnou (obr. 1) a deformacemi osemení (obr. 2). Ve vnitřních pletivech semen byly determinovány kmeny bakterie Psg. Na základě výsledků testování osiva bylo v měsíci srpnu 2022 provedeno hodnocení zdravotního stavu produkčních porostů sóji.

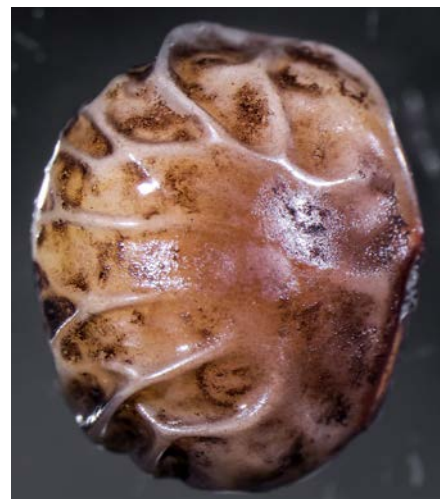
Při prohlídce porostů na 13 lokalitách v hradeckém kraji byly na čepelích listů

rostlin sóji zaznamenány ve vysoké četnosti nekrotické skvrny a léze s chlorotickým halo po obvodu (obr. 3, 4, 5, 6), odpovídající vnějšímu projevu infekce původcem choroby. V roztěrech ze vzorků příznakových pletiv byly na živném médiu izolovány a následně determinovány bakteriální kmeny Psg.

Příčinou výskytu bakteriální spály sóji na 80 % pozitivně testovaných lokalitách bylo osivo in-

Obr. 1a, b: Barevná změna na povrchu semen sóji infikovaných Psg

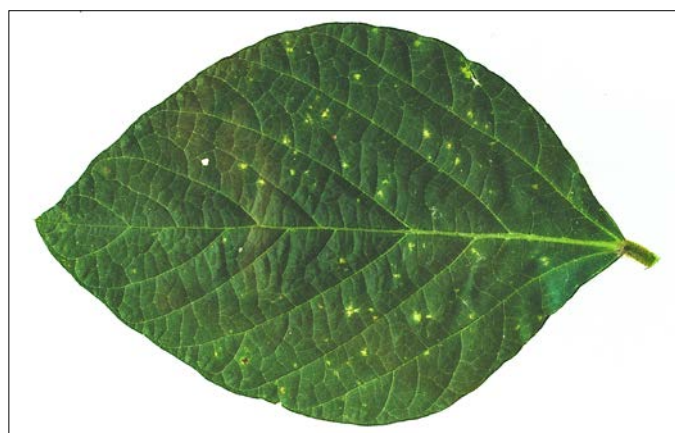
Obr. 2a, b: Deformované osemení semen v testovaném vzorku osiva sóji

fikované *Psg*. Na dvou lokalitách nelze vyloučit podíl nedostatečně rozložených organických zbytků rostlin infikovaných patogenem v předchozí vegetační sezóně. K infekci osiva sóji *Psg* dochází v množitelských porostech vlivem vertikálního šíření patogenu. Neuspokojivá mikrobiální čistota osiva sóji může být důsledkem latentního výskytu *Psg* v množitelských porostech během vegetace a nedostatečného testování vyprodukovaného osiva na přítomnost bakterie *Psg*. Při výskytu choroby na pozemku je nutné v osevním postupu z preventivních důvodů dodržet rozmezí v pěstování sóji alespoň 3 roky. Při likvidaci nákazy může v polních podmínkách napomoci provedení hluboké orby a zapravení organických zbytků infikovaných rostlin do nižších vrstev půdy, kde dojde k jejich úplnému mikrobiálnímu rozkladu. Při eliminaci bakterie *Psg* na lokalitě výskytu je nutné brát v úvahu možnost jejího přežívání v hostitelsky příbuzných rostlinách a epifytu dalších rostlin v blízkém okolí. Opakovaný velmi četný výskyt infekce *Psg* v osivu, v tuzemských produkčních porostech sóji a reklamace exportovaného osiva jsou v posledních letech alarmující.

Krejzar Václav, Pánková Iveta,
Krejzarová Radka
Rostlinolékařská bakteriologie,
Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i.

Obr. 3: Vysoká četnost příznaků původce bakteriální spály sóji v polních podmínkách

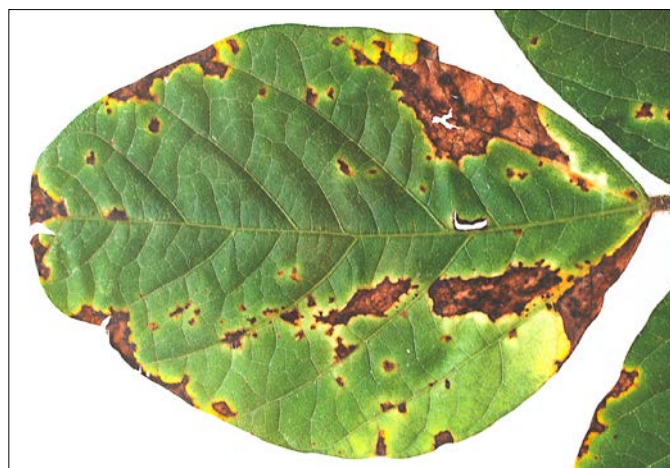
Obr. 4: Počáteční fáze infekce bakterií *Psg* na listech sóji

Obr. 5: V pozdější fázi infekce bakterií *Psg* střed skvrn na listech nekrotizuje, na okraji se vytváří chlorotické halo

Obr. 6: V pokročilé fázi infekce *Psg* se skvrny na listech spojují do větších nekrotických lézí se žlutozeleným okrajem

Prvovýrobci mají nejmenší tržní sílu ze všech aktérů

„Obchodní řetězce s odvoláním na válku, drahé energie a obecnou inflaci evidentně leckdy uplatní vyšší marži, než jakou by si „troufily“ stanovit, pokud by žádný z výše uvedených „příběhů“ po ruce neměly,“ říká v rozhovoru ekonom Lukáš Kovanda.

Ceny potravin ve světě již několik měsíců soustavně klesají, v Česku však ne. Čím je to způsobené?

Několika důvody. Zaprvé, světové ceny potravin nejsou až tak poznamenány energetickou drahotou jako ceny v Česku a obecněji v EU. Růst cen energií je v důsledku války na Ukrajině a souvisejících sankcí v Evropě citelnější než v jiných částech světa. Evropa, spíše však EU, se zbavuje energetické závislosti na Rusku, na němž ovšem byla až do války závislejší než jiné části světa, takže odstíhávání od ruských dodávek je v EU relativně nejbolestivější. A v rámci EU spíše v její východní části, do níž patří i Česko.

Dalším důvodem je určitá setrvačnost, kdy se světové ceny potravin, ale i burzovní ceny energií promítají do cen v českých obchodech s určitým zpožděním. Délka tohoto zpoždění je dána jak poměrně objektivními,

těžko ovlivnitelnými faktory, jako je například zpoždění při přenosu burzovních cen energií do cen pro konečné odběratele, tak také faktory ovlivnitelnými mnohem snáze, jako je maržová politika zemědělců, potravinářů nebo prodejců v čele s obchodními řetězci. Některé články tohoto řetězce si v kontextu současné mimořádné situace navyšují své marže výrazně nad běžnou úroveň, přičemž veřejnosti pak zdražení vysvětlují „válkou“ nebo „drahotou“, ač tyto faktory růst ceny třeba té či oné potraviny vysvětlují jen částečně. Zkrátka a dobře, máte-li po ruce výjimečný příběh – třeba právě války nebo drahoty – můžete si výjimečně vysoko navyšovat marže a alespoň po přechodnou dobu si „mastit kapsu“ na úkor konečného spotřebitele.

Co všechno v současnosti prodražuje výrobu zemědělců a potravinářů?

Vše začíná u energií, v prvé řadě u plynu,

protože od jeho ceny se odvíjí i třeba cena elektřiny. Referenční burzovní cena plynu v EU spadla od loňského srpna, tedy za zhruba šest měsíců, o více než 80 %. To je dramatické zlevnění, které ale zemědělci či potravináři pocítí ve svých platbách až příští rok, a to jenom zčásti. To je právě ona setrvačnost, o níž jsem hovořil. V současnosti totiž dodavatelé energií zhusta dodávají plyn či elektřinu nakoupené ze loňské extrémně vysoké burzovní ceny.

Drahý plyn ovšem vede také k růstu cen hnojiv. Takže hnojiva budou drahá i příští rok, protože se vyrábí prostřednictvím drahého plynu. To je další projev oné setrvačnosti. Drahá hnojiva v příštím roce znamenají, že zemědělská produkce bude stále poměrně nákladná, i když burzovní cena plynu – a dokonce cena plynu či elektřiny pro konečné odběratele – do té doby třeba i citelně klesne. Drahá sklí-

zeň v příštím roce znamená, že třeba krmiva mohou být drahá ještě i v roce 2025. A drahá krmiva samozřejmě přispívají k růstu cen řady potravin, jako jsou mléčné výrobky nebo maso. Další projev oné setrvačnosti.

Často se mluví o tom, že prvovýrobci dostávají nejmenší podíl z výsledné ceny? Je to pravda?

Prvovýrobci v řadě případů mají nejmenší tržní sílu ze všech aktérů, kteří se podílí na celém tom sledu „od farmy po vidličku“, tedy „from farm to fork“, jak je dnes módní říkat. Takže nepřekvapí, že obvykle mají v rámci sledu „od farmy po vidličku“ relativně nejnižší marže. Jejich podíl na zisku celého zmíněného sledu „from farm to fork“ je tedy relativně nejnižší. Větší hráči typu velkých zemědělských podniků, velkých potravinářských firem nebo obchodních řetězců mají větší tržní sílu, takže si také mohou zajistit vyšší marže.

Jsou podle Vás obchodní přírážky, které nyní požadují obchodníci, přiměřené?

Co je to přiměřená přírážka? Jsou odvětví s vyššími maržemi, odvětví s maržemi nižšími. Bylo to tak vždy, už před válkou a pandemií. Znamená to, že v prvním z odvětví jsou marže nepřiměřené? Těžko. Pokud se ale ptáme, zda jsou nyní obchodní přírážky vyšší než třeba v době před válkou a pandemií, pak zjevně v řadě případů ano. Obchodníci jednájí tržně. Když mohou zdrazit a své zdražení věrohodně zdůvodnit, přičemž zákazník jejich zboží dále kupuje, proč by si marže nenavýšili? Takže třeba obchodní řetězec s odvoláním na válku, drahé energie a obecnou inflaci evidentně leckdy uplatní vyšší marži, než jakou by si „troufily“ stanovit, pokud by žádný z výše uvedených „příběhů“ po ruce neměly. Může to působit cynicky, ale třeba i za druhé světové války dokázala řada „vykuků“ a obchodníků v nastalé situaci vydělat mnohem lépe než předtím v mírových dobách, třeba proto, že válka učinila některé zboží obtížně dostupným, anebo zesílila poptávku po zboží, o něž předtím takový zájem nebyl.

Jaká je podle Vás „zdravá“ obchodní přírážka – aby zohlednila náklady i zisk obchodníka?

Každý ekonom se v prvním semestru učí, že jakákoli firma či podnikatel usilují o maximalizaci zisku. Obchodník se tedy musí snažit neustále vyhodnocovat, zda může cenu zvýšit, co ještě zákazník snese, a pružně tomu přizpůsobovat svoji cenotvorbu. Pokud by to nečinil, byl by to vlastně špatný obchodník. Obchod není charita, ani lidumilství. Ten či onen obchodní řetězec prodává potraviny, aby vydělal. Ideálně, aby vydělal maximální možnou sumu. Zákazník tedy nesmí na vyšší cenu přistupovat jen proto, že mu obchodník sdělí, že markantně zdrazil kvůli válce nebo drahým energiím. Dokud budou zákazníci snadno přistupovat na vyšší ceny, obchodníci budou tlačit ceny vzhůru.

Jakou roli v celkové tvorbě cen hrají slevové akce, na které Češi dost slyší...

Nynější růst popularity slevových akcí, jež již zdaleka nejsou jen doménou důchodců, dokládá, že mnohem důsledněji než před válkou a pandemií zvažují, co nakoupí. Reálně lidé v Česku pořídí nyní mnohem méně potravin a nápojů než před rokem. A to ještě ty, které nakoupí, pořizují ve vyšší míře než dříve ve slevových akcích, nebo dokonce v těch částech super – nebo hypermarketu, kde příslušný řetězec soustředí zboží, které je takřka před vypršením lhůty dané datem minimální trvanlivosti.

Budou ceny potravin ještě růst? Jaký vývoj lze očekávat?

Potraviny by rozhodně neměly zdražovat tolik jako loni. Plošně by měl růst cen potravin výrazně zmírnit, ovšem ani letos nelze očekávat plošně zlevňování. Příznivě se nyní vyvíjejí třeba ceny mléčných výrobků. To je kromě jiného dáno poměrně teplým průběhem zimy. Energie jsou pořád dramaticky dražší než před válkou či pandemií, stejně tak je dražší pracovní síla. Pokud dojde ke zlevnění, bude omezeno jen na některé potraviny, plošně se však zlevnění nedočkáme.

Příplatí si Češi za potraviny na sváteční stůl během velikonočních svátků?

Ano, například za vajíčka si před Velikonocemi patrně příplatí. Ne poprvé. Obchodníci opět využijí situace a budou své zdražení vysvětlovat „příběhy“ typu slepičí chřipky či stále ještě energetické drahoty. Opět: je hlavně na zákazníkovi, zda takový příběh přijme.

Které potraviny podle Vás zdrazí nejvíce?

To by bylo věštění z křišťálové koule. Jeden příklad za všechny. Může dojít k extrémním výkyvům počasí, u nás či v zahraničí, které vyženou vzhůru ceny některých druhů zeleniny nebo ovoce. To samozřejmě předpovědat nelze. Trendem letoška by ale opravdu mělo být

celkově výrazné zpomalení loňského tempa zdražování potravin.

Vrátí se hladina cen do „normálu“? Případně, stane se tak vůbec?

Těžko počítat s tím, že by se ceny potravin kompletně vrátily na úroveň před válkou a pandemií. To proto, že třeba ceny energií se v dohledných letech jen těžko plně vrátí třeba na úroveň let 2018 či 2019. Navíc už tiplem na tehdejší úroveň neklesnou mzdy, alespoň tedy ne myšleno v číselném vyjádření. To, že si za mzdu lidé koupí méně, je kvůli dramatické inflaci nabíledni. Ale nominálně – tedy číselně – ty mzdy rostou stále, a už neklesnou. I to budou muset zohlednit zemědělci, potravináři či obchodní řetězce ve svých cenách.

Jaké rady byste dal zákazníkům při nákupu potravin?

Měli by nakupovat sytí a odpočatí, třeba o víkendu po snídani, aby nepodléhali impulzivním nákupům. Nebudou mít pak také při nákupech „velké oči“, protože, jak známo, hlad je má. Lidé v Česku vyhodí ročně v průměru přes 50 kg jídla na hlavu. Jen omezením tohoto vyhazování může čtyřčlenná domácnost ušetřit i větší tisíce korun ročně. Další možností je, že si doma budou připravovat menší porce. A že si místo poledních „meniček“ v restauraci budou doma jít do práce připravovat. Lidé by také měli při nákupech bedlivě sledovat slevové akce, zvažovat, zda je cena toho či onoho zboží opravdu přiměřená a zda jej vůbec vskutku potřebují. Na internetu existuje řada stránek, které obsahují recepty na přípravu levných a zároveň výživných pokrmů, které jsou leckdy zdravější než třeba ty dražší, které lidé konzumují nyní. Takže i příprava těchto „efektivnějších“ pokrmů je krokem k úspoře – s potenciálním benefitem lepšího zdraví.

Rozhovor je převzat ze zpravodaje Zprávy z Ministerstva zemědělství 2/2023

Akce Podívej se do pole se bude konat i v letošním roce

Společnost CropLife Česká republika navazuje na předchozí roky a opětovně přichystala pro zemědělce, ale především pro veřejnost akci „Podívej se do pole“. Zemědělci na konkrétních příkladech na polích představují, jaký je rozdíl mezi porosty standardně ošetřenými a porosty, které se ponechají na pospas škodlivým činitelům.

Pokusná políčka jsou umístěna tak, aby byla v dosahu například turistických cest, parkovišť či jinak snadno přístupná, aby kolemjdoucí měli možnost vidět na vlastní oči, jak významný je rozdíl mezi ošetřeným porostem a porostem, kde je původní vysetá plodina potlačena v růstu i v produkci.

V roce 2022 se do akce zapojilo 53 zemědělců, kteří na svých pozemcích s různými kulturami vyčlenili 110 políček. Tyto pak záměrně nechali bez jakékoliv ochrany a zásahů, a tedy pod přirozeným tlakem plevelů a škůdců. Největší zastoupení měla kukuřice, ale byla to také cukrová řepa a pšenice. Letos už máme informace o tom, že budou zařazeny i další plodiny, jako je slunečnice, peluška, lupina nebo žito.

CropLife zájemcům z řad zemědělců připravil vysvětlující tabule, které zde lze umístit a vysvětlit podstatu záměru. Pokud bychom toto alternativní pěstování bez jakékoliv ochrany ponechali na všech polích, propadnou se výnosy násobně dolů, úrody bude nejen málo, ale bude i kvůli kontaminaci zbytky škůdců či jejich exkrementů nebo kvůli zaplínění potenciálně nebezpečná pro lidské zdraví. To si asi málokdo uvědomuje. Při tom po produkci a potravinách v obchodě požadujeme, aby byla naprosto bezchybná a zdravotně nezávadná.

Zásadní je také zdůraznit, že pro manipulaci s ochrannými prostředky je nezbytné získání osvědčení odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin, které vydává Ústřední kontrolní a zkušební ústav země-

dělský. Má několik stupňů, které se odvíjejí od toho, kdo přípravky nakupuje, až po toho, kdo je následně používá v praxi. Součástí školení je také vzdělávání směřující k minimalizaci rizika pro životní prostředí, necílové organismy a samozřejmě také pro zdraví lidí.

Agrární komora ČR a CropLife Česká republika tedy i tímto způsobem zvou všechny zemědělce, kteří mají zájem se k této iniciativě připojit, aby neváhali a pomohli budovat vzájemné porozumění s naší veřejností právě prostřednictvím názorné ukázky, co se stane, když ochranu rostlin ze dne na den zrušíme. U společnosti CropLife dostanou metodickou podporu i informační panely, které mohou umístit na pole.

Redakce Agrobese

Úroda v ohrožení!

Jen ze zdravé rostliny se sklídí kvalitní surovina. Omezení růstu a vitality rostlin kvůli plevelům, škůdcům a chorobám je vidět.

Během vegetace je plodina ohrožována různými faktory, jako jsou např. změna klimatu, hmyzí škůdci nebo choroby. Jak to bude vypadat, když proti nim zemědělec neučiní žádná opatření a nebude rostliny chránit, se můžete sami přesvědčit na tomto kusu neošetřeného pole.

Víte, že slunečnice:

- byla přivezena v 16. století španělskými mořeplavci ze Severní Ameriky a rychle se rozšířila po Evropě jako okrasná rostlina,
- pro olej ze semen byla využívána až v 18. století,
- jako mladá rostlina je heliotropní, tzn. že se květy otáčejí za sluncem,
- má semena v semenících uspořádána do spirál o dvou po sobě jdoucích číslech Fibonacciho posloupnosti,
- je kromě potravinářství a kosmetického průmyslu používána v malířské technice olejomalby, přidává se do temperových barev.

✓ Ošetřeno

✗ Bez ošetření

Více informací o projektu „Podívej se do pole“ najdete na stránkách www.croplifeczech.com

PODÍVEJ SE DO POLE

Překvapuje Vás, jak veřejnost vnímá současné zemědělství? Setkáváte se s mnohdy nepříjemnými komentáři na téma ochrany rostlin?

Nenechávejte to na jiných a pojdme společně lidem pomoci porozumět a pochopit, proč je rostliny nutno chránit.

Cílem projektu Podívej se do pole je přiblížit široké veřejnosti realitu zemědělské praxe a vysvětlit důvody a přínosy ochrany rostlin.

Přihlaste se do projektu:

- určete pokusnou plochu (např. 10×10 m), která je součástí běžné produkční plochy a nachází se v místě, kde se ve větší míře pohybuje veřejnost, například cyklostezky, pěší stezky, v blízkosti velkých měst atp.,
- neaplikujte na tuto plochu žádný přípravek na ochranu rostlin,
- označte plochu cedulí, kterou Vám zajistíme.

Zajistíme pro Vás:

- dodáme Vám cedule k označení pokusných ploch, které budou upraveny dle plodiny, kterou na daném místě pěstujete, na ceduli bude umístěn QR kód, jehož prostřednictvím se zájemci dostanou na webové stránky CropLife Česká republika, kde budou umístěny informace o pěstování, škůdcích, chorobách a ochraně jednotlivých plodin,
- projekt budeme podporovat komunikací na Facebooku v podobě reportáží, rozhovorů s účastníky, fotografií z vybraných lokalit atp.,
- v případě zájmu novinářů či neziskových organizací Vám pomůžeme s komunikací či organizací návštěv.

Přihlásit se můžete:

- prostřednictvím obchodních zástupců členských firem CropLife,
- přes formulář na www.croplifeczech.com, pro přístup na stránky můžete použít i QR kód v zápatí letáčku,
- emailem: darina.zemanova@croplifeczech.com,
- telefonicky: 737 608 706.

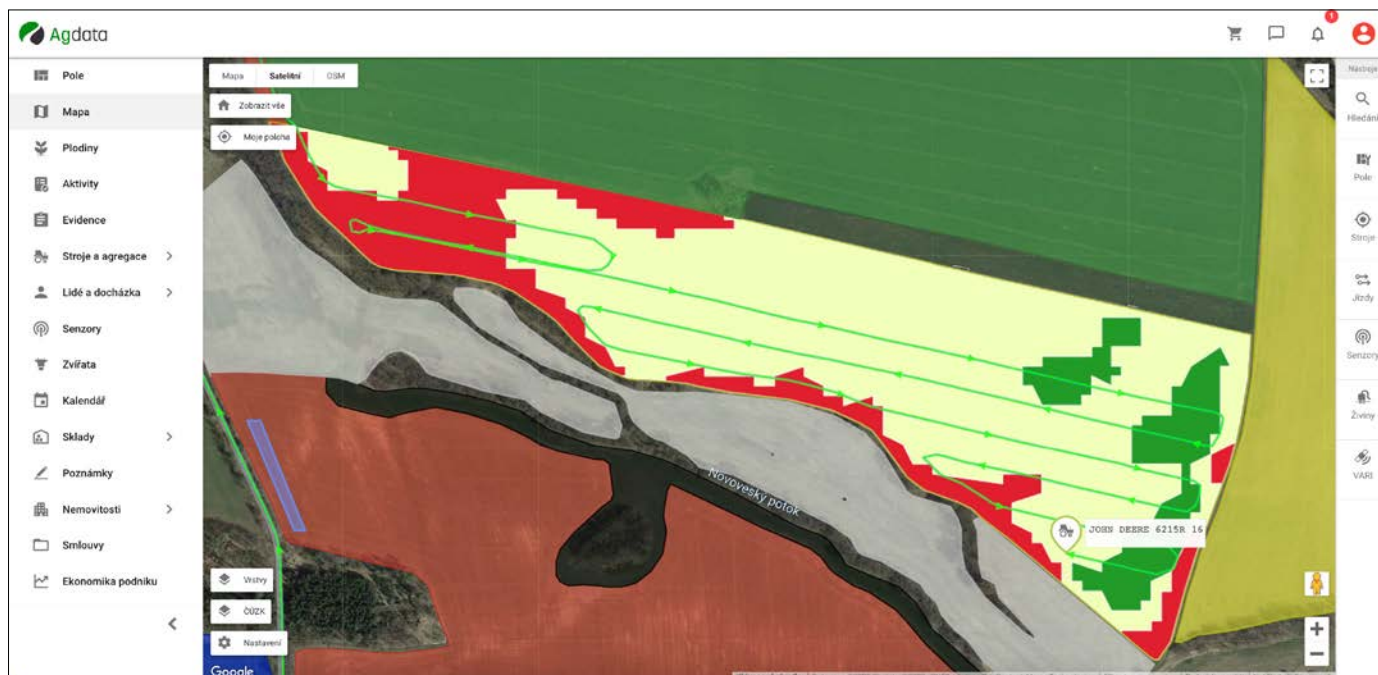

Těšíme se na spolupráci

Kvalitní variabilní hnojení s AGDATA VARI

Hledáte spolehlivého a kvalitního dodavatele systému pro variabilní aplikace či precizní zemědělství obecně? Odpovědí může být Agdata VARI z dílny stejnojmenné technologické firmy.

Tu před lety založili bratři Musilové, kteří patří mezi pionýry českého precizního zemědělství a variabilitě a satelitnímu snímkování se věnují více jak 5 let. Jejich komplexní zemědělský systém je uživatelsky přívětivý a lze ho využít na poli či kdekoli jinde. Prověřili ho především samotní zemědělci, se kterými společnost dlouhodobě spolupracuje a postupně celý systém vylepšuje a přináší řadu dalších funkcí. Jak takový systém pro variabilní aplikace funguje a jaké jsou jeho přednosti?

Jak variabilní aplikace fungují

Základem veškerého precizního zemědělství, tedy i variabilních aplikací, jsou kvalitní a přesná data. Částí této mozaiky jsou snímky ze satelitů Sentinel 2, doplňkově Landsat, které přinášejí jak aktuální, tak historické snímky, z nichž lze získat celou řadu vegetačních indexů. Na základě těch aktuálních lze pak vytvářet mapy vegetace a přinášet informace o stavu a vývoji konkrétní plodiny, resp. odrůdy na poli. Porost je sledován od svého zasetí: Pokud se jedná o ozim, například o řepku, pak mnohdy již od letních měsíců. V současnosti, kdy na mnohých místech

Česka probíhá regenerační hnojení, lze tak již nyní hnojit diferencovaně podle stavu porostu na konkrétních místech zemědělských parcel na základě desítek snímků vegetačních map. Aktuální mapy vegetace lze rovněž kombinovat a porovnávat s daty dlouhodobého výnosového potenciálu, která vznikají na základě družicového snímkování několika let, kde jsou brány v potaz i roky extrémně suché či mokré apod. Díky porovnání aktuálních i historických dat a údajů (čím více sledovaných let, tím lépe) je tak možné přesně zjistit, jestli daný půdní blok neobsahuje slabá, ale i silná místa, na která je potřeba se zaměřit více. Samozřejmě je možné v rámci komplexního přístupu využít rovněž indikativní či laboratorní agrochemické vzorkování půd či letecké snímkování porostů, nejčastěji pořízené z dronů. Technologie tohoto snímkování je pak vhodné využívat i pro integrované a cílené využití přípravků na ochranu rostlin.

Dvě nejčastější aplikační strategie a jejich potenciál

V případě variabilních aplikací se nejčastěji přistupuje ke dvěma možným strategiím diferencovaného využití hnojiv. U významně

heterogenních porostů se častěji volí strategie vyrovnávání a pomocí hnojení se tedy podporují slabší místa. U homogenních vyrovnaných porostů je naopak možné na základě dlouhodobých zkušeností s různými plodinami podpořit i silná místa a potenciál tak ještě navýšit. Vždy je důležitá znalost místních poměrů a zkušenosti agronoma.

Jakých výsledků tedy se systémem Agdata VARI můžete dosáhnout? Pokud volíme cestu úspor s cílem dosáhnout dlouhodobého průměrného výnosu, je u nejvíce heterogenních pozemků možné ušetřit až 25% nákladů na hnojiva a jejich aplikace! Pokud cílíme v určitých lokalitách na vyšší výnosy při zadání stejných vstupů, tak je se systémem Agdata VARI možné dosáhnout až o 17% vyšších výnosů. Nespornou výhodou je i to, že při diferencovaném nakládání s dusíkem, které variabilní aplikace hnojiv přinášejí, dochází k prokazatelně nižšímu polehání plodin a vyrovnávání porostů.

Úprava dat i přístup do systému kdykoli a odkudkoli

Samotná aplikace Agdata je přístupná nejen

z počítače, ale i z tabletu nebo mobilního telefonu v aplikaci pro Android i pro iOS. To umožňuje její správu prakticky kdykoli a kdekoli. Nespornou výhodou je i možnost úpravy vstupů, pokud potřebuje agronom nebo dedikovaná osoba přidat fotky nebo vstoupit do aplikační mapy a zobrazit či upravit její zonaci na základě vlastních zkušeností a znalostí konkrétní části půdního bloku. Data i (ne)omezené přístupy je samozřejmě možné sdílet s dalšími stranami a partnery, ať už jde o rostlinolékaře, výživáře, nebo jiné třetí strany. Digitální systémy totiž stále nemohou stoprocentně zastoupit člověka, a proto je právě provázání těchto sofistikovaných systémů a dat s vlastními zkušenostmi z dané farmy ideální cestou, jak dosáhnout co nejlepších výsledků.

Lidé odcházejí, data zůstávají

Zkušenosti agronoma a dalších pracovníků, kteří na farmě nebo v podniku stráví mnohdy většinu svého profesního života, jsou nezastupitelné. Obzvláště v dnešní době, kdy je kvalifikovaných pracovníků nedostatek a jen těžko se shání náhrada za ty, kteří odejdou do penze nebo se rozhodnou změnit zaměstnání. Většinou ani není v jejich silách předat svým nástupcům veškeré informace a poznatky o polích, které za roky své praxe posbírali. V těchto případech hrají významnou roli nejen data v podobě historických vegetačních i aplikačních map, ale i informace o počasí, strojích a další, které pomohou novému pracovníkovi k lepší orientaci i výsledkům v novém prostředí.

Nedostatek času i lidí vyřeší outsourcing

Nedostatek pracovníků v zemědělství se projevuje nejen v nástupnictví, ale i v nedostatku času kvůli množství práce, kterou musí jeden člověk zastat. V případě přechodu na principy precizního zemědělství s využitím moderních technologií a zaučování se s nimi může být právě kapacita, kterou bude muset agronom vyčlenit, což ho může odradit. I z tohoto důvodu nabízí Agdata outsourcing služby nebo její žádané části. Možný je jak plný outsourcing služby, při kterém je ze strany agronoma potřeba jen občasná komunikace přes e-mail nebo telefon, tak i hybridní systém na klíč, kdy odborníci z Agdata spravují klientem vybrané části systému a postupy. Agdata tak nejsou pouhým dodavatelem, ale dlouhodobým partnerem a poradenským subjektem. Samozřejmostí je i možnost zaškolení práce se systémem.

Provázanost dat je základ

Nástroje precizního zemědělství jsou rozsáhlým komplexním systémem, který nejlépe funguje, pokud má dostatek dat a je co nejlépe provázaný. To platí i u variabilních aplikací. Znáмым faktem je, že pro dobré zapravení dusíkatých a dalších hnojiv je důležitá vláha, která přispívá k absorpci látek do půdy, a tedy k rostlině. Přirozená

vláha pomáhá regeneračnímu hnojení v zimních měsících, ale sucha či přívalové deště v pozdějších fázích roku přinášejí komplikace v podobě splachování hnojiv z povrchu. Proto je vhodné pro plánování či případné vyhodnocení používat lokální meteorostanice, které automaticky odešlou zprávy o srážkových poměrech v lokalitě, stejně jako půdní sondy, které mimo jiné měří vodní potenciál v půdě či nasycenost půdního profilu. Veškerá data lze zobrazovat tabulárně či pro přehlednost v grafech a samozřejmě i exportovat pro další práci ze systému.

Celkovou komplexnost systému tvoří „jen“ data ze satelitů a informace o počasí, ale

i provázanost systémů s další technikou, která samotná hnojiva aplikuje. Nejlepší je tak systém Agdata VARI propojit i s Agdata GSM moduly, Agdata GPS či konkrétními SW řešeními. Díky tomu je pak možné data velice jednoduše a rychle zasílat do strojů, ale lze je využít i v plánování dalších aplikací a organizaci práce. Systém je samozřejmě kompatibilní s většinou zemědělské techniky v podobě traktorů, kombajnů, rozmetadel a dalších a plně napojitelný na jejich API. U starších strojů, které nemají tyto možnosti, není problém osazení řídicími jednotkami přímo od Agdata.

agdata.cz

Pohled ze stroje při aplikaci

Ústavní ochrana vody zlepšení stavu vodních zdrojů nepřinese

Oslavy Světového dne vody, jehož výročí připadá každoročně na 22. března, a akce pro veřejnost se Světovým dnem vody spojené nepochybně zvýší mediální zájem o téma vody, což je žádoucí a přínosné. Jako vždy však bude také otázkou, jak bude téma vody uchopeno a zdali a nakolik se opětovně objeví problematika ústavní ochrany vody.

Ústavní ochrana vody je přitom zakotvena v Programovém prohlášení současné vlády, přičemž cílem je veřejně deklarovat ochranu vody jako národní zájem. Zdali by se tak mělo stát prostřednictvím změny Ústavy, je ale velmi sporné a při nevhodných formulacích dokonce i rizikové. A to i pro podnikání v zemědělství, přestože by měla být do prioritního výčtu ochrany životního prostředí zahrnuta i půda. Návrh Ministerstva životního prostředí (MŽP) totiž stávající formulaci v Ústavě: „Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství“ přeformuloval na: „Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů, zejména vody a půdy, a o ochranu životního prostředí“. Takovou změnu lze sice hodnotit jako formulaci, která není „ničím proti ničemu“, zároveň je ale zřejmé, že

uvedená změna nepředstavuje žádný zřejmý posun v reálné ochraně vody a půdy, a navíc se z kontextu ochrany životního prostředí vyčleňují taxativně vyjmenované složky a mění se tak hierarchie obecné ochrany přírody.

Jak přitom uvádí ve své analýze Tereza Snopková z Ústavu státu a práva AV ČR, k výše uvedené formulaci v návrhu MŽP vzneslo v minulosti zásadní připomínky několik resortů a institucí, například Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo spravedlnosti, Úřad vlády nebo Nejvyšší soud, také ale některé profesní organizace, jako je Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. „Vzhledem k zásadním připomínkám je třeba klást si otázku, zda je žádoucí dále této oblas-

ti věnovat pozornost a hradit náklady spojené s přípravou legislativního návrhu a zda je cílem reálné zlepšení ochrany vody v praxi,“ konstatuje se v analýze.

Od původní myšlenky ústavní ochrany vody ostatně již v minulosti ustoupilo i Ministerstvo zemědělství (MZe), které ještě za exministra Miroslava Tomana doporučilo neřešit prioritu ochrany vody přímo v Ústavě, ale ústavním zákonem. To se zdá být vhodnější možností i v současné době, pokud je ovšem vůbec třeba ochranu zdrojů vody jako národního zájmu specificky řešit. Platí totiž, že příliš vágní formulace nevyřeší nic, a naopak příliš konkrétní formulace může být důvodem k novým regulacím, a dokonce k možnému „zestátňování“ zdrojů vody

a nepředvídatelným zásahům do oblasti nakládání s vodou. Reálným důsledkem pak může být i omezení využití vodních zdrojů v podnikání v zemědělství, například závlah, nebo zábory zemědělských pozemků k budování nových vodních zdrojů, které by pak měly ústavní oporu.

Zejména z pohledu laické veřejnosti je ovšem ústavní ochrana vody jako veřejného statku chvályhodným krokem, a právě proto se politici napříč politickými stranami v minulosti předháněli v návrzích, jak význam vody ze zákona zvýšit. V mnohých z takových návrhů bylo ale vidět spíše politický populismus. Jeden z dřívějších návrhů změny Ústavy z dílny komunistické strany dokonce navrhoval zestátnění veškeré vody, což by mimochodem v důsledku znamenalo možné zásadní problémy právě pro stát, neboť ten by byl v takovém případě při vhodné argumentaci povinen kompenzovat ztráty, které někomu „státní voda“ způsobí. Nic ale není černobílé – nadřazení „veřejného zájmu voda“ nad veškeré další veřejné zájmy by mohlo například urychlit výstavbu některých desítek let se vlekcoucích a mnohokrát na vládní úrovni odsouhlasených projektů, jako je kauza přehrady Nové Heřminovy. Nejde a nepůjde zdaleka jen o uvedenou přehradu – nadřazení veřejného zájmu voda může odblokovat i jiné projekty, kterým brání různé občanské iniciativy, což by bylo v určitých případech žádoucí, v řadě jiných ale ne.

Uvažovaný ústavní zákon deklarující „veřejný zájem voda“ může bohužel také představovat „bianco šek“ na celou řadu kroků, včetně zmiňovaného vyvlastňování pozemků či nemovitostí v rychlejší režimu, než je tomu nyní. V některých návrzích navrhovaná nezczitelnost vodárenských zdrojů může být zase nástrojem na zakonzervování současného stavu ve vodohospodářství a vodárenství, stejně jako zmiňovaná výhradní možnost státu nebo jím ovládaných osob nakládat se zdroji vody k zajištění zásobování obyvatel pitnou vodou. To lze interpretovat i tak, že vstup do oboru vodárenství by mohl být zamezen komukoli mimo stát, a tedy i jako omezování podnikatelských svobod (a minimálně ve filosofické rovině porušení principů EU o volném pohybu kapitálu).

Význam vody, péče o její zdroje a nadřazení „priority voda“ lze přitom, když už to má být ze zákona, deklarovat a vymáhat prostřednictvím jiných dokumentů (stavebního zákona, zákona o pozemkových úpravách, v rozvojových plánech obcí atd.). Ústavní zákon samozřejmě může sice mnohé procesy zjednodušit – také ale vytvořit střety nové, možná i zbytečné, a především může přispět ke zneužívání „nevinné vody“ v občanských i podnikatelských sporech. I při nepochybném klíčovém významu vody pro život člověka, organismů v krajině či průmyslové produkci je

tak otázkou, zda je vůbec nutný takový zákon přijímat. Korektní a také praktická odpověď přitom zní „NE“.

Legislativa ohledně vody se navíc neustále zpřísňuje. Zatím poslední novelizací předpisů týkající se vody je od letošního března platná Vyhláška 50/2023 o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, která mimo jiné specifikuje v § 17 mapy povodňového nebezpečí, mapy povodňového ohrožení a mapy povodňových rizik. V tomto případě sice jde spíše o ochranu majetku lidí, výsledkem je ale omezení rozvojových plánů obcí (kvůli velké vodě), neboť v záplavových územích nelze stavět jiné než s vodou související objekty. Podle uvedeného paragrafu mají mapy povodňového nebezpečí zahrnovat území, která by mohla být zaplavena, a to:

- povodeň s nízkou pravděpodobností výskytu, která má pravděpodobnost opakování každých 500 let, případně i zaznamenaná extrémní povodeň,
- povodeň se středně vysokou pravděpodobností výskytu, která má pravděpodobnost opakování každých 100 let,
- povodeň s vysokou pravděpodobností výskytu, která má pravděpodobnost opakování každých 20 let, nebo
- povodeň s vysokou pravděpodobností výskytu, která má pravděpodobnost opakování každých 5 let.

Jde tedy o další dokument, který by si měli zemědělci prostudovat a vzít při svém podnikání v úvahu.

Redakce Agrobaze

V prevenci rizik eroze hrají důležitou roli i stromy jako větrolamy

Pod pojmem eroze si většina veřejnosti představuje erozi vodní, při níž vytrvalé nebo přívalové deště odnáší ze zemědělských pozemků nejcennější vrchní část zeminy. Tak trochu ve stínu vodní eroze je přitom eroze větrná, které ale podle Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy (VÚMOP) ohrožuje stále vyšší procento zemědělské půdy, přičemž některé odhady mluví o více než 20% pozemků.

Míra ohroženosti větrnou erozí je mimo jiné dána strukturou naší krajiny, také ale měnícím se počasím s čtenějším výskytem silných větrů, vichřic, a dokonce s ojedinělým výskytem tornád. K prevenci šíření silného větru a především negativních důsledků tohoto meteorologického jevu se i na našem území odjakživa využívaly větrolamy, jejichž nejpřirozenější formou jsou lesní porosty, aleje nebo liniové výsadby stromů nebo keřů v zemědělské krajině. Jejich role v krajině přitom neustále stoupá, přičemž pozitivní vliv větrolamů se zdaleka netýká jen zemědělství.

Společně s částicemi půdy a prachu navíc vítr odnáší také pozůstatky hnojiv nebo prostředků na ochranu rostlin a snižuje se tak efektivita investic do zemědělské chemie. Platí to ale i pro odnos části organických hnojiv, prudký

vítr kromě toho obnažuje kořínky rostlin, které hynou, což také snižuje organiku v půdě zvláště, když odumřelé rostliny končí prostřednictvím větru mimo zemědělskou půdu. Odnos drobných částicek půdy je důvodem zanášení silnic, železnic, příkopů i drobných vodních ploch, prach unášený silným větrem dokonce poškozuje budovy, a tedy i zemědělská hospodářská stavení. Možná ještě zásadnější je ale vliv větrné eroze na lidské zdraví. Vysoké koncentrace prachu způsobují onemocnění očí a dýchacích cest a samozřejmě i hospodářských zvířat, a je také vhodné připomenout, že se tímto způsobem v prostředí šíří mikroplasty (mimořádně mnohem intenzivněji než vodou), s karcinogenními účinky. Potřeba snížit rychlost větru a jeho plošné působení prostřednictvím větrolamů má tak o mnoho více důvodů než

Výsadby stromů omezuje větrnou erozi, obohacuje krajinu a přináší obohacení ekosystémů.

jen snížení rizik eroze. Emise prachu začínají přitom vznikat už při rychlosti větru 4 metry za vteřinu, takže „spouštěcí mechanismus“ je jevem poměrně častým a prevence větrné eroze důležitou výzvou nejen pro naši krajinu. I proto zpracoval VÚMOP v roce 2021 certifikovanou metodiku „Zakládání a údržba větrolamů ve zhoršených pedoklimatických podmínkách“, která byla v loňském roce

certifikována Ministerstvem zemědělství a která je k dispozici ke stažení na webových stránkách Ústavu.

K zakládání větrolamů se letos přihlásil také státní podnik Lesy České republiky (Lesy ČR), který hodlá zřídit Fond na obnovu a zakládání větrolamů, fond má přitom disponovat 150 mil. Kč. Zejména v zemědělsky obhospodařovaných oblastech ohrožených větrnou erozí brání podle Lesů ČR větrolamy přemístění a vysušování půdy, ochlazují i zvlhčují vzduch, zlepšují klima a biodiverzitu. „Hektar zdravého větrolamu ochrání 150 až 200 ha zemědělské půdy v hodnotě stovek milionů Kč. Dnes o ně pečujeme na 780 ha v Jihomoravském kraji a vytipovali jsme další lokality, například v Polabí. Vzhledem ke klimatické změně to považují za jedno z podstatných rezortních témat,“ uvedl generální ředitel Lesů ČR Dalibor Šafařík. Nej hustší síť větrolamů v ČR je v současné době v Dolnomoravském a Dyjsko-svrateckém úvalu v okresech Břeclav, Znojmo a Hodonín, o většinu z nich pečují právě Lesy ČR. Větrolamy tam podle Lesů ČR tvoří 8–40 m široké pásy různých druhů stromů, zejména javorů, dubů, jasanů, topolů, jilmů, lip, ořešáků a dalších včetně ovocných dřevin i keřů. Rozčleňují krajinu a slouží i jako hnízdiště ptáků a migrační útočiště zvláště chráněných druhů zvířat.

Sázení stromů je v současné době zřejmě nejoblíbenější aktivitou, kterou se veřejnost snaží zlepšovat stav životního prostředí. Vlajkovou lodí je především projekt „Sázíme budoucnost“, který koordinuje a každoročně vyhodnocuje brněnská Nadace Partnerství. Oceněním úspěšných sazečů je pak „Zlatý rýč“ a je potěšitelné, že tuto cenu při letošním únorovém vyhodnocení v Otevřené zahradě Nadace Partnerství v Brně získal již potřetí také Státní pozemkový úřad (SPÚ), v kategorii veřejných institucí. Za rok 2022 přitom SPÚ evidoval výsadbu 41 648 stromů, ale do soutěže Zlatý rýč se započítalo jen 32 755 stromů, což je počet stromů z výsadeb bez rekultivací a náhradních výsadeb. Nejčastěji jsou vysazovány duby, javory, habry a buky, z typů výsadby to jsou nejvíce aleje, větrolamy a biokoridory. Kromě toho SPÚ během roku 2022 vysadil také 77 976 keřů, které se ale do statistik neevidují. Kromě SPÚ získala ocenění Zlatý rýč také obec Vohančice u Brna, v kategorii zemědělců Jiří Gottwald, mezi spolky a občany zvítězili ochránci přírody z ČSOP Studénka, mezi školami ZŠ a MŠ Třebotov a v kategorii firem ČEMOS. V ČR se od roku 2019 podařilo zmapovat 3 705 986 stromů vysazených mimo les, na kterých se podílelo 78 614 dobrovolníků. Projekt „Sázíme budoucnost“ tak má být nejúspěšnějším evropským projektem, který pomáhá naplňovat cíl Evropské komise vysadit 3 mld. stromů do roku 2030.

Uvedený deklarovaný cíl by ale bylo vhodné zasadit do kontextu změn ve Společné zemědělské politice EU (SZP). Již platná, byť

zatím dočasně v zásadě odložená povinnost zemědělců uvádět část využitelných pozemků do klidu, zvyšovat v krajíně počet a plochu krajinných prvků a snížit intenzitu zemědělské produkce totiž nepochybně povede (a již vede) k vyšší potřebě k produkci využitelných ploch zemědělské půdy. Tu sice stromy a obecně větrolamy na jednu stranu chrání, což je žádoucí, zároveň si ale z plochy zemědělské půdy svůj díl také ukrájí. Otázkou tak je, které technologie a na jaké ploše jsou pro snižování rizik větrné eroze neefektivnější, neboť to nemusí být vždy pouze výsadba stromů.

Cílenou výsadbu stromů na zemědělské půdě navíc podporují i dotace Ministerstva zemědělství (MZe). To v poslední době vypsal 2 dotační programy – „Zalesňování zemědělské půdy – založení porostu“ a „Zalesňování zemědělské půdy – péče o založený porost“. Uvedená podpora je podle MZe zacílena

na vymezenou zemědělskou půdu v LPIS, která je definována jako vhodná k zalesnění. „Založení lesního porostu žadatel provede podle projektu zalesnění na základě typologie zalesňovaných půd stanovištně vhodnými druhy vyjmenovaných dřevin. První rok se podává žádost o dotaci na založení lesního porostu a žádost o zařazení na péči a náhradu, další roky se podává žádost o dotaci na péči o lesní porost po dobu 5 let a žádost o dotaci na náhradu za ukončení zemědělské výroby na zalesněném pozemku po dobu 10 let,“ uvádí ministerstvo. O dotaci mohou žádat soukromí a veřejní vlastníci, nájemci, pachtýři a vypůjčitelé půdy a jejich sdružení a spolky. V případě státní půdy může být podpora poskytnuta pouze tehdy, hospodaří-li na ní soukromý subjekt nebo obec. Finální otázkou nicméně je, zdali už nezačíná být zalesňování zemědělské půdy až moc.

Redakce Agrobase

PEFC: V lesnictví nám chybí dlouhodobější vize...

Zamyšlení s předsedou PEFC ČR Jaroslavem Ryglem nad aktuálními tématy a situací v lesnicko-dřevařském sektoru. Očekávaný vývoj v oboru, který je také ovlivněn pokračujícím válečným konfliktem na Ukrajině, stávajícími turbulencemi na trhu s energiemi, obtížně odhadnutelným odbytem i cenovým vývojem, dostupností pracovních sil atd. Dlouhodobým tématem je hodnocení vlivu kůrovcové kalamity na obnovu a ochranu vysázených kultur. Vyhodnocujeme dopady připravované unijní legislativy na tvorbu a revizi standardů PEFC.

Kůrovcová kalamita, odbyt dřeva, obnova a ochrana kultur

Situace loňského roku ukázala, že vlastníci a správci dokážou zvládnout onu násobně vyšší potřebu zalesnění a s tím spojenou ochranu kultur. Predikovaný nedostatek pracovních sil nenastal, projevil se pouze lokálně. K příznivému vývoji jistě přispělo počasí a delší podzimní období pro zalesňování. Toto enormní úsilí bylo skutečně mimořádné a není v tomto rozsahu do budoucna trvale udržitelné.

Je potřeba připomenout, že jsme ve významném prodlení s výchovnými zásahy a lesnickým hospodařením v lesích kůrovcovou kalamitou nezasažených, kde se zastavila obnova porostů a zvyšuje se zde riziko abiotických i biotických škod. Odkládání péče o tyto porosty je nepřijatelné, jejich včasná obnova je nezbytným předpokladem k předcházení budoucích škod jak ekologických, tak i ekonomických a je základním přístupem k trvale udržitelnému hospodaření na lesních pozemcích.

Je nezbytné urychleně přijmout i potřebná legislativní a technická opatření k odstranění limitů, které byly v důsledku kůrovcové kalamity překročeny vyšší mocí (letáty těžeb, výměra holin). Za vhodné vidíme oddělit kalamitní holiny od ostatních porostů a revizi LHP nastavit na těchto kůrovcovou kalamitou nezasažených částech podmínky pro intenzivní výchovu a obnovu.

Systémové „zašetřování těžeb“ je v podmínkách našeho lesního hospodářství zadělává nám na další kalamity a ekonomické ztráty vlastníků lesů, což vyvolá i nové potřeby financování z veřejných zdrojů.

Je rovněž nezbytné najít odvahu k razantnějšímu snížení počtu sazenic na hektar při obnově lesa, zejména při obnově smrkových porostů. Vytvoří se tím prostor pro intenzivnější ochranu kultur a snížení nákladů na dosažení zajištěné kultury. Samostatnou kapitolou jsou škody způsobené zvěří. Neopomenutelnou podmínkou zvládnutí zvýšené potřeby péče o lesní porosty je vedle zavádění nových tech-

nologií pro obnovu a výchovu lesních porostů i stav lesní dopravní sítě. Ta nejenže utrpěla v období kalamity značného opotřebení, ale je nedostatečná i její hustota a přístupnost porostů pro nové technologie. Tímto směrem by měla jít podstatná část veřejných financí směřujících do lesního hospodářství.

Příprava legislativy na evropské úrovni s dopadem do sektoru

V PEFC International proběhla diskuse o budoucnosti stávajících dominantních certifikačních systémů. Evropská komise již v přijaté Lesnické strategii EU zakotvila ambici vytvořit vlastní certifikační systém, posuzující hospodaření v lesích států EU. Uvádí se, že PEFC ani FSC nenaplnují podmínky trvale udržitelného hospodaření v lesích.

Konkrétním příkladem postupu EK je přijetí požadavků na certifikaci dřevní biomasy. Na základě této legislativy již bylo posouzeno a schváleno celkem 14 certifikačních systémů, které vstoupily v platnost 1. 1. 2023 a vydávají certifikát pro původ dřevní biomasy. Výhodou je vzájemné uznávání schválených systémů. Celou situaci lze hodnotit jako úspěšnou dikta-turu lobbistů, jejímž důsledkem bude nižší konkurenceschopnost našich firem.

Evropské instituce se na konci loňského roku dohodly na pravidlech pro boj proti odlesňování. Nová pravidla se vztahují na obchod s vybranými produkty (palmovým olejem, skotem, hovězím masem, sójou, kávou, kakaem, čokoládou, dřevem, nábytkem a kaučukem). Na této úrovni dosáhly za českého předsednictví dohody na podobě právního předpisu zaměřenému na boj proti celosvětovému odlesňování a znehodnocování lesů v důsledku výroby a spotřeby EU. Nová pravidla by měla zajistit, že klíčové druhy zboží, které jsou uváděny na trh EU, již nebudou přispívat k odlesňování a znehodnocování lesů v EU ani jinde na světě. Případný dopad na stávající systémy certifikací bude třeba posoudit a vyhodnotit.

Příprava nového sazebníku PEFC notifikačních poplatků

Pro držitele PEFC C-o-C je nyní v procesu projednávání nový sazebník notifikačních poplatků (stávající sazebník je v platnosti více než 10 let). Cíle úpravy sazebníku jsou dva. V době zdražování a vysoké inflace zajistit prostředky na chod organizace a propagaci PEFC certifikace.

Druhým cílem je férovější nastavení poplatků, které bude zohledňovat využití certifikace a její přínosy pro certifikované firmy s ohledem na jejich velikost.

Nový sazebník bude sestaven podle obrátu firem tak, jak je tomu i v okolních zemích, a měl by být schválen předsednictvím PEFC ČR v průběhu roku 2023. Nový sazebník by měl vstoupit v platnost od roku 2024.

Andrea Skřivánková

Soukromí vlastníci lesů: vláda neplní své prohlášení ohledně myslivosti

Zásadními tématy valné hromady SVOL Komory soukromých lesů, která se konala 23. února 2023 v Humpolci, byly novelizace zákona o myslivosti, novela lesního zákona a zajištění finančních prostředků v rozpočtu Ministerstva zemědělství na podpory v lesnictví. Valná hromada SVOL Komory SL žádá vládu České republiky s ohledem na novelizaci zákona o myslivosti, aby naplnila vládní prohlášení o posílení pravomoci vlastníků půdy a hospodářů v organizaci honiteb.

Vláda ve svém prohlášení ze dne 6. ledna 2022 v kapitole zemědělství deklarovala: „Posílíme pravomoci vlastníků půdy a hospodářů v organizaci honiteb. Včasné řešení problémů s přemnoženou zvěří či škůdci uchrání krajinu před většími škodami a ušetří veřejné peníze.“

Z dosavadních jednání však vyplývá, že se novelizace zákona o myslivosti neubírá avizovaným směrem. „Valná hromada Komory soukromých lesů proto žádá vládu České republiky s ohledem na novelizaci zákona o myslivosti, aby důsledně naplnila vlastní vládní prohlášení. V tomto smyslu také z naší strany povedeme jednání,“ uvedl Richard Podstatzký.

„Upozorňujeme Ministerstvo zemědělství, že návrh novelizace zákona o myslivosti nenaplní vládní prohlášení o posílení pravomoci vlastníků půdy a hospodářů v organizaci honiteb,“ říká Jiří Svoboda, předseda SVOL ČR. SVOL poukazuje na alarmující stav přemno-

žené zvěře a jeho dopady na obnovu lesů i hospodaření v nich již několik let.

„Žádáme Ministerstvo zemědělství, aby do novelizace zákona o myslivosti zahrnuło usnesení valné hromady Komory soukromých lesů ke snížení minimální výměry honitby vlastní na 115 ha a honitby společenstevní rovněž na 115 ha. Toto opatření povede k přímé redukci spárkaté zvěře v takto vytvořených honitbách v nestátních lesích,“ konstatuje Richard Podstatzký.

Absolutně není na co čekat: podle nových dat ČSÚ počty přemnožené zvěře znovu stouply a významně ztěžují a prodražují vlastníkům obnovu lesů po kůrovcové kalamitě. Například jelena siky je nyní v lesích až 30krát více než před 50 lety.

Soukromí vlastníci lesů naopak vítají záměr MZe ohledně novely zákona o lesích představený na kulatém stole 1. února 2023, který reflektuje požadavky Platformy za novelizaci

lesního zákona, na nichž se dohodli zástupci vlastníků lesů, lesníků, ochránců přírody, akademiků i průmyslu.

Jde o vytvoření samostatných lesních úřadů, volnější ruce pro vlastníky lesů, zavádění vhodných adaptačních opatření, podporu dobrovolného sdružování vlastníků lesů, vytvoření systému inovací v lesnictví, zlepšení životního prostředí v lesích a zavedení platby za ekosystémové služby.

S vedením resortu zemědělství a financí budou zástupci majitelů lesů jednat o zajištění finančních prostředků v rozpočtu MZe na podpory v lesnictví odpovídající významu obhospodařování lesních majetků pro celou společnost.

Další prioritou je zrušení daně z nemovitostí u lesních cest a rozvíjení spolupráce s mezinárodními organizacemi vlastníků lesů.

Zdroj: Sdružení vlastníků obecních, soukromých a obecních lesů ČR

Myslivost na Křivoklátsku

Reakce na článek v Ekolistu: V jádru sporu o národní park Křivoklátsko je výkon myslivosti, ve kterém autoři příspěvku polemizují s celou řadou tvrzení, která zazněla v původním textu, zveřejněném na webu Ekolistu, a který označuje myslivost za klíč (jádro) celého sporu založení Křivoklátského národního parku.

Hned v úvodu článku autorů Libora Ambrozka a Jaroslava Obermajera je zdůrazněno, že poskytují racionální pohled na problematiku dlouhodobého odmítání návrhu na vznik národního parku Křivoklátsko. Toto je však nutné jednoznačně odmítnout.

Autoři text pojali jako jednostrannou propagaci na podporu vzniku národního parku a v následujících několika bodech lze zcela jasně pojmenovat, proč je téma myslivosti pouze zástupným problémem.

Odkaz na původní článek: <https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/libor-ambrozek-a-jaroslav-obermajer-v-jadru-sporu-o-narodni-park-krivoklatsko-je-vykon-myslivosti>

Představu o historii lovu, (a tedy i reálných stavech) spárkaté zvěře na Křivoklátsku v období Fürstenberků si můžeme utvořit

na základě loveckého výkazu sestaveného Rudolfem Maxerou za období 1814–1913. V tomto století bylo na křivoklátském panství uloveno celkem 17 576 kusů vysoké zvěře, 2 275 kusů zvěře černé a 17 671 kusů srnčí zvěře. A to v dobách, kdy byla celková početnost spárkaté zvěře mnohonásobně nižší než nyní a bylo mnohem obtížnější na zvěř narazit, nebo ji dokonce ulovit.

Zvěř byla navíc lovena nesrovnatelně horšími zbraněmi. Tehdejší lovci nedisponovali termovizními zaměřovači ani přístroji na noční vidění, a přesto dosáhli úctyhodných úlovků. To jednoznačně dokladuje, že zvěř měla na formování a rozvoj současných lesních ekosystémů podstatný vliv, který docílil stavu lesa, který nyní chceme chránit!

Nyní srovnajme historické údaje se současným stavem. Například v centrální části Křivoklátska bylo na 9 999 ha honebních

pozemků v roce 2022 uloveno celkem 1 254 ks spárkaté zvěře. Počet ulovených kusů na 100 ha je tedy 12,54 ks, což je více než 2krát tolik než průměrné hodnoty pro zbytek území České republiky. Na ploše 100 ha se na Křivoklátsku zároveň uloví téměř 8krát více zvěře než např. v NP Šumava, což nelze označit za selhávání mysliveckého managementu.

Problematika vysoké početnosti spárkaté zvěře však není specifickým problémem Křivoklátska, nýbrž celé ČR. Má se tedy stát národní park z celé České republiky? Logikou autorů původního článku ano. Není ale možné případné situace se zvýšenou početností spárkaté zvěře řešit i jinak?

Samozřejmě, že to lze. Na základě prokazatelně zjištěné početnosti může být v konkrétních honitbách výrazně navýšena výše lovu zvěře. Pokud se toto však neděje, máme si současný stav vykládat jako selhání současně nastave-

ného managementu CHKO Křivoklátsko, které případné navyšování plánů lovu nerealizuje?

Výše lovu samozřejmě není jediným kritériem pro posuzování úspěšnosti mysliveckého managementu. Úspěch či neúspěch lze spíše hodnotit na základě stavu lesa. Pojďme se podívat na některá data, která v článku opět nezazněla.

V letech 2010 a 2016 si sama Agentura přírody a krajiny nechala opakovaně zpracovat studii „Vliv zvěře na stav lesních ekosystémů v CHKO Křivoklátsko“. Z výsledků studie vyplývá, že škody zvěří jsou sice nad celorepublikovým průměrem, ale v období mezi provedenými šetřeními došlo k významnému poklesu intenzity poškození novým ohryzem i okusem. V rámci inventarizačních ploch na Křivoklátsku bylo zjištěno, že mezi prováděnými měřeními NIL1 a NIL2 došlo ke snížení poškození lesa zvěří a byla prokázána i stoupající přirozenost dřevinné skladby.

V článku jsou dále použity fotografie poškozených stromů z lokality na Křivoklátsku, ale kdo se pohybuje po lese, tak ví, že škody zvěří se dají najít prakticky všude. Právo myslivosti by v případě zřízení národního parku vykonávala správa národního parku. Je tedy možné předpokládat, že na územích národních parků ke škodám působeným zvěří nedochází? Zcela jistě tomu tak není.

Pokud vnímáme Křivoklátsko jako mimořádně cenné území, které vznikalo v součinnosti přírody a člověka, tak bychom měli spíše uvažovat nad tím, jak současný stav ještě vylepšit, a ne směřovat cestou národního parku, kde se loví méně.

V návrhu vyhlášení NP Křivoklátsko jsou uvedena opatření na regulaci spárkaté zvěře, která mají spočívat především v úpravě početních stavů (zejména zvěře spárkaté a černé), kdy plán péče o zvěř nevychází z chovatelského přístupu, ale má za cíl úpravu věkové struktury a poměru pohlaví a dosažení minimalizace negativního vlivu zvěře na ekosystémy.

U nepůvodních druhů zvěře (muflon, jelen sika, případně daněk) je cílem jejich účinná redukce v krátkém čase. Tohoto je možné opět docílit navýšením lovu zvěře ve stávajících honitbách. V plánu bohužel není opět nijak specifikováno, jak těchto cílů má být dosaženo, čímž není jejich dosažení garantováno. S ohledem na uvedenou statistiku lovu na území Křivoklátska a v národních parcích můžeme mít určité pochybnosti o tom, jestli jsou vytčené cíle touto cestou v praxi proveditelné.

Strategie na snížení stavů spárkaté zvěře v národních parcích dosud rozhodně nepřinášejí příliš uspokojivé výsledky. Z evidence loveckých lístků a odlovů v ČR k 1. 4. 2022 vyplývá, že pro naplnění vytyčených cílů v záměru vyhlášení NP Křivoklátsko bychom tedy potřebovali 270 průměrných myslivců. Bude mít případná správa parku personální kapacity tento stav vyrovnat, nebo je možné se naopak oprávněně obávat o následné navýšení populací spárkaté zvěře na území NP?

Pokud by navíc v bezprostředním okolí NP nebyl aplikován stejný přístup, zvěř by se na tomto území koncentrovala, což by mělo další drastický dopad na nejcennější ekosystémy Křivoklátska, budované po staletí generacemi zdejších lesníků a obyvatel. Navíc na území Křivoklátska nelze předpokládat management velkých šelem a redukce stavů spárkaté zvěře bude stále záviset pouze na lidské činnosti.

Závěrem je nutné konstatovat, že myslivost patří ke Křivoklátsku stejně jako místní lesy a lesníci, kteří svou činností zdejší lesy po staletí formovali a dosáhli unikátnosti místních lesních ekosystémů. Problém odporu proti národnímu parku na Křivoklátsku není v my-

slivosti! Hledejme ho tam, kde se opravdu nachází. Jako příklad může sloužit „Vánoční přání starostů“, které podepsalo 45 starostů křivoklátských obcí, což jsou prakticky veškeré obce centrální části Křivoklátska.

Odkaz na „Vánoční přání starostů“: <https://www.otevrenekrivoklatsko.cz/blog/vanocni-prani-starostu-krivoklatska/>

Ano, tímto se s autory původního textu plně ztotožňujeme. Naprosto souhlasíme, že je důležité serozhodovat nejen podle názorů odborníků, ale i ohlasů veřejnosti (Ambrozek, Obermajer 2023).“ Zástupcům obcí vadí špatná komunikace ze strany MŽP, obsahová prázdnota záměru (neobsahuje žádné zásady péče, zonaci atd.), zmiňují absence studií vlivu NP na životy místních lidí a také mají mimořádně špatné reference z obcí nacházejících se na území jiných parků. Výsledkem tlaku na vznik NP ze strany MŽP je i založení Svazku obcí Křivoklátska, jehož cílem je vytvoření jednotné vyjednávací platformy, která může využít všech právních nástrojů pro ochranu zájmů místních obyvatel.

Je smutné, jak někteří lidé dokáží hledat zástupné problémy pro tvrzení, která nejsou založena na exaktních datech. Nehledejme tedy problémy tam, kde nejsou, jak je v dnešní společnosti obvyklé.

Připravily: Česká lesnická společnost, z. s., Česká akademie zemědělských věd, Odbor lesního hospodářství, Lesnický park Křivoklátsko, Občanská iniciativa Otevřené Křivoklátsko, Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., Útvar myslivosti

Ing. Jan Cukor, Ph.D., VÚLHM, v. v. i.,
e-mail: cukor@vulhm.cz

Jaká bude budoucnost

Letošní valentýnský dárek nebyl růžový a v předvečer svátku zamilovaných ho nám všem nadělil Evropský parlament. Pro zákaz spalovacích motorů od roku 2035 hlasovalo 340 europoslanců pro, 279 bylo proti a zbylých 21 se zdrželo hlasování.

V souvislosti s tím jsem si vzpomněl na jedno marketingové školení, které jsem absolvoval ve Velké Británii jako pracovník velké nadnárodní společnosti. Zúčastnili se ho pracovníci firmy snad ze všech zemí, kde tehdy obchodně působila. Školení trvalo celý týden. Byly vytvořeny skutečně velké internacionální týmy. A jaký dostaly úkol? Pro přítomné byl překvapením. Za týden připravit výrobu osobního, či sportovního auta s přesnými základními parametry výroby, jako byl požadavek na motor, barva karosérie, počet potřebných dělníků, náklady na výrobu až po prodej auta. Každý den docházelo k umělé vyvolaným komplikacím, mezi něž patřila například stávka dělníků za vyšší mzdy apod. Tenkrát ještě nikdo ani neslyšel o elektro autech. V týmu jsme tak museli hodně komunikovat mezi sebou a navrhnout řešení. Na toto jako jedno z nejlepších firemních školení rád vzpomínám. Dnes se domnívám, že před rozhodnutím o ukončení výroby aut se spalovacími motory by něco podobného měli absolvovat všichni europoslanci, včetně těch českých. Není na škodu si připomenout, kdo-

že ze zástupců České republiky zvedl ruku pro zákaz: Luděk Niedermayer (TOP 09), Markéta Gregorová, Marcel Kolaja a Mikuláš Peksa (všichni Piráti). Příznivci zákazu se domnívají, že elektromobily časem zlevní a cestování autem bude pořád běžně dostupné.

**Bezemisní doprava
je alibismus, současná
elektroauta mají výfuk
na vrcholu komínů
elektráren.**

Vratislav Kulhánek v Interview ČT 24

Jsem si jistý, že nikdo ze „schvalovačů“ v roce 2035 již jako politik nebude v EP sedět, a pokud se něco nezmění, nikdo z nich již neponese odpovědnost za špatná rozhodnutí. Bohužel jejich rozhodnutí ve prospěch zlepšeného životního prostředí, kterému tolik

věří, pocítíme my všichni. Co vše to bude znamenat, nastínil Vratislav Kulhánek, bývalý předseda představenstva Škody Auto v rozhovoru v Interview ČT24 dne 15. 2. 2023. Myslím, že moderátor si tohoto diskutéra, špičkového odborníka, stále aktivně činného v automobilovém průmyslu, hned tak k dalšímu rozhovoru do studia ČT nepozve. I přes velkou snahu nejen pokládat, ale hlavně slyšet z úst studiového hosta pozitivní odpovědi ve prospěch elektroaut a náš budoucí život s nimi, se mu nedařilo. Vratislav Kulhánek totiž odpovídal na položené otázky zcela pravdivě, se znalostí věci, ale současně tak, jak je o tom přesvědčena většina společnosti. Tedy na rozdíl od politiků. Nedá mi to, abych nepřipomněl to, co zde také z úst jmenovaného zaznělo:

- nově zveřejněný návrh emisní normy Euro 7 bude mít výrazný vliv na ústup automobilek od výroby malých, a tedy i nejlevnějších modelů (kupříkladu Fabia Combi);
- kvůli emisním sankcím se výroba malých modelů aut automobilkám již nevyplatí;
- cena elektroaut je dána cenou baterie;
- levnější výroba baterií není reálná, potřebné prvky jsou hůře dostupné, a tedy drahé;
- výstavba gigafactory v ČR cenu baterií nesníží;
- zdroje lithia, kobaltu a dalších prvků jsou omezené, a tudíž drahé (navíc jejich těžba je škodlivá);
- bude větší množství starších aut, jsou kvalitní a vydrží 250 až 300 tis. km;
- až budou v Evropě milióny elektroaut, může nastat problém s distribucí elektřiny
- bez emisí to stejně nejde, mohou vznikat i při výrobě baterií nebo těžbě lithia;
- automobilky potají stále pracují na vývoji spalovacích motorů;
- může dojít k výrobě paliva z cukrové třtiny (čistě palivo).

Své vystoupení Vratislav Kulhánek shrnul slovy: „Když se stanoví nereálný cíl, tak je i nereálné usilovat o něj. Nulové emise jsou podle mě nereálný cíl.“

Kamiony, cena a úbytek zemědělské půdy

V posledních dnech jsem nemálo času strávil na našich dálnicích D1, D11 či D5. Většinu přesunu z Prahy a potom zpět do Prahy jsem skutečně strávil v levém dálničním pruhu. Ten pravý byl zcela zaplněn pomaleji jedoucími kamiony. Nehodlám zde popisovat známá fakta o naší dálniční síti, jen mě v této souvislosti napadlo, že nikoho z europoslanců nezajímá

vývoj elektrokamionů a možnost snížení jejich podstatně vyšší produkce emisí než u aut osobních. Nepopírám, že právě městské ulice budou ideálním místem pro uplatnění aut poháněných elektrinou. Na krátké trasy ve městě se elektroauta bez diskuse zcela jistě uplatní. Pokud budou mít dobitou baterii a bude k dispozici dostatek elektrického proudu a nepřijde blackout. Ale co s kamiony? Budou – až na některé úvahy o jejich zavedení a využití, běžné také elektrokamiony?

Početná část těchto kamionů míří do skladů, hal, kurýrních překladišť a podobných velkostaveb v blízkosti dálnic, s nákladem, který v řadě případů není určen pro český trh a výrobu v Česku. Proč asi? Proč již podél dálnice D5 z Prahy do Plzně nevidíme již nic jiného než tyto stavby. Není to náhodou proto, že cena zemědělské půdy takto definitivně odsouzené k zániku je pro firmy výhodnější

než v Německu a jiných zemích? Zcela jistě ano. V Německu z obav o zemědělskou půdu zavedli „daň z nepropustných ploch“ ve výši 1 EUR/m². To ovšem paradoxně zvyšuje zájem a tlak na zastavování zemědělské půdy v ČR. Co u sousedů už nepovolí, u nás projde a levněji, dokonce i se státní pobídkou a podporou! Vláda nyní hledá nové možnosti, jak snížit deficit státního rozpočtu. Neměla by být zemědělská půda, které mimochodem denně a dlouhodobě ztrácíme nevratně 15 ha, podstatně dražší?

Podobnost čistě náhodná

Aneb, když se někdo přepočítal. Jistě si všichni vzpomínáte na přívál řečí, článků, seminářů o tom, jak nastartujeme současný trend precizního zemědělství. Kolik bude přípraveno peněz na podporu jeho plošného zavedení. Zapomeňte na to! Ministr zemědělství Zdeněk Nekula to na setkání s pěstiteli chmele

na konci ledna vysvětloval nutností zrušení 1. pilíře z důvodu toho, že prý se kolem peněz na to určených začaly dít podivné věci. Nikdo neví, co tím bylo myšleno, ale navzdory tomu, že mnozí zemědělci, kteří slibům Ministerstva zemědělství uvěřili a již si například rozmetadla umělých hnojiv nakoupili, se nyní dověděli, že žádnou dotaci nedostanou.

Možná, že to podobně dopadne i s podporou elektroaut, resp. zákazem prodeje aut se spalovacími motory. A co se stane v roce 2035? To zde zcela jistě budou již noví europoslanci a ti nepřijmou zodpovědnost za činy předchůdců. Nevstoupí potom v platnost legendární výrok bývalého premiéra Bohuslava Sobotky z roku 2003: „Naše sliby nebyly zasazeny do reálného ekonomického rámce a dnes v konfrontaci s realitou neobstojí.“

Ing. Michal Vokřál, CSc.

Dopřejme si, než nám to zakážou

Asi před třemi lety jsem narazil na vážně míněnou a nefalšovanou kampaň belgické odnože organizace Greenpeace, která měla jasno v tom, kdo může za globální oteplování a nevyhnutelnou zkázu lidstva. Jsou to muži, konkrétně jejich „toxická maskulinita“. Ta se projevuje například zálibou v silných autech a mase.

Správný chlap, tedy nesprávný chlap podle klíma-aktivistů, má ruce od motorového oleje a pusou mastnou od „pořádný flákoty“ – a v tom je právě ten problém. Měl by se nad sebou vážně zamyslet a v zájmu záchrany planety předsedlat na kolo či koloběžku v kombinaci s MHD, a hlavně na bezmasou stravu. Chov zvířat je totiž podle organizace Greenpeace celosvětově odpovědný za až 20% emisí skleníkových plynů. Nechme stranou fakt, že v rozvinutých částech světa, tedy i v Evropě, je toto procento mnohem nižší (vyšší podíl má třeba osobní doprava) i díky vyspělejšími metodám chovu zvířat, kdy jedna česká kráva nadojí víc než třeba kráva indická, přičemž vyprodukuje stejně, či dokonce méně metanu. A podívejme se tam, kde už europoslanci aktivistům ustoupili – k automobilům.

Málokde je vidět rozkol mezi tím, co si politici myslí, že je pro nás dobré, a tím, co chtějí jejich voliči, jako u nedávno schváleného zákazu prodeje aut se spalovacími motory po roce 2035. Podobně jako u potenciálního zákazu chovu zvířat a konzumace živočišné stravy i tady je spousta vnitřních nesrovnalostí, a tak původně možná dobře myšlené vypadá spíše jako nedomyšlené. Těžko lze za ekologické označit čínské auto s baterií, pro kterou byly neekologicky vytěženy kobalt, nikl a lithium a která se nabíjí elektrinou vyrobenou z hnědého uhlí. To samé pak platí o bezmasém

„burgeru“ ze sóji vypěstované na druhém konci planety, a ještě na území, které bylo ještě loni deštivým pralesem.

Ještě jedno má jízda klasickým autem společného s mlékem a masem. Lidé – a to všichni bez rozdílu pohlaví – jim, pokud mohou, dávají přednost. Důkazem není prohlášení politiků, kteří se chtějí zalíbit křičící menšině, ale akciové trhy. Ty pak zajímá spíše spotřební chování než „lajkování“ a „sdílení“.

Akcie společnosti Beyond Meat, tedy velkého hráče na trhu s masovými náhražkami, se jen od července 2021 do února 2022 propadly ze 150 na 50 dolarů. Podobně se akcie Tesly propadly ze 400 dolarů v dubnu 2022 na téměř 100 dolarů v prosinci. Po rozhodnutí Evropského parlamentu o zákazu „spalováků“ zázračně ožily. Máme čekat stejný scénář i u masa?

Ing. Jan Doležal prezident Agrární komory ČR

Ocenění Regionální potravina již 6krát pro Rancherské speciality

Při výrobě Jestřebických plněných knedlíků od firmy Wifcom a.s. z Jestřebic u Votic oceněných Regionální potravinou Středočeského kraje 2022, jsou používány brambory od farmáře z okolí Jestřebic. Bramborové těsto je plněné uzeným masem z vlastní výroby. Knedlíky jsou ručně vytvarovány a uvařeny v páře. Z celého procesu výroby vyplývá jasný záměr – držet se lokální produkce.

„Mně se líbí, když maso k našemu zpracování ujede v regionu 20 km, a ne 2 000 km z ciziny. Využíváme pouze regionální dodavatele masa a jatka v blízkých Sedlčanech. Samozřejmě farmáře známe, často sami přijíždějí s nabídkou dobytka na porážku,“ uvedl na úvod rozhovoru Josef Houžvička, předseda představenstva společnosti Wifcom a.s.

O firmě Wifcom

Je to neuvěřitelné, ale tato firma od roku 2019 sbírá každoročně v soutěži Regionální potravina Středočeského kraje ocenění za masné výrobky značky Rancherské výrobky z Jestřebic. Ocenění získané v roce 2022 je výjimkou, protože se nejedná o jasně definovaný masný výrobek, ale o spojení dvou základních surovin: brambor a uzeného masa. Obojí opět spojuje regionalita. Maso i brambory pocházejí od chovatelů a pěstitelů z regionu Česká Sibiř. Pokud sem někdy zavítáte, což vřele doporučuji, pochopíte, že označení Česká

Sibiř, stejně jako Rancherské speciality pasuje právě sem. Od Votic stoupáte až do nadmořské výšky 586 m n. m., klima je zde studené, dlouho zde leží sníh. Ostatně blízko je známý a hlavně Pražany využívaný lyžařský areál Monínec. Pouze 70 km od Prahy! V krásné romantické krajině, s divokou přírodou a četnými pastvinami a lesy, se může plně provozovat snad pouze pastva dobytka a pěstování brambor. Pro všechny další polní plodiny je zdejší klima až příliš studené a drsné.

Proti proudu

To byla hlavní myšlenka, se kterou firma vstoupila na trh v roce 2018, kdy vybudovala menší uzenářskou výrobu v Jestřebicích. V praxi to znamená výrobu pouze z masa českého původu s cílem podpory místních podnikatelů a farmářů, zachování lokálnosti, kvality surovin a finálních výrobků prvotřídní kvality. O tom, že se vydali správným směrem, svědčí nejen čtyři podnikové prodejny v regionu, tedy

v Jestřebicích, Vlašimi, Benešově a v Táboře, provozování vlastního e-shopu, ale také partnerská prodejna v Praze a řada ocenění v soutěži Regionální potravina Středočeského kraje. V roce 2022 toto ocenění získal již zmíněný výrobek Jestřebické plněné knedlíky. To vše pod sjednocujícím označením Rancherské speciality. Není sporu o tom, že Češi milují knedlíky všech druhů. Český houskový knedlík je instituce! Čechy jediné napadlo vpracovat do těsta na kostičky nakrájenou housku, mnohdy na másle osmaženou. Houskový knedlík je hutný a člověka nasytí. Ne jinak na tom jsou i plněné bramborové knedlíky. Dají trochu více práce, ale stojí to za to! Kulaté, žluté, bramborové knedlíky naplněné osmahlym uzeným masem se zlatavou cibulkou. To je něco, co my Češi prostě milujeme! Radost rozkrojit! I proto jsme si s Josefem Houžvičkou o firmě blíže popovídali.

Kdy Vás napadlo vyrábět plněné knedlíky?

Původ knedlíků je trochu atypický. Jak již název firmy Wifcom naznačuje, jsme internetová firma, která dnes již 14 tis. klientů poskytuje wifi připojení a stará se o jejich počítače a internet. Občas jsme si sami vařili oběd, tak nás napadlo zkusit si uvařit i plněné bramborové knedlíky s vlastním uzeným masem. Byly dobré, chutnaly nám, takže jsme se rozhodli pro jejich výrobu za účelem prodeje ve vlastní podnikové prodejně.

Až do té doby se v blízkém okolí Jestřebic nedaly sehnat dobré uzeniny, i proto jsme se jako internetová firma do výroby potravin pustili. Majitel firmy koupil v Jestřebicích pozemky a začal budovat Ranch Jestřebice. Následně koupil zchátralý areál a začal budovat provozovnu Rancherské speciality a prostory pro přesun společnosti Wifcom a.s. Většinu moderní technologie na zpracování masa a výrobu masných výrobků nám dodala firma Maso Profit. K našemu velkému překvapení se kromě masných a uzenářských výrobků na trhu velmi dobře „chytil“ právě i výrobek Jestřebické plněné knedlíky. V současnosti patří k velice dobře prodávajícím výrobkům v našem sortimentu uzenin a masa. Úspěch plněných knedlíků přikládám tradičnímu

Jestřebické plněné knedlíky – foto: archiv Wifcom a.s.

způsobu výroby. To znamená, že naše uzené maso voní kouřem a výborně chutná. Maso je na 3 týdny naloženo v sudech v klasickém studeném nálevu. Ve spolupráci našeho technologa společně s ČZU jsme také vyladili program uzení masa v udírně. Opět i zde jsme dbali na klasické uzení, jako by probíhalo v malé udírně, a jeho simulaci v naší konvenční výrobě. Při rozjezdu výroby nám s knedlíky a jeho bramborovým těstem pomáhaly dvě starší kuchařské babičky s množstvím vlastních kuchařských zkušeností.

Jak jste se dokázali prosadit na trhu?

Kvalitou, obsáhlým sortimentem, ale i cenami jsme asi zaskočili řezníky v našem regionu. I když díky vysoké kvalitě všech výrobků si můžeme dovolit vyšší ceny, zákazníci ne-ztrácíme. Právě naopak. Zdejší lidé, ale i tzv. luftáci oceňují výbornou kvalitu a pravidelně zaplňují parkoviště před podnikovou prodejnou v Jestřebicích. A i když nyní někteří opustili pravidelný rytmus nákupů, rádi se vracejí kvůli kvalitě. Vyšší cena není pro ně překážkou. Lidé si chtějí pochutnat! Kvalita našich výrobků se rychle rozšířila mezi zákazníky, přijíždějí lidé z blízkého okolí, ale i z Prahy. Aní důchodci nemají s našimi cenami v podnikových prodejnách žádný problém. Stejně tak restaurace v našem penzionu Ranch Jestřebice svým zákazníkům na firemních akcích, školeních i svatbách nabízí výhradně naše výrobky.

Kdo je pěstitelem a dodavatelem brambor?

Jsem profesí ajťák, a i proto jsme k tomu přistoupili s kolegy selským rozumem. Dlouhodobě, již pátým rokem, nakupujeme všechny brambory od soukromého zemědělce pana Miloslava Čápa z Vracovic u Vlašimi. Díky jeho bramborárně nemáme problémy s plynulou celoroční dodávkou, a nemusíme proto hledat další dodavatele. Pro nás je důležitá kvalita, plynulost dodávek, a hlavně stabilita stále stejné jakosti. Pro představu, za sezónu zpracujeme 24 t brambor.

Jak probíhá velkovýroba plněných knedlíků?

Po vyzvednutí ze skladu následuje mytí a škrábání hlíz. Celý pokračující postup je i ve velkovýrobě stejný, jako bychom připravovali knedlíky doma. Připravujeme také maso, které se udí 15 hod. Následně se nechá odležet. Po tomto odstupu začíná jeho zpracování do knedlíků. Uzené maso se namele a udělají se z něho kuličky. Ty se vkládají do připraveného těsta. Jednorázově se jich takto připraví přibližně 700 ks. Vyrábíme je každé úterý. Výrobě plněných knedlíků se věnují 2 kuchaři a 1–2 pomocné síly.

Pomáhá označení „Regionální potravina“ prodeji knedlíků?

Regionální potravina je podle mého názoru seriózní značka, a proto jsem přesvědčen o tom, že prodej výrobku podporuje. Mimo-

Náš průvodce Josef Houžvička ve skladu hotových výrobků

Ukázka sortimentu v podnikové prodejně

chodem dnes již je v našem sortimentu 180 masných výrobků, což již představuje určitou náročnost na řízení a sladění jejich výroby. Kromě klasických výrobků tvoří sortiment i vařená hotová jídla ve skle. Obvyklé vakuové balení 6 knedlíků je v igelitovém pytlíku, opatřeném etiketou, navíc i označením Regionální potravina. V úterý knedlíky vyrobíme a již ve středu jsou v podnikových prodejnách v nabídce zákazníkům.

Kolik plněných knedlíků jste vyrobili v roce 2022?

V roce 2022 jsme vyrobili 1,4 t plněných knedlíků. Další 3 000 porcí, což je zhruba 1,5 t, se snědlo ve firemních bufetech v Benešově, Vlašimi a Táboře. Novinky v sortimentu připravujeme a uvádíme na trh průběžně a stále. Jakmile nyní získáme nový autokláv, spustíme výrobu konzerv, jak v plechu, tak i ve skle. Současný sortiment se skládá z 24 jídel a 9 polévek, vše zatím do skla. Stále se vše bude

vyrábět s vysokým podílem ruční práce. Zatím není rozhodnuto, s jakým výrobkem se i letos zúčastníme soutěže Regionální potravina. Vždy přihlašujeme více výrobků. Díky zmíněnému širokému sortimentu jsme schopni obsadit více kategorií.

Jaké pořádáte akce na podporu prodeje?

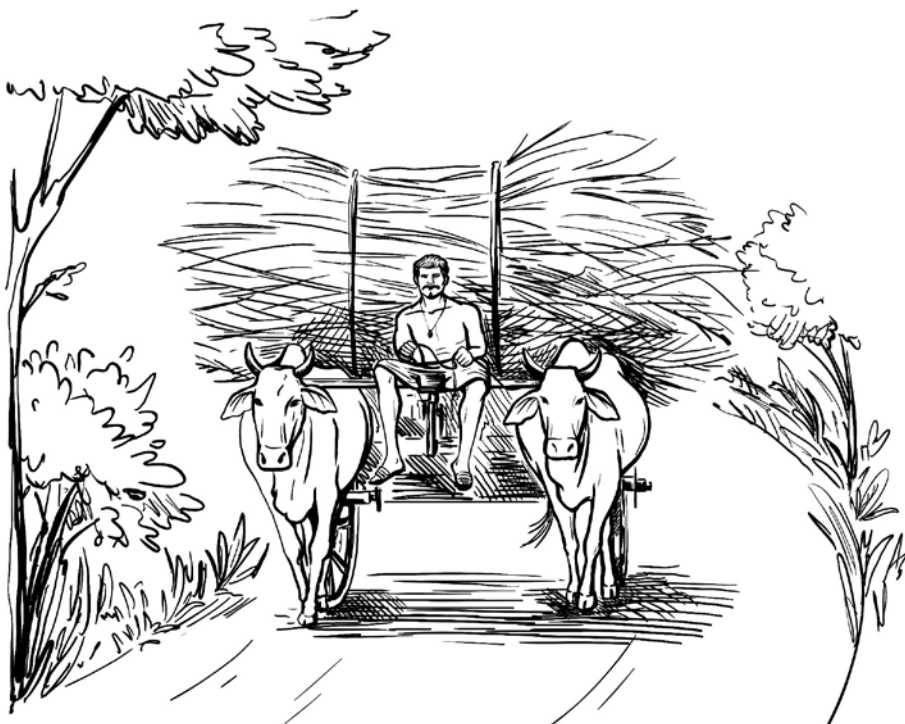
Jsme aktivní na sociálních sítích. Konkrétně jsme vše rozjeli na Facebooku. Tam jsme naši značku vybudovali poměrně rychle. Od května do října máme téměř každou sobotu na Ranchi Jestřebice svatbu, takže i tam se konzumují naše výrobky. Často je také přeplněné parkoviště aut před podnikovou prodejnou v Jestřebicích. U nás a na firemních autech v plné míře platí naše dva slogany vystihující naši filozofii: „Když si chcete pochutnat, přijďte k nám“ a „Vracíme poctivost tradičním uzeninám“.

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

Kůň živitel i člen rodiny

Jak čeští zemědělci hospodařili a žili ve druhé polovině 19. století, před 150 léty? Odpověď můžeme najít nejen v muzeu a učebnicích, ale také v umělecké literatuře. Plastický obraz jihočeského venkova s atmosférou koňských trhů, lánů obilí a luk či příklady první mechanizace v zemědělství, to vše zachytil romanopisec Jindřich Šimon Baar.

Ve své době nesmírně populární, ale dnes již polozapomenutý román Jan Cimbura od J. Š. Baara je inspirativní četbou každému, kdo se zajímá o minulost českého zemědělství. Nahlédneme do dob, kdy kůň byl nejlepším pomocníkem sedláka a čeledína ho musel umět napájet, hřebelcovat, do postrojů oblékat a také ho občas přátelsky poplácat, aby upevnil pouto mezi člověkem a zvířetem.

Čeledín, dnes by se nejspíš řeklo sedlákův asistent, také musel před nástupem do služby prokázat, že umí koně zapřáhnout do vozu, ať již prkeňáku, či žebříňáku. K tomu ovládat sečení travnou i obilnou kosou, rozsvát obilí a čočku, hrách či vikev. A pak ještě nespočet jiných činností, neboť na venkově bylo co dělat celý rok. Tedy také v zimě, kdy stále ještě probíhalo ruční mláčení obilí cepy.

Romanopisec J. Š. Baar (1869–1925) své dílo situoval do druhé poloviny 19. století na jihočeské Písecko, především do obce Putim. Hrdina románu Jan Cimbura má předobraz ve skutečné postavě muže, který se z čeledína vypracoval na sedláka. Žil v době, kdy

takřka vše si venkované stále ještě opatrovali svépomocí. Tedy nejen stravu, ale například také oblečení.

Zemědělci v té době kromě jiného pěstovali len, ze kterého jejich ženy sprádaly vlákno, tkaly plátno na košile a prádlo, ze lněného semene se pak lisoval olej na svícení. V zimě se vesničané oblékali do beraních kožichů, které se šily z kůží chovaných ovcí. Z ovčího rouna hospodyně předly vlnu a pletly punčochy. Románový Cimbura si dokonce uměl ušít i boty. Ježto byl válečným vysloužilcem, leccos se naučil a odpozoroval během své 7leté vojenské služby, která probíhala ponejvíce v cizině.

Za potraviny ani za většinu spotřebního zboží tedy tehdejší zemědělci mnoho neutratili. To, co utržili za prodej své produkce, investovali do rozšíření hospodářství. Přikupovali půdu i zvířata. Více dobytka, to znamenalo více hnoje pro půdu a naopak. Bez půdy by nebylo dost krmiva pro zvířata. Hnojilo se také bahnem, které při jarních povodních vyplavila na břeh řeka Otava či Blanice, na jejichž soutoku Putim leží.

Hnojení bahnem nazývali tehdy sedláci mrvením. Když Jan Cimbura začal mrvit nejen pole, ale také louky, byl ostatním sedlákům pro smích. Ale netrvalo dlouho a lidé si všimli, že Cimburovy louky mají trávu zelenější, šťavnatější a vyšší. Vysmívaná novota se zakrátko ujala i na loukách jiných zemědělců.

Formanství bylo výnosnější

Jakkoli ale byli tehdejší sedláci skromní a šetrní, zemědělství jim nevynášelo tolik, aby se mohli považovat za boháče. Takové povoznictví s párem koní, to už byla výnosnější živnost než se jen plahočít od rána do večera na poli.

„Vidíš, vydělal jsi (formanstvím) víc, než mi celé hospodářství vyneslo.“ To řekl sedlák Kovanda svému čeledínovi Cimburovi, který po jistou dobu provozoval formanské služby s druhým párem koní svého hospodáře. Bylo to ještě před položením železnice do jižních Čech a lidé se přemísťovali v povozech těžných koňmi. Jan Cimbura jezdil s koňským povozem často až do Prahy. Vozil cestující i zboží, nebo se nechal najímat píseckými měšťany, aby jim obdělal jejich pole. Výdělek všechen sedláčkovi odevzdával, a ten ho dělil na dvě části. Půl si nechal, půl připisoval Cimburovi. O novém roce se s ním vyrovnal a Cimbura se divil, oč mu jeho kapitálek u sedláka vzrostl. Takové finanční vztahy ovšem předpokládaly vzájemnou důvěru a poctivost. Byly to idylické doby. Alespoň v Baarově podání.

Pravdou ale je, že jízda do Prahy po tehdejších cestách zase tak velkou idylou nebyla. Když guberniální rada z Písku potřeboval jet do Prahy, musel Cimbura nechat koně den před jízdou odpočinout. Sama jízda, podle dnešních měřítek asi sto kilometrů dlouhá, tehdy trvala tak jedenáct až dvanáct hodin. Kůň má své potřeby, musí se napít a nechat vydýchat. Proto měla cesta dvě zastávky.

Poprvé se stavělo v Milíně. Bylo třeba popřát koňům oddechu, trochu je nakrmit a napojit (podomek přinesl dvě putny vody), aby koně vydrželi až do Dobříše. Tam měla být delší zastávka. Pak rovnou až do Prahy, kam nutno dorazit nejpozději před devátou večer, než se zavře Újezdská brána. Připomeňme, že dnes již neexistující Újezdská brána stávala v Praze na Smíchově. Tehdy byla ještě Praha obe-

hnána hradbami, přístup do ní vedl několika branami, a ty se na noc zavíraly. A dodejme, že trasa z Písku do Prahy vedla přes Milín a Dobříš ještě dalších nejméně sto let, než průjezd oběma městy obešla dálnice D4, tzv. Strakonická.

Obrok byl v Praze drahý

Na týdenní výpravu do Prahy s píseckým panem radou vzal Cimbura ovesný obrok, „protože v Praze je nekřesťansky drahý“. Mýta, mostné a dlažebné, což byly tehdejší poplatky za užití cest, platil pan rada.

Jízda zpět z Prahy zčásti probíhala už potmě, a to Cimbura neviděl rád. Vůz měl sice lucerny, tedy skleněné nádoby s hořící svící, aby bylo vidět na cestu, ovšem světla zase dávala avízo lapkům, kteří na cestující číhali v lesích před Dobříš. Cimbura se jim ubránil jízdou tryskem, ale zchvácení koně následně vyžadovali péči. V zájezdni hospodě v Dobříši je Cimbura s podomkem vši silou třeli slaměným víchem, pak je zahalili do pokrývek a dlouho navečer prováděli po velikém náměstí dobříšském, než je zavedli do teplé stáje. Ráno Cimbura koně nakrmil a pak je nechal v rybníku dobříšském vybrodit.

Ony výkonné formanské koně – utáhli vůz s cestujícími i jejich zavazadla a jiná břemena – pořídil Cimbura se sedlákem Kovandou na trhu v Netolicích. Byl to věhlasný trh, kam jezdili zájemci z celého kraje. „Kdo neviděl koňský trh netolický, nedovede si o něm učinit představu“, napsal J. Š. Baar. Ani Cimbura na vojně tolik koní pohromadě neviděl.

Netolický trh

Baar popsál atmosféru trhu takto: „Židovští handlíři a sedláci, zloději konští a dohazovači, ředitelé šlechtických panství, cikáni, kapesní zloději a četníci v pestré směsi valí se tu a tlačí kolem koní krásných, mladých a bujných, stejně jako kolem herek zedřených. Malý chlupatí koníci cikánů a netolických hřebci, koně komediantů a kramářů, selští tahouni – zapřahají je, provázejí krokem i klusem – zkoušejí, kupují i prodávají.“

Sedlák Kovanda na Cimburovu přímělu koupil pár koní, okolo nichž se shromáždil hlouček obdivovatelů. Nás zaujalo, že koně byli tříletí, okovaní pouze na předních nohách, jak se to tehdy praktikovalo. V daném roce byli poprvé v poli, proto měli málo otlačené krky. Prodávající hospodář je šetřil, na tuhou práci měl voly.

Nutno dodat, že koně si na podkovy, chomouty a postroje zvykali postupně od tří let věku. Když hospodář konečně svého koně vyvipal, obdržel od vojenských pánů příkaz dostavit se do píseckého hřebčince k přehlídce. Odvodu na vojnu totiž podléhali nejen mladí muži, ale i koně. Ty nejpěknější si armáda vybrala pro sebe. Sedlákům sice zaplatila, avšak dobrý

kůň byl nejen živitelem rodiny, ale také jejím miláčkem. Mnozí sedláci proto raději nechali hřebce kastrovat. Kůň tím ztratil bystrost a oheň, stal se z něj netečný a tlustý valach. O takové armáda zájem neměla.

Koně, kteří sklídili takový obdiv na netolickém trhu, měli rovný hřbet, široká čela a dobrácké oči. Jednou z nich budou koně jako lví, proročoval sedlák Kovanda v průběhu koupě. Měl pravdu. Oří sice byli drazí, ale záhy si na sebe vydělali povoznictvím. A co teprve, když okolo Putimi začala výstavba železnice. Tehdy si všichni tamní majitelé koní finančně pomohli vozením stavebního materiálu.

V krátkém období se poblíž Putimi vybudovaly celkem tři větve železničního spojení. Byly to vpravdě zlaté časy pro místní zemědělce. Jenže jsou léta tučná a jsou i léta hubená. Přírodní pohromy nelze odvrátit, a tak se i na Putim příroda otočila nevlídnou tváří. Silné krupobití postihlo obec krátce před žněmi. Během jediného odpoledne přišli tamní zemědělci o celou úrodu.

Nešťastníci vzbudili soucit širokého okolí. Šťastnější sousedé jim přivázeli pytle s obilím buď jako zápujčku, nebo dar. Pomoc nabídl i kníže z panství Hluboká. Spisovatel Baar o něm píše jako o Švarcenberkovi.

Zřejmě jde o Karla III. ze Schwarzenbergu 1824-1904. Byl to český politik a národohospodář, vystudovaný právník a prezident Vlasteneckého hospodářského společenství, patřil k největším latifundistům tehdejší doby. Ale byl to také vzdělaný a zkušený agronom.

Štřet tradice s pokrokem

Tak tedy kníže Švarcenberk vzkázal do Putimi, cože konkrétního by si zemědělci přáli. Sešla se obec na radu, ale doradit se nemohla. „Pšenici mají na knížecím, přesívka jí říkájí, podivná pšenice – seješ ji na podzim, je ozimka, seješ-li ji na jaře, je to jarka. Pšenici tam mají, fouska jí zovou – červeného zrna, se slupkou hladkou a tenkou a je moučnatá jako žádná jiná. A jaké ječmeny tam pěstují! Klasy jako prsty dlouhé, osinaté a šestiřadé – ten třeba na knížeti chtít. Což jejich ovy se teprve,

bujné, po pás vysoké! Všem se chce knížecích ovů.“

Každý současný agronom jistě při čtení zmíněných druhů obilí zpozorní. Připomeňme, že pšenice s názvem česká přesívka byla u nás pěstována až do roku 1960, kdy byla restrin-gována, stále se však používá jako genetický materiál při šlechtění.

Sedlák Cimbura si nakonec u knížete vybral pro obec štěpy jabloní a hrušní. Byl při návštěvě fascinován prosperujícím zemědělstvím, moderními odrůdami polních plodin, jen mu vadilo, že vše je z ciziny. Osivo jetele ze Štýrska, pšenice ruská od řeky Don, žito zélandské, řepa bernská nebo bavorská. K tomu parní orací stroj, přímo z Anglie. Tři brázdy najednou bral. Rozorával pastviny. Pro dobytek zřídil kníže výběh u stájí.

Hospodářství nesmí být pastevní, musí být orební, ujišťoval Cimbura kníže. Vyčítal mu, že putimští zemědělci nerozorávají meze, nepěstují vojtěšku a také plodiny průmyslové, hlavně řepku olejku, cukrovku, a co vůbec v kraji možno.

„Nesejte len, konopí a proso, ale kukuřici, bob a mák,“ radil kníže. Ukazoval Cimburovi hospodářské stroje, například žentour za stodolou, jehož pomocí na panství mlátili obilí místo cepů. „Vy sedláci hříšně plytváte svojí silou a časem,“ poznamenal kníže. Závěrem doporučil, aby sedláci vyhodili své ruční nářadí a pořídili si stroje. Třeba parní mlátičku by mohli mít společnou. Také by měli zakládat družstevní mlékárny, lihovar nebo pivovar. Těžko s odstupem času posoudit, jak to tenkrát bylo, co z rozhovoru Cimbury s knížetem je literární fikce a co dochované ústní svědectví našich předků.

Pravdou je, že spisovatel Baar, katolický kněz, při své literární činnosti mnoho času strávil badáním v archivech a že do Putimi jezdil na prázdniny ke svému strýci, tamnímu notáři a faráři, který ho v roce 1886 s Janem Cimburou seznámil.

Alice Olbrichová

Zůstaly jen dostihy

Vraťme se ještě na chvíli do Netolic. Archivní prameny se shodují, že koně se v tomto městečku na jihu Čech chovali odedávna, zvláště proslulý byl chov netolických těžkých tažných koní. Na jednom z netolických koní prý jezdil i sám husitský vojevůdce Jan Žižka. Netolický hřebčín zpočátku dodával koně hlavně pro armádu, po druhé světové válce se zčásti přeorientoval na koně sportovní. Po roce 1989 byl hřebčín privatizován, avšak nedopadlo to dobře. Stádo bylo rozprodáno, z toho část do zahraničí, a hřebčím zanikl. Snahu o zachování tradice netolického koně mají jezdecké kluby v okolí Netolic. U nedalekého zámku Kratochvíle zůstalo v provozu dostihové závodíště, kde se každým rokem konají jezdecká klání.

V březnu má slunce krátké ruce

V březnu má sice slunce ještě „krátké ruce“, jak praví pranostika, ale vše v přírodě se již netrpělivě chystá na jaro. Začíná se zelenat tráva, nalévají se pupeny stromů a keřů a objevují se první květy jarních bylinek. Na vlhčích, spíše stinných místech, nejčastěji v lužních a listnatých lesích, kolem potoků a na úpatích svahů, můžeme najít někdy velmi bohaté porosty medvědího česneku. Při šetrném sběru mimo chráněné lokality lze velmi aromatické listy a stonky skvěle využít v kuchyni.

V kuchyni se medvědí česnek používá všude tam, kde česnek setý. Nejlépe je jíst ho zasyrova, tehdy vynikne jeho jemná a zároveň pikantní

chuť. My si z čerstvých listů medvědího česneku připravíme pesto a přidáme je také do netradičního toustového chleba s prosem.

PESTO Z MEDVĚDÍHO ČESNEKU

SUROVINY

- velký svazek medvědího česneku
- 50 g slunečnicových semínek
- 40 g parmezánu
- 4 lžíce olivového oleje extra virgin
- 2 lžičky citrónové šťávy
- lžička balzamikového krému
- citrónový pepř
- chilli vločky
- sůl

POSTUP

Studenou vodou opláchnuté listy medvědího česneku společně se slunečnicovými semínky rozmixujeme tyčovým mixérem. Za stálého mixování postupně přiléváme olej. Nakonec přidáme nejmenno nastrouhaný parmezán a promícháme. Dochutíme citrónovou šťávou, balzamikem, čerstvě mletým citrónovým pepřem, chilli vločkami a solí. Takto připravené pesto je ihned k použití. Skvěle se hodí na domácí těstoviny nebo na tousty.

RADY A TIPY

- » Místo slunečnicových semínek lze použít jádra vlašských ořechů nebo piniové oříšky, navíc můžete přidat sušená rajčata naložená v oleji.
- » Parmezán lze nahradit sýrem Pecorino nebo sýrem typu Gran Moravia.
- » Hotovým pestem naplníte menší skleničky s patentním uzávěrem. Pesto ve skleničce zakápněte olejem, pevně uzavřete víčkem a uložte k dalšímu použití do chladničky.

Recept, kuchyňská úprava a foto:
Dalibor Pačes

TOUSTOVÝ CHLÉB S PROSEM A MEDVĚDÍM ČESNEKEM

SUROVINY

Semínková vložka

- 100 ml zeleninového vývaru
- 50 g prosa
- 25 g konopných semínek

Bylinková vložka

- svazek medvědího česneku
- 50 ml olivového oleje
- čerstvě mletý barevný pepř
- sůl

Těsto

- 200 g hladké pšeničné mouky
- 50 g žitné chlebové mouky
- 150 ml vody
- 20 g čerstvého droždí
- lžička medu
- 1/2 lžičky soli

RADY A TIPY

- » Tento chléb lze zařadit mezi speciální druhy chleba. Jde o převážně pšeničný chléb se semínky v podobě prosa a konopí, zvýrazněný bylinkovou vložkou z medvědího česneku.
- » Pasta z medvědího česneku se postará o vynikající výraznou chuť chleba, olivový olej zase o vlácnost, pečené proso při skousnutí pěkně křupe.
- » Pro svoji výraznou chuť se doporučuje jako příloha k čirým polévkám.

POSTUP

Zeleninový vývar přivedeme k varu, vsypeme proso, krátce povaříme, odstavíme, vsypeme konopná semínka, promícháme a zakryté necháme 2 hod. bobtnat. Mladé listy medvědího česneku opláchneme studenou vodou, otřepeme, nahrubo nakrájíme, vložíme do úzké vysoké sklenice, zalijeme olivovým olejem a tyčovým mixérem ne zcela najemno rozmělníme. Podle chuti opeříme a osolíme.

Do mísy rozdrobíme droždí, přidáme med a metličkou mícháme, až se droždí rozpustí. Pak vlijeme vlažnou vodu, prošleháme, vsypeme obě mouky se solí a vypracujeme soudržné těsto. Poté po lžících přidáváme bylinkovou vložku a postupně ji zapracujeme do těsta. Nakonec postupně zapracujeme i scezená semínka. Mísu zakryjeme a těsto necháme v pokojové teplotě asi hodinu kynout. Během této doby jej 2× až 3× přeložíme, poměrně měkké a řídké těsto tak získá vlácnou strukturu. Vykynuté těsto vložíme do chlebičkové formy o rozměrech 25 × 12 × 8 cm vyložené pečicím papírem a zakryté necháme ještě asi půl hodiny kynout.

Vykynutý chléb pomocí rozprašovače postříkáme vodou a vložíme do trouby předehřáté na 210 °C. Pečeme nejprve asi 10 min. se záparou. Pak nádobu s vodou odstraníme, teplotu snížíme na 190 °C a dopékáme asi 40 min. do zlatohnědé barvy kůrky. Upečený chléb vyklopíme z formy, postříkáme jej ze všech stran vodou a na mřížce ho necháme dokonale vychladnout.

ROZHODČÍ SOUD

při Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky

Řešení Vašeho sporu efektivně, rychle a odborně!

O Rozhodčím soudu

- byl založen roku 1949
- řídí se zákonem, Statutem, Řádem
- vede Seznam rozhodců a tím garantuje odbornou kvalitu rozhodčího řízení probíhajícího před Rozhodčím soudem
- na Seznamu rozhodců je více než 240 rozhodců z tuzemska i zahraničí

Sekretariát Rozhodčího soudu zajišťuje

- konzultace před uzavřením smlouvy či podáním žaloby u Rozhodčího soudu
- odborné znalce
- tlumočníky
- veškerou administrativu spojenou s rozhodčím řízením před Rozhodčím soudem

Jaké spory řeší?

- obchodní vztahy (kupní smlouvy, nájemní smlouvy, smlouvy o dílo, úvěrové smlouvy ...)
- občanskoprávní (mj. i manželské smlouvy, kupní smlouvy na nemovitost, smlouvy o půjčce ...)
- pracovní právní vztahy (smluvní podmínky mzdového charakteru)

Výhody rozhodčího řízení

- řízení je jednoinstanční, neveřejné, rychlé, méně formální
- rozhodčí nálezy jsou v tuzemsku i v zahraničí dobře vykonatelné
- Newyorská úmluva z roku 1958 umožňuje uznání a výkon rozhodčích nálezů ve více než 140 státech světa
- strany si mohou určit místo i jazyk rozhodčího řízení

Podmínka pro rozhodování sporu v rozhodčím řízení před Rozhodčím soudem při HK ČR a AK ČR je platná rozhodčí doložka ve prospěch tohoto soudu.

Znění rozhodčí doložky doporučené k zapracování do Vašich smluv:

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu třemi rozhodci.

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu jedním rozhodcem jmenovaným předsedou rozhodčího soudu.

Veškeré potřebné dokumenty lze nalézt na adrese: www.soud.cz

Rozhodčí soud je tu pro Vás.

Další informační materiály jsou k dispozici stranám, ale i ostatním zájemcům v sídle soudu Vladislavova 1390/17, Praha 1, v jazyce českém, ruském, anglickém, německém a francouzském. Telefonní spojení je: tel.: +420-222 333 340, fax: +420-222 333 341, e-mail: paha@soud.cz